

ቅዱስ ጳውሎስ በዚህ ትምህርቱ መንፈሳዊ ደኅንነታችን በሁለት ዋና ዋና መሠረታዊ ጉዳዮች ላይ እንደሚያርፍ አስረድቷል። የመጀመሪያው መለኮታዊ መሐላ እና የመሐላው ፍጹምነት ነው። እግዚአብሔር በሚናገረው ነገር አይዋሽም። መሐላውንም አያፈርስም። ይህ ቃል ኪዳን በፍጹም መሐላ የታጀበ በመሆኑ፤ ልባችን በተስፋ ይመላል። ልክ በዋግድ መካከል ያሉትን መርከቦች እንደሚደግፍ መልህት ነው። ሁለተኛው መንገድ ለአብርሃም የተገባው ቃል ኪዳን በጌታችን መድኃኒታችን አየሱስ ክርስቶስ ተፈጽሟል። እርሱም የሃይማኖታችን ሐዋርያ ሊቀ ካህናትም ነው። ጀማሪም ፈጻሚም ነው። እውነተኛ ደኅንነታችን እርሱ ነው፤ ሰላማችንም ነው። የተቀበልነው ቃልኪዳን ምድራዊ ቃልኪዳን አይደለም። ጊዜያዊ የሆነ መቅደስም አይደለም። ከመጋረጃው ጀርባ ወደ አለች ሰማያዊት መቅደስ እንድንገባ ፈቀደልን እንጂ። ይህንን ሁሉ ደስታ ከእርሱ ጋር ልንቀበል ተፈቅዶልናል። እርሱ ዘላለማዊ ሊቀ ካህናት ነው። እንደ መልክጼዴቅ ከሆነ ሥርዐት። ቅዱስ አትናቲምስ ዘላለማዊ እንዲህ ይላል። ጌታችን መድኃኒታችን አየሱስ ክርስቶስ በደሙ በተደረገ በዘነት ወደ ሰማያዊት መቅደስ ገባ። ይህችውም በሰው እጅ ያልተሠራች ናት። እርሱ ለእኛ ድል በዝብር ዘውድ ሁሉ ተከልሏል። እርሱ ከሁሉ በላይ ነው። ጻድቅ በሰህን ከፍ ከፍ እናደርገዋለን። እርሱ ራሱ እንዲህ ብሏል «እነርሱ ደግሞ በእውነት የተቀደሱ ይሆኑ ዘንድ እኔ ራሴን ስለ እነርሱ አቀድሳለሁ» ይህ ማለት እርሱ ሥጋን ከተቀሰሰ በኋላ የተቀደሰ ነው ማለት አይደለም። በባሕርይው ቅዱስ ነው እንጂ። የሚቀደሱ እንጂ የሚቀደሱት አይደለም። ነገር ግን ስለእኛ ተናገረ ከፍ ከፍ እንዲያደርጉትም አየሱስ ሆኑም። ስለዚህ እንዲህ ተብሎ ተጻፈ «እናንተ መካንንተቶች በራችሁን ከፈተኑ የዘላለም ደጆች ይከፈሉ፤ የዝብርም ንጉሥ ይግቡ» (መዝ. 88፡1) በእርሱ ፊት በሩ ተገዙ አይወቅም። እርሱ የሐፊ ፈጣሪ የበላይ ነውና ይህ የተጻፈው ስለእኛ ነው እንጂ። በፈታችን የገነት ደጆች ተዘግተውብን ነበርና።

ምዕራፍ ሰባት

ክርስቶስና መልክጼዴቅ

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ የዕቅድ ያን ዘር ለሆኑ ክርስቲያኖች የክርስትና እምነትን በመቀጠላቸው ምክንያት አማካኝ የሚሉትን ነገር አሁን ከተቀበሉት ምስጢር ታላቅነት አንጻር እየመዘነና በተቀበሉት እምነት ኃሴትን እንዲያደርጉ ይመክራል። የጌታችንን አገልግሎት ከመላእክት የመላእክትን ከቀደምት አበው እያንጻጸረ አስረድቷል። የእምነትና የተግባር ሰው ከሆነው ከአብርሃም ሕይወት የተወሰነውን ከፍል ወስዶ ከመልክ ጼዴቅ ጋር መጥናጥን ለእርሱ መግባትን አስረድቷል። ሁሉም የአይሁድ ዘሮች የሌዊ ነገድን ጨምሮ ከአብርሃም ወገን የተገኙ ቢሆንም አብርሃም ራሱን በመልክ ጼዴቅ ፊት ትንሽ አድርጓል ባየውም ጊዜ እንደሞተ ሰው ሆኖ በፊቱ ወድቋል። በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የሚከተሉት ዋና ዋና ነጥቦች ተካትተዋል።

- ፩. መልክ ጼዴቅ የክርስቶስ ምሳሌ /ቁ. ፩-11/
- ፪. የአዲሱ ክህነት ቃል ኪዳን /ቁ. 1፬-17/
- ፫. የብሉይ ኪዳንና የሐዲስ ኪዳን ክህነት /ቁ. 18-20/
- ፬. መልክ ጼዴቅ የክርስቶስ ምሳሌ

የመልክ ጼዴቅ ታሪክ በሄሪት ዘፍጥረት ምዕራፍ 1፱ ላይ ተገልጿል። አብርሃም ለመልክጼዴቅ እንደ ንጉሥና ካህን አቀባበል አድርጎ ለታለ። አብርሃም ነገሥተ ኮልዲሞርን ገድሎ ድል አድርጎ በተመለሰ ጊዜ ከምርኮው አሥራት አድርጎ በመልክጼዴቅ አስረክቧል ይህ ምስጢር ለአይሁድ ይመጣ ላለው መሣሪያ እውነተኛው ሊቀ ካህናት ክርስቶስ ማሳያ ነበር። የሚከተለውን ጥያቄም ሊጠይቁ ይገባቸው ነበር።

ሀ. አብርሃም የብዙዎች አባት ሆኖ ሳለ፤ የሌዊም ክህነት በእጁ ሳለ፤ ከዘፋኝ ላልተገኘው እንግዳ ሰው አሥራትን ለምን አወጣ?

ለ. ይህ ንጉሥና ካህን በመጽሐፍ ውስጥ ድንገት ታይቶ አባቱ ወይም እናቱና የትውልድ ሐረጉ ሳይታወቅ በድንገት ለምን ተሰወረ?

ሐ. መልስ ጼዴቅ እንደጊዜው ልማድ ለምን የደም መሥዋዕትን ለአብርሃም አሳቀረበለትም?

አይሁድ አስቀድመን ሳንሳናቸው ጥያቄዎች በቂ መልስ የላቸውም። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ግን መልስ ጼዴቅ የክርስቶስ ምሳሌ መሆኑን ገልጦ አስተምሯል። መልስ ጼዴቅ ካህን የሆነውን አብርሃምን በሥልጣን ያለፈ ስለሆነ ነው፤ ሊመጣ ላለው ለጌታችን ምሳሌ ሆኖ ቀርቧልና፤ እርሱ የክርስቶስ ምሳሌ ነው።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል፡- አበ ብዙኃን አብርሃም እንግዳ ለሆነ ሰው አሥራትን አያወጣም ነበር። አሥራት ያወጣለት እንግዳ ከእርሱ የበለጠ ካልሆነ በስተቀር አብርሃም ለመልስ ጼዴቅ አሥራትን ያወጣው በረከቱን ፊልጎ ነው። በሌላ አነጋገር መልስ ጼዴቅ የተሰፋው ቃል የተነገረለትን አብርሃምን ባረከው፤ ሐዋርያው እንዳለ «ትንሹ በትልቁ እንዲባረክ፤ ክርክር የሌለበት ነገር ነው» /ቀ. ፯/ በእውነት ከወጡ በወጡ ለዋውያን ምክንያት አሥራትን ይቀበል የአበረ አብርሃም እንግዳ ለሆነ መልስጼዴቅ አሥራትን ማውጣቱ የሚያስደንቅ ነው። የለዊ ክህነት አሥራትንና ስጦታን የምትቀበል ሆና ሳለ የጌታችን መድኃኒታችንን አየሱስ ክርስቶስ መምጣት ምሳሌ ለሆነው መልስ ጼዴቅ ክህነት አጎዳለሽ እርሱ የሰማያዊ ሊቀ ካህናት ምሳሌ ነውና። የመልስ ጼዴቅ ምሳሌነቱ በሚከተሉት ወጪዎች ምክንያቶች ነው።

፩. በመጀመሪያ የሰሙ ትርጓሜ የሰላም ንጉሥ ነው። የጌታችን መድኃኒታችንን አየሱስ ክርስቶስ ምሳሌ ነው። ጌታችን የጽድቅ ንጉሥ ነው። የነፍሳችንም ገዢ ነው። በሌላ አባባል ጌታችን መድኃኒታችንን አየሱስ ክርስቶስ በአመነች ነፍስ ላይ ሲነግሥ ደቀሟ ሁሉ ይወገድላታል። ጌታችን በጽድቅና በክብር ይገለጣል ሐዋርያው እንዳለ «በእርሱ በኩል በተደረገው ቤዛነት እንዲሁ በእጋው ይጻድቃሉ» /ሮሜ. ፫፡፳፱/።

፪. መልስጼዴቅ የሰላም ንጉሥ ነው። እርሱ ክርስቶስም የሰላም ንጉሥ ነው። ጌታችን ከባሕርይ አባቱና ከባሕርይ ሕይወቱ ጋር ለዘላለም ነግሦ ለነፍስ ፍጹም ሰላሙን ይሰጣታል። የሰው ልጅ ከእግዚ አብሐር ጋር ሰማይና ምድር ሰውና መላእክት የሰው ልጆች እርስ በርሳቸው ማለትም ሕዝብና አሕዛብ የታረቁት በጌታችን ሰው መሆን ነው። ሰው ከነፍሱ ገዢ የታረቀው በነፍሱና በሥጋ መካከል ስምምነት የተደረገው በጌታችን ነው። ጌታችን መድኃኒታችንን እውነተኛው የሰላም ንጉሥ ነው። ሰላሙን ለምትፈልገው ለእያንዳንዱ ነፍስ ያድላል። ጌታችን ከመያዙ አስቀድሞ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ያደረገውን መልካም ንግግር ሲያጠቃልል፤ ከእነርሱ ጋር የመወ ያየቱ ዓላማ ዘላለማዊ ሰላሙን ሊሰጣቸው እንደሆነ ገልጿል። «በእኔ ሳላችሁ ሰላም እንዲሆንላችሁ ይህን ተናግራኝላችሁ። በዓለም ሳላችሁ መከራ አለባችሁ ነገር ግን አይዘላችሁ እኔ ዓለምን አሸንፌዋለሁ» /ዮሐ. ፲፮፡፱/።

ቅዱስ አውግስጢኖስ እንዲህ ይላል፡- «የክርስቶስ ትምህርቶች ዓላማ ደቀ መዛሙርቱ ፍጹም ሰላምን እንዲያገኙ ማስቻል ነው። ይህም ሰላም ዕለት በዕለት የምንፈጽመው የመልካም ሥራችን አካል ነው። የእርሱ ፍጹም ሰላም ያደረብን ከሆንን ለድኅነት የሚሆኑ ምስጢራትን ለመፈጸም በደስታ እንተጋለን። ትምህርቱን፤ እውነተኛ እምነቱን፤ ሥራን በጉ ምግባርን ተስፋን ለመያዝ እንገባለን፤ በመከራችን ደኅንነት ይሰማናል በሰላሙም ፈጽመን እንጠበቃለን በሰሙ መከራን በደስታ እንቀበላለን።»

ቅዱስ አውግስጢኖስ የጌታን ቃላት «ሰላሜን እተውላችኋለሁ ሰላሜን እሰጣችኋለሁ» /ዮሐ. ፱፡፳፯/ የሚለውን ሲያብራራ፤ ሰላሜን እተውላችኋለሁ በማለቱ ወደ ሰማይ ከማረጉ በፊት እያንዳንዳችን የተቀበልነውን ሰላም በመጨረሻ ሲመጣ እናስረክባለን። በዓለም ላለን ሰላሙን ሰጠን ሰይጣንን የምናሸንፍበት ኃይልን አጌና ጽፎናል።

ፍጹም ሰላሙንም የምናገኘው በጠላት ሰይጣን ላይ ሙሉ ለሙሉ የአሸናፊነት ኃይል ሲኖረን ነው። ሰላሙን ስለተወልደን እርስ በርሳችን እንዋደድ ዘንድ ኃይል አግኝተናል። በጠብና በክርክር መካከል ስንሆን የክርስቶስ ሰላም እንዲጠብቀን እንጸልያለን። ሰላሙን ስለሰጠን አንዱ ሌላውን ወንድሙን አይኮንንም፤ ሰላሙን ስለሰጠን «በጨለማ የተሰወረውን ደግሞ ወደ ብርሃን የሚያመጣ፤ የልብንም ምክር የሚገልጥ ጌታ እስኪመጣ ድረስ ጊዜው ሳይደርስ አንዳች አትፍረዱ» ስለተባልን በአንዳችም ሰው ላይ አንፈርድም /፩ኛ ቆሮ. ፱፡፭/። በእርሱ የማያቋርጥ ሰላምን እንቀበላለን። በሚያስፈራ የመከራ ቀን በፍርድ ቀን ላይ ቆመን የእግዚአብሔርን ሰላም ስለምናስብ አንፈራም።

፫. በመጀመሪያው ምዕራፍ እንደተመለከትነው በብሉይ ኪዳን ዘመን በክህነትና በትንቢት መካከል ከጽፍል መኖሩን ተመልክተናል። ወይም ባጭሩ በክህነትና በእግዚአብሔር መካከል መከፋፈል ነበር። ክህናቱ የእውነትን ቃል ለመቀበል ራሳቸውን ያዘጋጁ አልነበሩም፤ በአፍኦ የሚደረገው ከመንፈስ የተለየ የመሥዋዕት አገልግሎት ርካታን ሰጥቶአቸዋል። ስለዚህ የእውነት ጌታ ራሱ ሊቀ ክህናት ሆኖ የእግዚአብሔርን ትንቢት ዘላለማዊ ክህን ሰማያዊ ክህነት ጋር ይዞ መጣ። ሰውነትን ከአምልኮ ጋር ያስታርቅ ዘንድ እውነትን ከመሥዋዕቱ ጋር ያስማማ ዘንድ ጌታችን መንግሥትን ከክህነት ጋር አስተባብሮ ይዟል። እርሱ የጽድቅ ንጉሥ ነውና የሰላምም ንጉሥ ነው። እንደ መልክ ጼዴቅ ሥርዐትም ለዘላለም የተሾመ ነው። ንጉሥና ክህን እንደመሆኑ ሁለቱን ሥርዐቶች ለያይቶ አይሠራም።

፬. መጽሐፍ ቅዱስ ስለ መልክ ጼዴቅ ወላጆች ወይም የዘር ሐረግ አይጠቅምም። እርሱም መጀመሪያም መጨረሻም የሌለው የእግዚአብሔር ልጅ ዘላለማዊ ክህነት ምሳሌ ነው። ጌታችን በሥጋ አባት የለውም፤ በመለኮቱ እናት የለውም። እርሱ ዘላለማዊ ክህን ነው። ሁሉን ቻይ ነው። ነቁጥ የሌለበት የሕይወት አምላክ ነው።

፭. የመልክ ጼዴቅ መሥዋዕት ኅብስቱና ወይኑ የቅዱስ ሥጋውና የክብር ደሙ ምሳሌ ከመሆኑ ውጭ፤ ሌላ ትርጓሜ የለውም። ጌታችን ኅብስቱ ሥጋ መለኮት ወይኑ ደመ መለኮት ሆኖ እንዲለወጥ ያደርገዋል። ቅዱስ ዠሮም እንዲህ ይላል «አንተ በመልክ ጼዴቅ ክህነት ምሳሌ ለዘላለም ክህን ነህ በአይሁድ መሥዋዕት ምሳሌ የሆነ አይደለም። እርሱም የሳሌም ንጉሥ የነበረ ኅብስተ አኮቴት ጽዋ በረከት ይዞ የተገለጠ ነው። እንደገናም ሥጋህንና ደምህን እውነተኛ መብልና መጠጥ ይሆን ዘንድ ሰጥተሃል። እርሱ እውነተኛውን አምላካዊ መሥዋዕት የሰጠን እውነተኛው መልክ ጼዴቅ ነው። እንዲህ ብሏል «ሥጋዬን የጠ ደሜንም የጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው» /ዮሐ. ፯፡፱/።

የአዲሱ ሊቀ ክህናትነት ቃልኪዳን

እግዚአብሔር አሮንንና ልጆቹን በቤተ መቅደሱ በክህነት እንዲያገለግሉት ከመረጠ በኋላ፤ መሥዋዕትንም በጉባኤው ስም የሚያቀርቡ ሆኑ። እንደ መልክ ጼዴቅ ሥርዐት የሆነ ክህነት እንደሚሰጠን ቃል ገባ። እንደ አሮን ክህነት የሆነ አይደለም። አንተ እንደ መልክ ጼዴቅ ሹመት ለዘላለም ክህን ነህ። /፲፯/ ቅዱስ ጳውሎስ በዚህ ክህነት ሦስት መሠረታዊ ለውጦችን ተመልክቷል። የመጀመሪያው የክህነቱ ባሕርይ፤ ሁለተኛው ለዚህ አገልግሎት የሚመረጠው ነገድ፤ ሦስተኛው ከዚህ ጋር ተያይዞ ያለው ሕግ ናቸው።

የክህነቱ ባሕርይ

ቃልኪዳኑ በመልክጼዴቅ ክህነት ምሳሌ እንጂ፤ በሌዊና በአሮን ክህነት ምሳሌ የተሰጠ አይደለም። ይህም ግለት ወደፊት የሚመጣው ክህነት የተሻለ እንደሆነ ያሳያል። የመጀመሪያውን ክህነት ፍጹም አለመሆንና ድካሙንም ያሳያል።

«እንግዲህ ሕዝቡ በሌዊ ክህነት የተመሠረተ ሕግን ተቀብለዋልና በዚያ ክህነት ፍጹምነት የተገኘ ቢሆን ኖሮ እንደእርን ሹመት የማይቆጠር እንደ መልክ ጸደቅ ሹመት ግን የሆነ ሌላ ክህን ሊነሣ ወደፊት ስለምን ያስፈልጋል?» [18] የሌዊውያን ክህነት የተመሠረተው በመለኮታዊ ጥሪ ነው። ከእግዚአብሔር ሕግ ጋርም የተያያዘ ነው። ይህ ግን አዕምሮን ለተሻለው የክህነት አገልግሎትና ለተሻለው መስዋዕት ማዘጋጃ ነው። እርሱም የጌታችን ክህነት ነው። የዕብራውያን መልእክት ዋና ትኩረትም ይህ ነው በሚቀጥሉት ምዕራፎች ሐዋርያው በግልጽ የገለጠው ይህንን ነው።

ሁለተኛ የነገድ ለውጥ

የክህነት አገልግሎቱ ከሌዊ ወደ ይሁዳ ተዛውሯል «ይህ ነገር የተነገረለት እርሱ በሌላ ነገር ተፋጭላልና ከዚያም መሠውያውን ያገለገለ ማንም የለም። [19] በማያልፍም ሕይወት ኃይል እንጂ፤ በሥጋ ትእዛዝ ሕግ ሳይሆን ሌላ ክህን በመልክ ጸደቅ ምሳሌ ቢነሣ ይህ እጅግ አብልጦ የሚገለጥ ነው።» [20] ይህ የነገድ ለውጥ ያለምክንያት የተደረገ አይደለም። የይሁዳ ዘር የይሁዳ ንጉሥ የተገኘበት የነገሥታቱ ዘር ነው። ይህም ክርስቶስን ለማመልከት ብቻ የተነገረ ነው። አዲሱ ክህነት አስቀድሞ በነበሩት ዘመን ያልታዩ የነገሥታቱ ሥራ ነው። አባታችን ያዕቆብ የተናገረው ትንቢት ተፈጸመ። ልጁ ይሁዳን ሲባርከው እንዲህ አለ፡- ይሁዳ ወንድሞችህ አንተን ያመሰግኑሃል፤ እጅህ በጠላቶችህ ደንደስ ላይ ነው። የአባትህ ልጆች በፊትህ ይሰግዳሉ። ይሁዳ የአንበሳ ደቦል ነው። ልጄ ሆይ ከአደን ወጣህ እንደአንበሳ አሻመቀ እንደሴት አንበሳም አደባ ያስጠነሣውስ ዘንድ ማን ይችላል? በትረ መንግሥት ከይሁዳ አይጠፋም ገዢ የሆነው እስኪመጣ ድረስ የአሕዛብ መታዘዝ ለእርሱ ይሆናል [ዘፍ. 9:1-11]።

ይህ ትንቢት በጌታችን የተፈጸመ ነው። ወንድሞቼ በኩር መሆኑን አምነው ፈጽመው አመስግነውታል። በመስቀል ላይ ጠላታችንን ሰይጣንን አስወግዶታል እጁም በጠላቶቹ ላይ ነው። የሰማያዊው መንግሥት ልጆች ያመሰግኑታል ከፍ ከፍ ያደር ጉታልና የይሁዳ አንበሳ በቅንዎት ተቸንክሮ የመስቀል ላይ ሞትን ሞቶ እኛን የሕይወት ትንሣኤ ይሰጠን ዘንድ ተነሥቷል። ለሕዝቡ ሰላምን ያድል ዘንድ በመስቀል ላይ ነግሏል። ከሕዝብም፣ ከነገድም፣ ከቋንቋም ሁሉ ያመሰግኑታል፤ ከፍ ከፍም ያደርጉታል።

፫. በሕጉ የተደረገ ለውጥ

የክህነት ለውጡ የሕግ ለውጥ ያስፈልገዋል። ለእያንዳንዱ ክህነት የራሱ የሆነ ሕግና ሥርዐት ስላለው የሌዊውያን ክህነት የደም መስዋዕትን ይፈልጋል፤ የሰውነትንም በደም መታጠብ ከሕጉ ጋር ይስማማል። መንፈሳዊው ክህነት ወደ ሰማያት የሚወስድ ጉዳይ ነው። አዲሱ ቃልኪዳን ቀርቧል። ስለዚህ አዲስ የክህነት ሕግና ሥርዐት አስፈልጎታል። እንዲሁም አዲሱ ትምህርት ያለፈውን የሚቃወም አይደለም። ያለፈውን የሚያሟላ ነው እንጂ። የኋለኛውን ጥልቅነት የሚያሳይ ነው። ከልጅነት ወደ መንፈሳዊ ብስለት የተሸጋገርንበት መሰላል ነው። ከምድራዊ ቅድስና ማለትም ወደ ተስፋይቱ ምድር ከመግባት እርሷም ወተትና ማር ከምታፈስ ወደ ሰማያዊ ቃል ኪዳን ከአብና ወልድ ጋር ንብረት ወደ መፍጠር የምታሸጋግር ናት። ስለዚህ ጌታችን ሕጉን ለመሻር ሳይሆን ለመፈጸም እንደመጣ ተናገረ። ሕጉም ነቢያቱም ፍጻሜ ያገኙት በጌታችን ሊቀ ካህናትነት ነው። ሐዋርያው የሌዊውያንን ክህነት ሕግና የሰማያዊውን ክህነት ሕግ ሲያነጻጽር እንዲህ ይላል፡- «ክህነቱ ቢለ ወጥ ሕጉ ደግሞ እንዲለወጥ የገደ ነውና።

ሕጉ ምንም ፍጹም አላደረገምና ስለዚህ የምትደክም የማትጠቅምም ስለሆነች የቀደመችው ትእዛዝ ተሽራለች ወደ እግዚአብሔር የምንቀርብበት የሚሻል ተስፋ ገብቷል። /፲፪፣ ፲፫፣ ፲፱/። አሮጌው ኪዳን የተሻረው አዲስ ኪዳን በመፈጸሙ ነው፤ ለእኛም አዲስ ተስፋን ፈንጥቋል ስለዚህ ሐዋርያው እየነገረን ያለው ስለተሻለ መሥዋዕትና ስለተሻለ ሊቀ ካህናት ነው። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዳለው በእርሱ በተደረገ መሥዋዕትነት፤ በእርሱ ባለች ተስፋ ምክንያት በእርሱ ያለ ቃል ኪዳን የተሻለ ነው። የመጀመሪያው ዝቅ ያለ ስለነበረ አይደለም አዲሱ በባሕርዩ የተለየ ስለሆነ ነው። በብሉይ ኪዳንና በሐዲስ ኪዳን ክህነት መካከል ያለ ልዩነት

ሐዋርያው በሊዋውያን ክህነትና በሐዲስ ኪዳን ክህነት ማለትም በጌታችን ክህነት መካከል ያለውን ልዩነት የሚከተሉትን ነጥቦች አንሥቶ አስረድቷል።

፩. የሊዋውያን ክህነት ኃይል ሽር አዲሱን ክህነት መመሥረት ማለት፤ የቀደመውን ስለክህነት የሚናገረውን ሕግ መለወጥ ማለት ነው። ምክንያቱም አስቀድሞ የነበረው ትእዛዝ ወደ እግዚአብሔር ሊያቀርብን አልተቻለውምና «ሕጉ ምንም ፍጹም አላደረገምና ስለዚህም የምትደክም፤ የማትጠቅምም ስለሆነች የቀደመችው ትእዛዝ ተሽራለች ወደ እግዚአብሔርም የምንቀርብበት የሚሻል ተስፋ ገብቷል» /፲፮፣ ፲፱/።

፪. የሊዋውያን ክህነት ጥሪው መለኮታዊ ነው። ነገር ግን ጊዜያዊ ነውና። ዓላማውም ወደ አዲሱ የክህነት አገልግሎት ማሸጋገር ነው። አዲሱና ዘላለማዊው ክህነት በመሐላ ጭምር ተፈጽሟል። «እነርሱ ያለመሐላ ካህናት ሆነዋልና እርሱ ግን ጌታ አንተ እንደ መልክ ጸዴቅ ሹመት ለዘላለም ካህን ነህ ብሎ ማለት አይጸጸትም ብሎ በተናገረለት ከመሐላ ጋር ካህን ሆኗልና ያለ መሐላ ካህን እንዳልሆነ መሐላን እንዲሁ ኢየሱስ ለሚሻል ኪዳን ዋስ ሆኗል» /ቁ. ፱-፴፪/።

የመጀመሪያው ክህነት ኃጢአትን ማስወገድ አልተቻለውም ነፍሱን ማንጸት ተሥፍታል ነገር ግን ሁለተኛው ክህነት የመጀመሪያው ማድረግ የተሰኘውን አሟልቷል።

፫. በብሉይ ኪዳን ክህነት ብዙ ካህናት ተጠርተዋል። ስለዚህ አንዱ ሲሞት ሌላው ይተካል።

«እነርሱም እንዳይኖሩ ሞት ስለከለከላቸው ካህናት የሆኑት ብዙዎች ናቸው፤ እርሱ ግን ለዘላለም የሚኖር ስለሆነ የማይለወጥ ክህነት አለው» /፳፫-፳፱/።

ለመጀመሪያው ክህነት ደካም ምክንያቱ አገልግሎቱን የሚፈጽመው አንድ ካህን ባይሆን ብዙዎች ካህናት መሆናቸው ነው። ሊቀ ካህናቱ ልጁ ሲተካው ደስታው ፍጹም ይሆናል ለዘላለም መኖር አይቻለውምና። ነገር ግን የጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ክህነት ዘላለማዊ ነው፤ ሞት በእርሱ ላይ ኃይል የለውምና። ሥጋ በለበሰ ጊዜ ዘላለማዊ ሊቀ ካህናትነቱ ተገልጧል። በመስቀል ላይ በሥጋ በሞተ ጊዜ ክህነቱን ያጣ አይደለም። ሞት በእርሱ ላይ አልሠለጠነበትምና። ከዚህ በተቃራኒ ሞቱ ለሊቀ ካህናትነት መሠረት ሆኑ። ራሱን የፍቅር መሥዋዕት አድርጎ አቅርቧልና ጌታችን ዘላለማዊ ክህነቱን ሊያበላር ተሞቶ። ክህነቱ ቋሚ መሥዋዕቱም ፍጹምና የማይደገም ሆነ። የክህነት አገልግሎቱ በአንዲት ሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያን የሚፈጸም ነው። መሥዋዕቱም ልዩና የተወደደ መሥዋዕት ሆኖ ቀርቧል። ቤተ ክርስቲያን ክህነቱንም፤ መሥዋዕቱንም በፍቅር ተቀብላለች። ሐዋርያው ይህንን ሁኔታ እንደሚከተለው ገልጾታል። «ስለ እነርሱም ሊያማልድ በሕይወት ይኖራልና ስለዚህ ደግሞ በእርሱ ወደ እግዚአብሔር የሚመጡትን ፈጽሞ ሊያደናቸው ይችላል» /ቁ. ፳፭/። እስከመጨረሻው ሞት አይገዛውም መሥዋዕቱም የሚጠፋ መሥዋዕት አይደለም ራሱን የተወደደ መሥዋዕት አድርጎ አቅርቦ ዘወትር በአባቱ ዙፋን በግርማው ቀን ይቀመጣል፤ የመቀደሳችን ምስጢርም ይኸው ነው።

፩. ሊቀ ካህናቱና ካህናቱ በብሉይ ኪዳን ዘመን እንደሌላው ሕዝብ ኃጢአትን የሚሠሩ ነበሩ መቀደስም ከኃጢአት መንጻትም ያስፈልጋቸው ነበር። ነገር ግን የጌታችን ሊቀ ካህናት እንዲህ አይደለም። «ቅዱስና ያለተንኮል ነውር የሌለው ከኃጢአተኞችም የተለየ ከሰማያትም ከፍ ከፍ ያለ ነውና» /ቁ. ፳፮/ ከእኛ እንደ አንዱ የሆነ ቢሆንም ብቻውን ቅዱስ የሆነ ነው።

ከኃጢአተኞችም የተለየ ነው። ከሰማያትም ከፍ ያለ ነው። በእርሱ በአብ ዕቅድ ውስጥ እንኖር ዘንድ ሥልጣን ተቀበልን። የብሉይ ኪዳን ሊቀ ካህናት አስቀድመው ስለ ራሳቸው ኃጢአት መሥዋዕትን ያቀርባሉ፤ ከዚያም ቀጥለው ስለ ሕዝቡ ኃጢአት ይህንን ድርጊት በተደጋጋሚ ያደርጋሉ። ሊቀ ካህናት ኢየሱስ ክርስቶስ «እንደእነዚያ ሊቃነ ካህናት አስቀድሞ ስለራሱ ኃጢአት በኋላም ስለሕዝቡ ኃጢአት ዕለት ዕለት መሥዋዕትን ሊያቀርብ አያስፈልገውም ራሱን ባቀረበ ጊዜ ይህንን አንድ ጊዜ ፈጽሞ አድርጓልና። እርሱን የሚሞት ሰውን ሊቀ ካህናት አድርጋ ትሾማለች። ከሕግ በኋላ የመጣ የመሐላው ቃል ግን ለዘላለም ፍጹም የሆነውን ልጅ ይሾማል» /ቁ. ፴፯፤ ፳፰/። ድካም በተላበሱ የሰው ልጆችና ዘላለማዊ በሆነው ፍጹም ልጅ መካከል ያለ እንደምን ዓይነት ልዩነት ነው? ምስጋና ይሁን ለአብ ለወልድ ለመንፈስ ቅዱስ አሜን።

ምዕራፍ ስምንት

ክርስቶስ ሰማያዊው ሊቀ ካህናት

ቅዱስ ጳውሎስ ከሁለቱ ጥንታውያን የአይሁድ ትምህርት ቤቶች በአንዱና በታዋቂው ከግልያል እግር ሥር ቁጭ ብሎ የተማረ ነው። ማንኛውም ሰው ሊገምት እንደሚችለው ለአባቶቹ ታሪክ ወግና ሥርዐት ስለሚቀና ትውፊታቸውንም ስለሚጠብቅ በትምህርቱም የበረታ ስለሆነ በመምህሩ እግር የተተካ ሊሆን ይችላል። ቅዱስ ጳውሎስ ለአባቶቹ ወግና ሥርዐት መቅናቱን ለማሳየት የአይሁድን ሥርዐት ሁሉ በመፈጸም ይገልጥ ነበር። አሁን ክርክር እየገጠመ ያለው መሠረታቸው አይሁድ ከሆነ ከዕብራውያንን ክርስቲያኖች ጋር ነው። የሚያስተምራቸው ትምህርት ሁለቱም ወገኖች አስቀድሞ ይታወቁበት ከነበረው ወግና ሥርዐት በተቃራኒው ነው። እርሱም አዲሱ ሊቀ ካህናት ሰማያዊ እንጂ ምድራዊ አይደለም የሚል ነው። ስለዚህም ምክንያት የሰው ልጆችን ሕይወት አፈኗልና እምልኮ ከፍ ለማድረግ ክርስቶስ በሥጋ መምጣቱን ይናገራል። ሰማያዊ ወደሆኑ ነገሮች ከፍ አድርጎናል። ወደ ብርሃን ከወጣን በኋላ ወደጨለማ መምጣት አይጠገባም ይላል። ክርስቶስ ራሱን ሊቀ ካህናት፤ አዲስ መሥዋዕት አድርጎ አቅርቧል። እኛንም ወደ አዲሱ መቅደሱ ለአዲስ ሥራ እዘጋጅቶ እንድንቀርብ አድርጎናል። በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ሁለት መሠረታዊ ነጥቦችን እንሥረዳለን።

፩. ሰማያዊ ከሆነት ከቁ. ፩-፮

፪. ሰማያዊ ቃል ኪዳን ከቁ. ፯-፲፫

፫. ሰማያዊ ከሆነት

«ከተናገርነውም ዋና ነገሩ ይህ ነው። በሰማያት በግርማው ዙፋን ቀኝ የተቀመጠ እንዲህ ያለ ሊቀ ካህናት አለን» /ቁ. ፩/ ዋናው ነጥብ የተናገርነው ነገር ዓላማ በእኛ ስም የሚያገለግል /ሰማችንን የያዘ የእርሱ ስምም በእኛ ያለ/ ሰማያዊ ሊቀ ካህናት በሰማይ አለን የሚል ነው። እርሱም በሰማያት በአባቱ ቀኝ የተቀመጠው ነው። መድኃኒ ክርስቶስ እንደ መልክ ጼዴቅ ካህን ሥርዐት ለዘላለም የተሾመ ልዩ የሆነ ሊቀ ካህናት ነው። ዘላለማዊ ክህነቱም በመሐላ ጭምር የተደረገ ነው። በዚህም ምክንያት በኢየሩሳሌም በአይሁድ ዘንድ የነበረችው ለዋውያን የጠግ የላህም መሥዋዕት ያቀርባላት የነበረችው ቤተ መቅደስ በተሻለው መሥዋዕት ምክንያት ተለውጣለች። ይህ ሁሉ የተደረገው ለእኛ ጥቅም ሲባል ነው። ቅዱስ ጳውሎስ አጽንዖት ሰጥቶ መናገር የፈለገው የተጻፈው ነገር ሁሉ ልንክራክርበት ሳይሆን፤ ተግባራዊ የሆነ ሕይወት እንድንመራ ከብሉይ ኪዳን ሕግ ወደ ሐዲስ ኪዳን ሕግ፤ ከብሉይ ዘመን መሥዋዕት ወደ ተሻለውና ወደበለጠው የሐዲስ ኪዳን መሥዋዕት እንድንመለከት ነው። አዲስ ካህን አዲስም አገልግሎት ተሰጥቶናል። መሠረታቸው አይሁድ የሆነ ዕብራውያን ያጡት ነገር ቢኖር ሊመጣ ያለውን አማካኝውን እየተከተሉ ያሉት ነገር ምሳሌውን ነው። በእጃቸው የተያዘው አማካኝው ነው እርሱም ክርስቶስ ነው። የደስታችንና የእውነት ምንጭም ነው። ወደ ሰማያት እንድንገባም የተከፈተ ቦር ነው።

ራሱን የተወደደ መሥዋዕት አድርጎ የሰጠ ሊቀ ካህናት አለን። ስለዚህ እኔ የውዴ ነኝ /መኃ. ፪፡፲፯/። ማለት ይቻላል። በብሉይ ኪዳን ካህኑ በቅድስት የእኔ ተወካይ ሆኖ ያገለግል ነበር። ነገር ግን ካህኑን ወደ ውስጢ አልወስደውም ነበር። ነገር ግን አዲሱ ሊቀ ካህናት ራሱን አሳልፎ ሰጥቶኛል። እርሱን የወሰነ ገንዘብ ማድረግ ይቻላል። መልእኮ ትኩረት ሰጥቶ «ሕግን ተወልዶላችኋል ወንድ ልጅም ተሰጥቷችኋል» /ሉቃ. ፪፡፳፱/ የማለቱ ምስጢር ይህ ነው።

ነቢዩ ኢሳይያስም አስቀድሞ የተናገረው ትንቢት ይኸው ነው። «ሕግን ተወልዶልናልና ወንድ ልጅም ተሰጥቶልናል፤ አለቅነትም በጫንቃው ላይ ይሆናል። ስሙም ድንቅ መካር ኃያል አምላክ የዘላለም አባት የሰላም አለቃ ተብሎ ይጠራል» /ኢሳ. ፪፡፯/።

ሐዋርያው የሌዋውያንን ክህነት እያቃለለ አይደለም። ምክንያቱም ካህናት «እነርሱም ሙሴ ድንኳኒቱን ሲሠራ ሳለ እንደተረዳ ለሰማያዊ ነገር ምሳሌና ጥላ የሚሆነውን ያገለግላሉ በተራራው እንደተገለጠላቸው ምሳሌ ሁሉ ታደርግ ዘንድ ተጠንቀቅ» /ቁ. ፭/ ተብሏል። ነገር ግን የሐዲስ ኪዳን አገልግሎት የተሻለው ቃል ኪዳን አገልግሎት ነው።

የብሉይ ኪዳን ዘመን ክህነት አገልግሎት ከምድር ስለሆነ፤ እግዚአብሔር ከምድር እንዲያገለግሉት ስለመረጣቸው የሰማያዊውን ነገር ጥላ /ምሳሌ/ የሆነው ነገር ያገለግላል። ነገር ግን አዲሱ ሊቀ ካህናችን ከሰማይ ነውና በሰማይ ላላቸው በሰው እጅ ያልተሠራችው መቅደስ አገልጋይ ነው። ይህ ሰማያዊ መቅደስ በሰማያት ያለች የሐዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን ናት። ሰማያዊ የሆነውን ሀብታችንን ሁሉ ይዛለች ሐዋርያው እንደተናገረው «ሀገራችን በሰማይ ነውና» አምልኮአችንም ሰማያዊ ነው /ፊል. ፫፡፱/።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል፡- «ቤተ ክርስቲያኗ ሰማያዊት ናት በራሷም ሰማይ ናት» ሰማይ መቅደሳችን ሆነ ወደ ሰማያትም መራን ይኸውም መድኃኒታችን ነው። እነዚህ ነገሮች የሚመጣው ነገር እውነታ መገለጫዎች ናቸው። በእርሱ የሐዲስ ኪዳን አገልግሎት ከብር ከፍ ከፍ ብሎ ታየ እውነተኛው የክህነት ምንነት ተገለጸ።

ሐዋርያው እንደገናም አለ ጉዳያችን ሰማያዊ ነው። ሰማያዊ ጉዳዮች የእኛ ሆነዋል። ምንም እንኳን በምድር ላይ ሆነን የምንፈጽማቸው ቢሆኑም፤ እንደመላእክት ሰማያውያን ተብለን እንጠራለን በምድር ላይ የሚገለጡ መላእክት ሰማያውያን እንጂ ምድራውያን ተብለው እንደማይጠሩ፤ በምድር ላይ ሆነው የመላእክትን ግብር የሚፈጽሙ ቅዱሳን በግብራቸው ሰማያውያን እንጂ ምድራውያን ተብለው ሊጠሩ አይገባቸውም። ይኸውም በግብራቸው እና በእምነታቸው የተገኘ የቅድስና ሕይወታቸው ነው። አስቀድመን እንዳልነው ዜግነታችን ጭምር ሰማያዊ ነው። ስለዚህ ሰማያውያን ነንና በምድር ላይ ብዙ ዘመን እንደማንኖር አውቀን እንሥራ። ከአሁኑ ሰዓት ጀምሮ ኑሮአችንን በሰማይ ለማድረግ መምረጥ ይኖርብናል። ለምን? እግዚአብሔር የሚኖረው በሰማይ ነውና እርሱ በተወለነ ሥፍራ ተወስኖልን የሚኖር ስለሆነ አይደለም በምድር የሌለ ነው ለማለትም አይደለም ነገር ግን ከቅዱሳን መላእክቱ ጋር ባለው ግንኙነትና መላእክቱ ለእርሱ ባላቸው ክብርና ምስጋና ምክንያት እግዚአብሔር በሰማያት ነው ተብሎ ተነገረ እንጂ። ከእግዚአብሔር ጋር ቅርብ ግንኙነት ካለን ለሰማይም ቅርብ ነን። ሰማይ ስንል ምን ማለታችን ነው የሰማይን አምላክ ስንመለከት እኛ ራሳችን ሰማያውያንን እንመሰላቸዋለን እርሱም «የሚወደኝ ቢኖር ወደ እርሱ እንመጣለን፤ በእርሱ ዘንድ መኖሪያ እናደርጋለን» ብሏል/ዮሐ. 14፡23/ ።

አዲሱ ቃል ኪዳን

በአሮጌው የብሉይ ኪዳን መቅደስ ፈንታ ወደ ሰማያዊው መቅደስ ወደ ሰማያዊው አገልግሎት በሊቀ ካህናት ሊዩሱስ ክርስቶስ መሪነት ገብተናል። ነቢያት ሁሉ ይጠብቁት ወደ ነበረው አዲሱ ኪዳን ገብተናል።

ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ይላል፡- «ፊተኛው ኪዳን ነቀፋ ባይኖረው ለሁለተኛው ሥፍራ ባልተፈለገም ነበር። እነርሱን እየነቀፈ ይላቸዋልና እነሆ ከእስራኤል ቤትና ከይሁዳ ቤት ጋር አዲስ ኪዳን የምገባበት ወራት ይመጣል ይላል ጌታ እግዚአብሔር ከግብፅ አገር አወጣቸው ዘንድ እጃቸውን በያገዙበት ቀን ከአባቶቻቸው ጋር እንደገባሁት ኪዳን አይደለም፤ እነርሱ በዚያኔ አልጸኑምና እኔም ቸል አልገኛቸው» /ቀ. 7፡14/።

ይህ የመጽሐፍ ቅዱስ ዓላማ ነው። ሰው ከእግዚአብሔር ጋር ቃል ኪዳን ገብቷል። በመጀመሪያ የሰው ልጅ በገነት ሳለ በበደለ ጊዜ እግዚአብሔር አዳማን አልተወደም እግዚአብሔር ቃል ኪዳን ጥላት እንጂ «በአገሩና በሴቲቱ መካከል ጠላትነት አደርጋለሁ፤ በዘርህና በዘርም መካከል እርሱ ራሱን ይቀጠቅማል፤ እንተም ሰኮናውን ትቀጠቅማለህ» /ዘፍ. 1፡17/።

ምድርን በውኃ ባጠፋ ጊዜ እንደገናም ፍጥረት በውኃ በታደሰ ጊዜ እግዚአብሔር ዘኝን ጋር ቃልኪዳንን አደረገ። የቀስተ ደመናም ምልክትን ሰጠው /ዘፍ. 1፡9/ ይህ ምልክት በመለኮት ዙፋን ዙሪያ ነበር /ሪእ. 4፡3/። ጌታ ከአብርሃም ጋር ቃልኪዳንን አደረገ ይህም በሥጋ በተደረገ መግረዝ አማካኝነት የተገለጠ ነበር /ዘፍ. 12/። እግዚአብሔር በሙሴም ዘመን ከሕዝቡ ጋር ቃል ኪዳንን አድርጓል እርሱም በሲና ተራራ ነው። ሙሴ የእስራኤልን ሕዝብ ከባርነት ወደ ነጻነት መርቷል ምልክቱም ደሙ ነበር። እርሱም በቃል ኪዳን መጽሐፍ ሳይቀር የተረፈ ነው። የአምላክ ዕቃውና ንዋያተ ቅድሳቱ በሙሉ ከደሙ ይረፈደ ነበር።

ቃልኪዳኑ የተለያዩ ደረጃዎችን ያለፈ ነበር። የመጀመሪያው ከአዳም ጋር በቀስተ ደመና፤ ዘኝን ጋር፤ በግዚቲ፤ ከአብርሃም ጋር፤ በመጨረሻም በደም ከሙሴ ጋር የተደረገ ነበር። የቃል ኪዳኑ መጨረሻ ምን ነበር? በሙሴ ፊት ከወርቅ የተወራ ጣዖት ሠርተው መግዢያ ነበር። ሙሴ ከተራረው ሲወርድ እንዴት የሚለውን የእግዚአብሔር ደም ሰማ ቆጥቦ ምድር የወጣቸው ሕዝቡን ጎጠላት ሠርተዋልና ሕድ ውረድ እግዚአብሔር ሕዝቡን እንደሙሴ ሕዝብ እንጂ እንደራሱ ሕዝብ አልቆጠረችውም /ዘፍ. 32/።

ሙሴ የሰውን ድክመት በቃል ኪዳን መኖር እንደተሳው ገለጸ።
የብሉይ ኪዳን ነቢያት ወደ ሐዲስ ኪዳን እንዲመለከቱ
ያደረጋቸው ምስጢር ይህ ነው። የሰውን ልብ የሚለው ወደ
ውስጣዊ ሕይወታቸው ድረስ ዘልቆ መግባት የሚችል ሰውም
ቃል ኪዳንን ሊሸረው የማይችል የተሻለ የክህነት አገልግሎት
ያስፈልጋቸው ነበር። ስለዚህ እግዚአብሔር በነቢዩ እንዲህ አለ
«እነሆ ከእስራኤል ቤትና ከይሁዳ ቤት ጋር አዲስ ቃል ኪዳን
የምገባበት ወራት ይመጣል ይላል እግዚአብሔር ከግብፅ አገር
አወጣቸው ዘንድ እጃቸውን በያዝሁበት ቀን ከአባቶቻቸው ጋር
እንደገባሁት ያለ ቃልኪዳን አይደለም። እነርሱ በቃል ኪዳኔ
አልጸኑምና እኔም ችል አልጓቸው፤ ከእነዚያ ወራት በኋላ
ከእነርሱ ጋር የምገባው ቃል ኪዳን ይህ ነውና ሕጌን በልቡና
ቸው አኖራለሁ፤ በልባቸውም እጽፈዋለሁ እኔም አምላክ እሆናቸዋለሁ
እነርሱም ሕዝብ ይሆኑኛል» /ቁ. ፴፩-፴፫/። ነቢዩ ሕዝቅኤ
ልም እንዲህ ይላል «የሰላምም ቃልኪዳን ከእነርሱ ጋር አደርጋለሁ
የዘላለምም ቃልኪዳን ይሆንላቸዋል እኔም እባርካቸዋለሁ። አብዛ
ቸዋለሁም መቅደሴንም ለዘላለም በመካከላቸው አኖራለሁ።
ማደሪያዬም በላያቸው ላይ ይሆናል እኔም አምላክ እሆናቸዋለሁ
እነርሱም ሕዝብ ይሆኑኛል» /ቁ. ፳፮፣ ፳፯/።

መንፈስ ቅዱስ ይህንን ቃል ኪዳን በውስጣዊው መንፈሳዊው
ሰው ልቡና ቀርጿል።

እግዚአብሔር አስተማሪያችን ይሆናል «እያንዳንዱም ጉረቤቱን
እያንዳንዱም ወንድሙን ጌታን እወቅ ብሎ አያስተምርም ከታናሹ
ጀምሮ እስከ ታላቁ ድረስ ሁሉ ያውቁኛልና» /ቁ. ፲፱/።²⁶

በሐዲስ ኪዳን የውጭ መምህር ሆኖ ወደ እኛ አይመጣም ሕ
ጉንም ትእዛዙንም የሚጽፈው በልባችን ነው። ውስጣዊ
ተፈጥሮአችንን ይቀይር ዘንድ በእኛ ውስጥ ያድራል በመንፈስ
ቅዱስ ተፈጥሮአችንን አዲስ ያደርጋል። እርሱ ራሱ በእኛ
ውስጥ ሕግም ትእዛዝም ሕይወት ትንሣኤም ጽድቅም ይሆናል።
ሁሉንም ያስጀምረናል ያስፈጽመናልም።

ቅዱስ አትናቴዎስ ዘእስክንድርያ እንዲህ ይላል፡- «አርዮስን
በተቃወመበት ጽሑፍ እኛ በእርሱ ካልተፈጠርን ጌታ በመካከላ
ችን ሊያድር አይችልም፤ ምክንያቱ ይህ ከሆነ ኃጢአት በሰውን
ታችን ላይ ያለውን ግዛት አልለቀቀም»። ሐዋርያው ግን እንዲህ
ይላል፡- «እግዚአብሔር አስቀድሞ ያዘጋጀውን መልካሙን ሥራ
ለማድረግ በክርስቶስ ኢየሱስ ተፈጠርን» /ኤፌ. ፪/።

²⁶ አስቀድሞ የተሰጠው ሕግ መልካም ነበር። እግዚአብሔር በቃልም በግብርም
የሰጠው ነው። ለኖህ ለአብርሃም፤ ለኢየሱስ ለሙሴ ቃል በቃል እንጂ በጽሑፍ
አልተገለጠላቸውም ልባቸው ንጹሕ ሆኖ ቢያገኘው ተነጋግረ።
ነገር ግን የዕብራውያን ሰዎች ሁሉ በቃሉ በሕጉ መኖር ሲሳናቸው በተመለከተ
ጊዜ የጽሑፍ ሕግን ሰጣቸው። ይህንን ያደረገው ለብሉይ ኪዳን ቅዱሳን ብቻ
አልነበረም። የሐዲስ ኪዳን ቅዱሳንንም ጭምር ነው። ሐዋርያት ከጌታችን
የተቀበሉት የተጻፈ ሕግን አልነበሩም። በቀለም ፈንታ የመንፈስ ቅዱስን
ስጦታ ተቀበሉ።

ምዕራፍ ዘጠኝ

ሰማያዊ አገልግሎት

ከሌዊ ወገን እንደ አሮን የሆነ ክህነት ሳይሆን፤ ታላቅ የሆነ ሊቀ ካህናት አለን። እርሱም እንደመልክ ጸዴቅ ሥርዐት አዲስ ክህነት ያለው በመሆኑ በሰማያዊው መቅደስ ባለች የአዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን ማገልገሉ የሚገባ ነው። በእኛም ተገብቶ አዲስና ንጹሕ የሆነ መሥዋዕትን ያቀርባል። ይህም አገልግሎት አንድ ጊዜ በመስቀል ላይ የተፈጸመ ነው። በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የሚከተሉት ዋና ዋና ነጥቦች ተካትተዋል።

፩. የሁለቱ ኪዳናት ንጽጽር /ከቁ. ፩-፲፱/

፪. ሰማያዊው ቃልኪዳን /ከቁ. ፲፭-፳፪/

፫. ልዩ የሆነው መሥዋዕት/ ከቁ. ፳፫-፳፮/

ቅዱስ ጳውሎስ የሚከተሉትን ነጥቦች አንሥቶ በብሉይና በአዲስ ኪዳን መካከል ያለውን ልዩነት ያግለጽራል።

፩. የሁለቱ ኪዳናት ንጽጽር /ብሉይ ኪዳንና አዲስ ኪዳን/

የመጀመሪያው፡- የመጀመሪያዋ ድንኳንና የኢየሩሳሌም ቤተ መቅደስ ሁለት ክፍሎች እንደነበሩዋት እርሱም ቅድስትና ቅድስተ ቅዱሳን ሲሆን፤ በመጋረጃ እንደሚከፈል ይተነቅናል እንዲሁም ይላል፤ «ፊተኛይቱ ደግሞ የአገልግሎት ሥርዐትና የዚህ ዓለም የሆነው መቅደስ ነበራት። የመጀመሪያይቱ ድንኳን ተዘጋጅታ ነበር፤ በእርሷም ቅድስት በምትባለው ውስጥ መቅረዙና ጠረጴዛው የመሥዋዕቱም ገብስት ነበረባት። ካሁለተኛውም መጋረጃ ወዲያ ቅድስተ ቅዱሳን የምትባለው ድንኳን ነበረች በዚያም ውስጥ የወርቅ ማዕጠንት ነበር። ሁለንተናዋ በወርቅ የተለበጠች የኪዳን ታቦት በእርሷም ውስጥ መና ያለባት የወርቅ መሶብና የበቀለች የአሮን በትር የኪዳኑም ጽላት በበላይዋም ማስተሥርያውን የሚጋርዱ የክብር ኪሩቤል ነበሩ ስለዚህ ስለእያንዳንዳቸው ልናገር አሁን አልችልም» /ቁ. ፩-፭/።

ቅዱስ ጳውሎስ ሁለቱ ክፍሎች ምሳሌዎች ናቸው ይላል። ምሳሌነታቸውም ለብሉይ ኪዳንና ለአዲስ ኪዳን ነው። ቅድስቱ የብሉይ ኪዳን ቅድስተ ቅዱሳን የሐዲስ ኪዳን ምሳሌ ነው ይላል። በቀደመው /በቅድስት/ ብዙ ካህናት በየቀኑ ያገለግሉ ነበር የጳለኛውም ምሳሌዋ ሰማያዊ በመሆኑ ከሊቀ ካህናቱ ውጭ ማንም አይገባባትም እርሱም በዓመት አንድ ጊዜ ነው። ይህ እንደገና የጌታችን መድኃኒታችን ምሳሌ ነው። አንድ ጊዜ ፈጽሞ ራሱን የተወደደ መሥዋዕት አድርጎ ወደ ሰማያዊቱ ቅድስተ ቅዱሳን ገብቷልና።

ሐዋርያው የብሉይ ኪዳንን ቅድስና የዘነጋ አይደለም። የዚህ ዓለም የሆነው መቅደስ መቅረዙና ጠረጴዛው የመሥዋዕቱም ገብስት ነበረባትና እነዚህ በሰማያት ያለችው ቤተ መቅደስ ማሳያ የሆኑ የተቀደሱ ናቸው። ሐዋርያው እንዳለ፤ «ስለእነዚህ ነገሮች ሁሉ ለመናገር አሁን አንችልም» እነዚህ ነገሮች ሁሉ ስለጌታችን አገልግሎት ሕያው የሆነ ምሳሌነት አላቸውና። ሥጋው በልተነው ሕያው የሚያደርግ እንጀራ፤ ደሙ ጠጥተነው የሚያረካን መንፈሳዊ መጠጥ ነው። አስቀድመን ያነሣው ነጥብ ስለ ቅድስት የሚናገር ነው። ስለቅድስተ ቅዱሳኑስ? የወርቅ ማዕጠንትና ሁለንተናዋ በወርቅ የተለበጠ ታቦት አላት። እርሱም አምላክ በመካከላቸው እንደሚያደር ማሳያ ነው። በሁሉም አቅጣጫ በወርቅ የተለበጠ ነው። ይህም ወርቅ ጽሩይ በመሆኑ የመለኮታዊን ባሕርይ ፍጹምነት ማሳያ ነው። መና በውስጧ ያለባት የወርቅ መሶብ የሚያመለክተው የጌታችን ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደም ነው። የአሮን በትር የሚያሳየው የጌታችንን ክህነትና ለቤተ ክርስቲያን የሚያደርገውን ጥበቃ ነው። የኪዳኑ ጽላት እርሱን ይወክላል። እርሱ የእግዚአብሔር ቃል ነውና በላይዋም ማስተሥርያውን የሚጋርዱ የክብር ኪሩቤል ነበሩ።

እነርሱ የጌታን የምሕረት ዙፋን የሚያሳዩ ናቸው። ከሰማያዊው ፍጥረታት /ከመላእክት/ ጋር ያለንን አንድነት ያሳያል። እርሱም በክርስቶስ የሆነ ነው።

ቅድስት የሚያመለክተው በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበረ የቤተ መቅደስን አገልግሎት ሲሆን፤ ቅድስተ ቅዱሳን ሰማያዊውን ሕይወት ያሳያል። እርሱም ሰማያዊ የሆነው አምላክ በአዲሱ ቃል ኪዳን አማካኝነት የሰጠን ነው። ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ይላል፤ «ፊተኛይቱም ድንኳን ገና ቆማ ሳለች ወደ ቅድስት የሚወስደውም መንገድ ገና እንዳልተገለጠ መንፈስ ቅዱስ ያሳያል ይህም ለአሁኑ ጊዜ ምሳሌ ነው። እንደዚህም መባና መስዋዕት ይቀርባሉ። እነዚህ እስከ መታደስ ዘመን ድረስ የተደረገ ስለመብልና ስለ መጠጥ ስለ ልዩ ልዩ መታጠብም የሚሆኑ የሥጋ ሥርዐቶች ብቻ ናቸውና የሚያመልከውን በሕሊና ፍጹም ሊያደርጉት አይችሉም» /ቁ. ፫፣ ፱/።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል፤ የአሁኑ ጊዜ ሲል ምን ማለት ነው። ከክርስቶስ ዘመን በፊት ማለት ነው። ከጌታ መምጣት በኋላ ብዙ ጊዜ የለምና። የሙሴ ሕግ አገልግሎት የአሁኑ ጊዜ አገልግሎት ነው። ጊዜው በደረሰ ጊዜ መድኃኒ ክርስቶስ መጣ በጊዜ ወደማይገመቱ ሰማያዊ ምስጢራት ከፍ አደረገን።

ሁለተኛ ሐዋርያው የብሉይ ኪዳንን መስዋዕት ከሐዲስ ኪዳን መስዋዕት ጋር አነጻጽሯል። በሙሴ ሕግ ካህኑ የፍየልና የከብቶች ደምን ንጹሕ ባልሆነው ወገን ላይ ይረጫል። ለሐዲስ ኪዳን ካህን ግን ጌታችን የራሱን ደም ነው የሰጠው። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ይላል፡ «ለዚህ ፍጥረት ባልሆነች ድንኳን የዘላለምን ቤዛነት አግኝቶ አንድ ጊዜ ፈጽሞ ወደ ቅድስት በዝ ደሙ ገባ እንጂ በፍየሎችና በጥጆች ደም አይደለም።

የኮርማዎችና የፍየሎች ደም፤ በረከቡትም ላይ የተረጨ የጌደር አመድ ሥጋን ለማንጸት የሚቀድሱ ከሆኑ ነውር የሌለው ሆኖ በዘላለም መንፈስ ራሱን ለእግዚአብሔር ያቀረበ የክርስቶስ ደም እንዴት ይልቅ፤» /ቁ. ፲፪-፲፬/።

በብሉይ ኪዳን ዘመን እንስሶች የሚሠውት ያለፈቃዳቸው ነው። ነገር ግን በአዲስ ኪዳን ዘመን ሊቀ ካህናቱ በራሱ ፍላጎት ራሱን አሳልፎ ሰጥቷል። በፈቃዱ ለአባቱ ታዟል። የባሕርይ ተዋርዶ ስለነበረበት አይደለም። የሞተውም የሰው ፍቅር አገብሮት ለሰው ዘር ሁሉ ነው። እርሱ ሊቀ ካህናት ክርስቶስ መስዋዕት አቅራቢ፤ መስዋዕት፤ መስዋዕትም ተቀባይ ነው።

ቅዱስ አውግስጢኖስ እንዲህ ይላል፡- አንተ ካህንም፤ መስዋዕትም ነህ ራሱን አሳልፎ የሰጠ ተቀባይነትም ያለህ መስዋዕት አንተ ብቻ ነህ።

ሦስተኛ ሁለቱን አገልግሎቶች በማንጸጸር የአሁኑ ጊዜ አገልግሎት ሥጋን በማንጸት ላይ ያተኮረ ነው። ነገር ግን ሁለተኛው አገልግሎት እርሱም ከጊዜ መለኪያ ውጭ የሆነው አእምሮን ይቆጣጠራል። ልብንም ይሞላል። እርሱም ፍጹም የሆነ የመንፈስ አገልግሎት ነው። በውስጣችንም የእግዚአብሔር መንግሥት እንዲመሠረት ያደርጋል። «መንግሥተ ሰማያት በመካከላችሁ ናት» ተብሏልና።

የመጀመሪያው አገልግሎት በእንስሳት ደም ላይ መሠረቱን ያደረገ ነው። የሚሞቱና የሚቃጠሉት እንስሳት። ሁለተኛው አገልግሎት ግን አሸናፊ በሚሆን በእግዚአብሔር ልጅ ደም የሆነ ነው። እርሱም ራሱን ለዘላለም መስዋዕት አድርጎ ያቀረበ ነው። ይህንን መስዋዕት ሞት አይዘውም። ከሞት በላይ የሆነ የሕይወት አገልግሎት ነውና።

እንደገና በቀት አይያዝም እርሱ ሕይወትንም ትንሣኤንም የሚሰጥ ነው። በድካም ውስጥ የነበሩ የብሉይ ኪዳን ካህናት በድካም ናቸውና ስለራሳቸው ኃጢአት መስዋዕትን ያቀርቡ ዘንድ ግድ ይላል። ሁለተኛው አገልግሎት ግን የተከናወነው ኃጢአትን ፈጽሞ በማያውቀው ነፍስንና ሥጋን በሚቀድሰው ነው።

አራተኛ ሐዋርያው ስለፊተኛይቱ መቅደስ ሲናገር «ስለእነዚህ ሁሉ ስለእያንዳንዳቸው አሁን ልናገር አልችልም» አለ። የሁለቱን ኪዳናት አገልግሎቶች በር ከፍት አድርጎታል። ከዚህም ተነሥተው በተለያዩ ዘመን የተነሡ ብዙ አባቶች ሰፋ ያለ ትንታኔን አስቀምጠውለታል።

በቅዱስ አትናቴዎስ ጽሑፍ ፊተኛይቱን መቅደስና የሙሴን ሕግ ከአዲስ ኪዳንና ከክርስቶስ አካል ጋር በማንጻጸር ልዩነቱን አሳይቷል። በኋለኛው አገልግሎት አዲስና ቅዱስ የሆነ ፍጥረታት ሆነናል። ቅዱስ ጳውሎስ እንዳለው። «በእርሱም ሕንፃ ሁሉ እየተጋጠመ በጌታ ቅዱስ መቅደስ እንዲሆን ያድጋል። በእርሱም እናንተ ደግሞ ለእግዚአብሔር መኖሪያ ለመሆን በመንፈስ አብራችሁ ትሠራላችሁ።»

ቅዱስ አትናቴዎስ ፊተኛይቱን መቅደስና የክርስቶስን አካል ሲያገኝ ፊተኛይቱ መቅደስ የተገነባቸው በድንጋይና በወርቅ ነው።

መቅደሱን የሚያቃልል ሁሉ በመቅደሱ የሚያድረውን ያቃልላል። ቃልን ከተዋሐደው ሥጋ የሚለይም በእርሱ የተሰጠ ገን ዘላለማዊ ጸጋ ያቃልላል። እርዮሳውያን ሥጋ የተፈጠረ ስለሆነ፤ ቃልም ፍጡር የሚሉትን ከሀደት አንቀበልም።

ቃል ያልተፈጠረ ስለሆነ ሥጋን አጥፍቶታል የማሉ ወገኖችንም እንዲሁ ቃል ፈጣሪ በመሆኑ ሁሉም በእርሱ ስለተፈጠረ ጊዜው በደረሰ ጊዜ ፍጥረትን ይቀድስ ዘንድ ሥጋን ተዋሐደ። የሥጋ ፈጣሪው እርሱ ነው፤ ፍጡር በፍጡር ደም መዳን ስለማይቻለው እግዚአብሔር ሰው ሆኖ አዳምን ማዳን ነበረበት።

በኮሌስ ኪዳን ሥጋው ቃል ወደ እኛ መጣ። ሥጋውንም ሰጠን የምን ቀደሰበት ምስጢር እርሱ ነውና። በእርሱ ሰው መሆን ከእርሱ ጋር አንድ ነትን ፈጥረናል። እርሱ በእኛ፤ እኛም በእርሱ አለን። ይህ የመቀደስ ዘመን ነው እርሱም ከጌታችን ባገኘው የልጅነት ጸጋ ነው። ሊመጣ ያለው ሰማያዊው ቃልኪዳን

የርማ ሕግ እንዲህ ይላል፡- አውራሹ በሕይወት እስካለ ድረስ የውርስ ሕግ አይጸናም። ምክንያቱም የሚያወርሰው አባት በማንኛውም ጊዜ አላቡን ሊቀይር ይችላልና። ነገር ግን አባት በሞተ ጊዜ የውርስ ቃል ተፈጻሚ ይሆናል። የሚሸረው የለም። ቅዱስ ጳውሎስ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ያለውን ግንኙነት በአውራሹ አባትና በልጁ መካከል እንዳለች ግንኙነት መስሎ ይናገራል። በብሉይ ኪዳን የውርስ ቃሉን በሙሴ ኪዳን አማካኝነት ሰጠ ነገር ግን አውራሹ ሰጠውት ሕያ ውም ስለሆነ ሕጉ ተፈጻሚ አልሆነም። በከዲስ ኪዳን ግን ኪዳኑን ስንቀበል አውራሹ የመስቀል ላይ ሞትን ስለሞተ ሕጉ የውርስ ሕግ ተፈጻሚ ይሆናል። የመስቀል ላይ ሞት የጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ደም ለመለኮታዊ ሕግ ማኅተም ሆነ። የውርስ ቃሉን አጸናው። እርሱም የዘላለማዊ ውርስ ማረጋገጫ ነው። ጌታችን እንዲህ አለ፡- «በእኔ የሚያምን ዘላለማዊ ሕይወት አለው» ዮሐ. 3፡16/ ትእዛዙን ደመን በማፍሰስ ሥጋውን በመቆ ረስ የወልደ ዕንሊ እመሕያውን ሥጋ ካልበላችሁ ደሙንም ካልጠጣችሁ በራሳችሁ ሕይወት የላችሁም አለ/ዮሐ. 3፡15/።

ቅዱስ ዳውሎስ እንዲህ ይላል «ኑዛዜ ያለ እንደሆነ የተናዛዢ ሞት ማርዳት የገድ ነውና ሰው ሲሞት ኑዛዜው ይጸናል። ተናዛገ በሕይወት ሲኖር ግን ከቶ አይጠቅምም» ተናዛዢ ከሞተ ኑዛዜው ለማረጋገጥ የሞተ መሆኑን የምስክር ወርቀት ማሳየት ይኖርበታል /ቁ. 121፣ 122/። ኑዛዜው ተፈጻሚ ይሆን ዘንድ። የኑዛዜ ቃል ያለው ግን በመስቀል ላይ የፈሰሰ የክርስቶስ ደም ኑዛዜው ተፈጻሚ ይሆን ዘንድ የገድ የሚል የምስክር ወርቀት ነው። ምክንያቱም አስቀድመ እንደገለጥነው ተናዛዢ ሞቷልና።²⁷

አሁን በብሉይ ኪዳንና በሐዲስ ኪዳን ደም ለምን የማንጸት ምልክት እንደሆነ ያሳየን ይመስለኛል። ስለዚህ የቃል ኪዳን መጽሐፍ ቃል ኪዳንና ሕዝቡ ይቀደሱ ዘንድ ደም የመረጫቸው ምክንያት አስቀድመ የገለጥነው ነው /ቁ. 123፣ 124/። በብሉይ ኪዳን የሚቀርበው የተናዛገ ደም ሳይሆን ምሳሌው ነበር። በሐዲስ ኪዳን ግን ቃልኪዳን ጠንካራ ሆነ በእግዚአብሔር ልጅ ደም የታተመ ነውና። እንደ ሕጉም ከጥቂቶች በቀር ሁሉም በደም ይነጻል ደምም ሳይፈስ ሥርዓት የለም /፳፪/። «መሴም ትእዛዛትን ሁሉ እንደ ሕጉ ለሕዝቡ ከተናገረ በኋላ፤ የጥጆችንና የፍየሎችን ደም ከውኃና ከቀይ የበግ ጠጉር ከሂሳብም ጋር ይዞ እግዚአብሔር ያዘዘላችሁ የኪዳን ደም ይህ ነው ብሎ በሕዝቡ ሁሉ ይረጫው ነበር» /ቁ. 125/።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል፡- ሕዝቡና የቃል ኪዳን መጽሐፍ የሚረጩት ምሳሌውን ለማሳየት ካልሆነ ሌላ ምን ሊሆን ይችላል? ውኃስ ለምን? ይረጫል ደሙን ለመጠ በቅ ውኃና ደም እንደአንድ ይታዩ ነበር።

²⁷ የሐዲስ ኪዳን ደም አውራሽ በመሞቱ ብቻ የተፈጸመ አይደለም። ጌታችን ምውት በሥጋው ሕይወት በመላኩ ነውና። ስለሆነው ደመ ማኅተሙ ነፍስ የተለየው ቢሆን እንኳን በመለኮት ሕይወት ስለሆነ ከጥንቱ የበግ ደም /የፍጡር ደም/ ፈጽሞ የተለየ ስለሆነ ለወራሾቹ ዘላለማዊ ሕይወትና መድኃኒት ሆኗል።

ሐዲስ ኪዳንን በተመለከተ ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ በማለት ይጠይቃል። አሁን መጽሐፉ የት ነው? ልባቸውን ስለቀደሰ ስለዚህ የሐዲስ ኪዳን መጽሐፍ ለመሆን ተቻላቸው። ስለዚህ በቀለም ሳይሆን፤ በልብ ጽላት ላይ የተጻፈ ቋሚ ሕግ መሆኑን ትመለከታላችሁ። ቤተ መቅደሱ ወዴት ነው? በሁሉ ሥፍራ ያለ ቤተ መቅደሱ እነርሱ ሆነዋል። የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ እኛ ነንና እግዚአብሔር ተናገረ እንዲህ ሲል በእነርሱ እኖራለሁ በመካከላቸውም እመላለሳለሁ አምላካቸውም እሆናለሁ። እነርሱም ሕዝቤ ይሆናሉ /፪ኛ ቆሮ. ፳፯/ ይህ የሰውነት ውጫዊ መረጫት /መታጠብ/ ሳይሆን መንፈሳዊ መታጠብ ነው። ይህም መንፈሳዊ ነው። ከድንግል ማርያም የነሣው እውነተኛ ደም ነው። በመስቀሉም ላይ አፈሰሰው። መንፈስ ቅዱስ የሥጋዊውን ምስጢር አዘጋጀ እንዴት? በዚህ ደም እንድንረጭ ያደረገ መሴ ሳይሆን ክርስቶስ ነው። ይህ ስለ ብዙዎች ድኅነት የሚፈስ የሐዲስ ኪዳን ደሜ ነው። ይህ ቃል ሂሳብን የተካ ነው። ደም ተነክሮ ይረጭበት ነበርና። የሰውነት መታጠብም ውጫዊ ነው። መንጻቱም የአካል እንጂ የመንፈስ አልነበረምና የሐዲስ ኪዳን መታጠብ ግን መንፈሳዊና የሚነጻውም ነፍስ ነው። በውጭ የሚደረገው መረጫት ለነፍስ አይተርፋትም። ነገር ግን የሐዲስ ኪዳን ደም ከነፍስ ጋር አንድነት ያለው ስለሆነ ትነጻለች፤ ጠንካራም ያደርጋታል። ማንም ሊቀርበው የማይችለው መንፈሳዊ ውበትን ያኑናጽፋታል። የሥጋና የነፍስ መረጫት ነው /ለቀድሶ ሥጋ ወንፍስ/

የሰማያዊው ነገር ምሳሌ የሆነው ነገር ሁሉ በእንስሶች ደም ይሆን ነበር ። ነገር ግን ሰማያዊ ነገሮችን የመቀደስ ምስጢር የተቀደሰ የተለየ መሥዋዕት ያስፈልገው ነበር።

ይህም የማይደገመው በመስቀል ላይ አንዴ የፈሰሰው የክርስቶስ ደም ነው። የደም መስዋዕት በኢየሱሳም መቅደስ ወይም ምስክሩ ድንኳን ላይ ይቀርብ ነበር። የመጀመሪያይቱ ድንኳን የሰማያዊው ነገር ጥላ ነበረች። ነገር ግን ክርስቶስ መስዋዕት መስዋዕትን አቅራቢ ሆኖ በሰማይ በአባቱ ቀኝ በዘላለማዊ በዙፋኑ አለ። የታረደ በግ ሆኖ እርሱ በመለኮቱ ለዘላለም ከአብ አይለይም። ነገር ግን ስለ እኛ ሲል ከሰማይ ወርዶ ይህንንም ሲያደርግ ከአባቱ ባለመለየት ነው። ስለእኛ ሲል የፍቅር መስዋዕት ሆኖ ቀርቧል። ስለዚህ ወደ ሰማይ ከፍ ከፍ ሊያደርገን ይቻላል። በደሙም ከራሱ ከአባቱና ከባሕርይ ሕይወቱ ጋር ያስታርቀናል። በአባቱም እቅፍ ውስጥ እንድንሆን ያደርጋል።

የብሉይ ኪዳን ሊቃነ ካህናት የሚሞት እንስሳ ደም ያቀርባል። ስለዚህ እንኳን ሕዝቡን ከሞት ሊያድኑ ራሳቸው እንኳን ከሞት የሚነሡ አልነበሩም። ነገር ግን ከፍ ያለው ካህን መድኅን ክርስቶስ እርሱ ለእኛ ሕይወትን የሚሰጥ ስለሆነ መስዋዕቱ መደገም አያስፈልገውም። ከህክም ዘላለማዊ ነው። መስዋዕቱም ድኅነትን እስከ ዘላለሙ የሚያስጥ ነው። አያረጅምም ቅዱስ የሐንስ አፈወርቅ የእንስሳት ደም የሚቀርብበትን የብሉይ ኪዳን ሥርዐትና የሐዲስ ኪዳንን መስዋዕት እንዲህ በማለት ያነጻጽራል። «እንደምን ያለ ትልቅ ልዩነት ነው? እርሱ ካህንም መስዋዕትም ነው እንዲህ ባይሆን ኑሮ ብዙ መስዋዕት ማቅረብ ባስፈለገ እርሱም ብዙ ጊዜ መሞት ባስፈለገው ነበር»

ምናልባት አንዳንዶች እንዲህ ብለው ሊጠይቁ ይችላሉ። የክርስቶስ መስዋዕትነት የማይደገም ከሆነ ቤተ ክርስቲያን ለምን ቅዱስ ቁርባንን በየዕለቱ ለምእመናን ታድላለች? ቅዱስ ቁርባን የተደገመ ሥርዐት አይደለም። አንድ ጊዜ በቅዱስ መስቀል ላይ የተሠዋው ሥጋ የፈሰሰው ደም ነው። በቅዱስ መስቀሉ ላይ የተሠዋው የዘላለማዊው መስዋዕት ነው። የማያልቅ መስዋዕት ነፍስ የተለየው መለኮት የተዋሐደው ሥጋና ደም ነው። ክርስቶስ ሞትን አሸንፎ ተነሥቷል። ቅዱስ ሥጋውንና ክብር ደሙን በልተነው፤ ጠጥተነው ሕይወት ይሆነን ዘንድ ሰጥቶናል። ያለ መድገም ያለ ለውጥ በተለያዩ አብያተ ክርስቲያናት የቆመው መሠዊያ የአንዲት ቤተ ክርስቲያን አንድ መሠዊያ አንድ መስዋዕት ያላት ቅድስት ቤተ ክርስቲያን አካል ነው። ይህ በብዙ የቤተ ክርስቲያን አባቶች አስተምህሮ የተገለጠ ነው።

ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ይላል። እንደ ሰው እንሞታለን ሥራችን ይመዘን ዘንድ እንደገና በጸጋው ዙፋን ፊት ለፍርድ እንቆማለን። እርሱ በደላችንን ተሸክሞ አንድ ጊዜ ፈጽሞ ሞቷል። በሥጋው በደሙ ይጠብቀናል። እንደገና አይሞትም መስዋዕቱም አይደገምም። ነገር ግን ልዩ የተወደደ መስዋዕት ሆኖ ይቀጥላል። በእምነት ወደ ጉልጉታ የሚገቡ ወገኖችን ይቀድሳል፤ ያነጻል፤ የነፍስ ድኅነትን ይሰጣል። ወደ መለኮት ዙፋን ከፍ የሚያደርገውን መስዋዕት ለመቀበል ወደ ጉልጉታ ቤተ ክርስቲያን መግባት የግድ ነው።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል። ለሁሉም ሰው ሞቷል። ይህም የሰው ልጆችን ከጥፋት ለማዳን ነው። ራሱን ዘንበል አድርጎ የሁሉንም ኃጢአት ይሸከም ዘንድ ወደደ፤ ነገር ግን ድገነት የሚያገኙት አዳኝ መድኃኒት እውነተኛና የተወደደ መሥዋዕት መሆኑን የተቀበሉ እምነታቸውን ከግብር /ሥራ/ ጋር ያዋሐዱ ናቸው። ከደመናና ከአእላፋት ቅዱሳኑ ጋር ሲመጣ በፊቱ መቆም የሚቻላቸው ወገኖች እኒህ ናቸው። ኃጢአታቸው በበጉ ደም የተረጨ የነጹ ወገኖች፤ እነዚህ ወገኖች ለሕይወት ትንሣኤ ተጠብቀዋል።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ ቁጥር ፳፯፤ ፳፰ ያሉትን አንቀጾች እነዚህ ከፍሎች የሚያሳዩት በእግዚአብሔር ውስጥ ያለን የሕይወት ኃይል ነው ይላል። እንዲሁም ኃጢአት ያለውን የክፋት ኃይል ያሳያል። በእግዚአብሔር ውስጥ ያለውን የሕይወት ኃይል በተመለከተ ክርስቶስ አንድ ጊዜ ሞቷል፤ ከዚህ በኋላ ሞት የለበትም። ነገር ግን በእኛ ምክንያት የተሸከመው በደል ኃጢአትን ለማያውቀው ለእርሱ ሞትን አምጥቷል። ይህ እንዲህ ከሆነ ለኃጢአት ለሚገዙ ወገኖች ምን ያህል የክፋ ሞትን ያመጣ ይሆን?

ምዕራፍ ዐሥር

ወደ ቅድስት መግባት

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ የመጀመሪያደቱን መቅደስ አገልግሎትና የሰማያዊቱን መቅደስ አገልግሎት በማንጸጸር ትምህርቱን ቀጥሏል። ይህም ዕቅድ ያን ከአይሁድ ቤተ መቅደስ በመባረራቸው ያጡትን ጉዳት ከተቀበሉት ጥቅም አንጻር በመመዘን በሐዘን ፋንታ ደስታቸው እጥፍ ይሆን ዘንድ ስለፈቀደ ነው። አስቀድሞ የነበረው አገልግሎት ይመጣ ላለው አገልግሎት ማሳያ መሆኑን አመለከተ። የሰማይ በር አገልግሎት እስኪጀመር የቆየ አገልግሎት መሆኑን አሳየ። ከሌዊ ከህነት ያገኙት አንዳች ነገር የለም። ምክንያቱም ከተቀበሉት የጌታችን ሊቀ ካህናትነት አገልግሎት አንጻር በመዘን እንደ ኢምንት ነው። ጌታችን ሰማያዊ ሊቀ ካህናት ወደ ቅድስናም በገዛ ደሙ እንድንገባ ሊያደርገን የሚችል እርሱ ነው። በዚህ ምዕራፍ የሚከተሉት ዋና ዋና ነጥቦች ተካትተዋል።

፩. የእንስሳት መሥዋዕት ውሱንነት

፪. ልዩ የሆነው መሥዋዕት ኃይል

፫. ወደ ቅድስት መግባት

፬. ተጋድሎን መቀጠል

የእንስሳት መሥዋዕት ውሱንነት

ሐዋርያው ትኩረት ሰጥቶ ሊያሳይ የፈለገው የሙሴ ሕግ የእንስሳት መሥዋዕት የሚያቀርቡትን ወገኖች፤ ከኃጢአታቸው ፋጽም ሊያደርጋቸው አለመቻሉን ነው። ሕጉ የሚመጣው ነገር ማሳያ ነው እንጂ። ሰማያዊ ወደሆነው መቅደስ መግባት አያስችልም።

ምክንያቱም መሥዋዕቱ የሰውነትን ውስጣዊ ዕድፍ አንጽቶ ነፍሱን ለውጦ ለእግዚአብሔር ገንዘብ ማድረግ አያስችልም። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል «የሙሴ ሕግ የአንድን ምስል ሙሉ ንድፍ ለማሳየት እስክርቢቱ በእጁ ያለ ሠዓሊ አንድን ንድፍ ጀምሮ ለመጨረስ እስክርቢቱው አስፈላጊ የሆነ ነገር ነው፤ ነገር ግን እስክርቢቱው በእጁ መያዙ የንድፉን ሙሉ ወብት አያሳየንም። የሐዲስ ኪዳን ሕግ ግን የተሠራውን ሥዕል ጠንካራና የሚሰብ ቀለማትን መርጦ የሚያሳይ ሠዓሊን ይመስላል። እርሱም በሰማያት ያሉ ብዙ ዝርዝር ችን የሚያቀርብ ነው።» ብሎ ይኪዳን ከነመሥዋዕቱ መንገዱን ያመለክታል መሥዋዕቱን ተከትሎ መጸለው ግን ግልጽም የሚሰብም አይደለም። የሐዲስ ኪዳን መሥዋዕት ግን ራሱ ወደ መንገዱ እንድንገባ ያደርጋል፤ ስለዚህ ሰማያዊ የሆነ ፍጹምነትን ያነጽጻል። ብሎ ይኪዳን ጠቃሚ አስፈላጊም ነው። ነገር ግን ጉድ ለት አለበት። ሐዲስ ኪዳን ግን በሰማያት ወደሚገኘው ፍጹምነት የሚመራ ነው። ሰማያዊና እውነተኛው ነገር በልባችን ማረፊያ እንዲኖረው ማድረግ የሚቻለው እርሱ ነው። የልባችንም ጥልቅ ለሚመጣው ሕይወት ሕያው ሥዕል እንዲሣልበት ያደርጋል። የሙሴ ሕግ መሥዋዕት ሁለት ጉድለት እንዳለበት ሐዋርያው ያሳያል።

የመጀመሪያው ማሳያ

«የኮርማዎችና የፍቅሶች ደም ኃጢአትን ሊያስወግድ የማይችል መሆኑን ነው።» /ቁ. ፱/። ማሰብ የማይችሉ እንስሳት ሰውን በሥጋም በመንፈስም ማንጸት አይቻላቸውም። የማንጸት ኃይልን የተላበሱ አይደሉም። ነገር ግን እነዚህን መሥዋዕቶች ተቀብሎ የኃጢአተኛውን ኃጢአት የሚያስወግድ እግዚአብሔር ምሳሌ ሰላደረጋቸውና ለእግዚአብሔር የሚቀርብ መሥዋዕት ሆነው በማገልገላቸው ነው እንጂ። እግዚአብሔር ሥጋን በመብላት የሚደሰት አምላክ አይደለም። የእንስሳት ደምና ሥጋም የሚያስፈልገው አይደለም።

ይህንን ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ በማለት ገልጾታል። «መሥዋዕትንና መባን አልወደድህም ሥጋን ግን አዘጋጀሁልኝ በሙሉ በሚቃጠል መሥዋዕትና ስለኃጢአት በሚሠዋ በመጽሐፍ ጥቅል ስለእኔ አምላክ ሆይ ፈቃድህን ላደርግ መጥቻለሁ አልሁ» ተብሎ ተጽፏል /ከቁ. ፭-፯/። እግዚአብሔር የእንስሳትን መሥዋዕት አይፈልግም። ነገር ግን ሥጋ ለብሶ ለሚመጣው ልጁ ምሳሌ ይሆኑት ዘንድ አስቀድሞ እንዲኖሩ ፈቀደ። የመስቀል ላይ ሞትንም ሞቷል። ስለዚህ በቅዱስ ሥጋው በክቡር ደሙ እንቀደሳለን። «በዚህም ፈቃድ ኢየሱስ ክርስቶስ ሥጋ አንድ ጊዜ ፈጽሞ ተቀድሰናል» /ቁ. ፰/።

ሁለተኛው በየቀኑ መደጋገሙ የመሥዋዕቱን ፍጹምነት አያሳይም። «ሊቀ ካህናትም ሁሉ ዕለት ዕለት እያገለገለ ኃጢአትን ሊያስወግዱ ከቶ የማይችሉትን እነዚያን መሥዋዕቶች ብዙ ጊዜ አያቀረቡ ቆሟል። እርሱ ግን ስለኃጢአት አንድን መሥዋዕት ለዘላለም አቅርቦ በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀመጠ። ጠላቶቹም የእግሩ መረገጫ እስኪደረጉ ድረስ ወደፊት ይጠብቃል። አንድ ጊዜ በማቅረብ የሚቀደሱትን የዘላለም ፍጹማን አድርጓቸዋልና» /ቁ. ፲፩-፲፱/።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል። አንድ መሥዋዕት በቂ ሆኖ ሳለ ብዙ መሥዋዕት የማቅረብ አስፈላጊነት ጥቅሙ ምንድን ነው? እስኪ ንገሩኝ? መድኃኒቱ ጠንካራ ከሆነ በሽታውን ፈጽሞ ያጠፋዋል አንድ ጊዜ በመጠቀም ነገር ግን መድኃኒቱ ደካማ ከሆነ ውጤቱ ያው ነው። ጥሩ መድኃኒት አንድ ጊዜ ብቻ አገልግሎት ላይ ይውላል አይደጋገምም።

የብሉይ ኪዳን ካህናት አንድ ዓይነት መሥዋዕት ለምን ቡተደጋጋሚ ያቀርባሉ? ሁሉንም ኃጢአት በአንድ ጊዜ ማስተሥረድ የሚችል መሥዋዕት ቢሆን ኖሮ፤ መሥዋዕቱን በየቀኑ መደጋገም ባለበፊሊጋቸው ነበር። የጧትና የማታ መሥዋዕት የማቅረብ ግዴታ ነበረባቸውና። ይህም የመሥዋዕቱ መደጋገም ማለት ከኃጢአት ነጻ ናቸው ማለት አልነበረም። ድግግሞሹ የሚያሳየው የመሥዋዕቱን ደካማነት እንጂ፤ ፍጹምነት አይደለም። የመጀመሪያው መሥዋዕት ጠንካራ አልነበረም ለዚህ ሁለተኛ መሥዋዕት ያስፈልጋል። ሦስተኛም አራተኛም። የአዲስ ኪዳን መሥዋዕት ግን አስቀድሞ ከነበረው ፍጹም የተለየ ነው።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ሲል ይጠይቃል። በየቀኑ የሚፈተተው ቅዱስ ቁርባን እየተደገመ ነውን? ማለትም ክርስቶስ በመስቀል ላይ የሚቀበለው መከራ ይደገማልን? መልሱን ራሱ ይሰጣል። በየቀኑ የሚሰጠው የተለየ መሥዋዕት ሳይሆን አንድ ጊዜ በዕለተ ዓርብ በመስቀል ላይ የተቆረሰው ሥጋ የፈለሰው ደም ነው። አስቀድመን እንደገለጥነው የቅዱስ ቁርባን መሥዋዕት እውነተኛ የሆነ መሥዋዕት ነው። ድግግሞሽ የለበትም።

ፍጹምና ልዩ የሆነው መሥዋዕት ኃይል

«እርሱ ግን ስለ ኃጢአት አንድን መሥዋዕት ለዘላለም አቅርቦ በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀመጠ። ጠላቶቹም የእግሩ መረገጫ እስኪደረጉ ድረስ ወደፊት ይጠብቃል። አንድ ጊዜ በማቅረብ የሚቀደሱትን የዘላለም ፍጹማን አድርጓቸዋልና» /ቁ. 1፪.10/

የጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በአብ ቀኝ መቀመጥ የመሥዋዕቱን ፍጹምነትና ኃይል ማሳያ ነው። መሥዋዕት እንደበሳ ችና ፍየሎች ደም ሳይሆን ሕያው የሆነ መሥዋዕቱ ነውና። የሰውን ልጅ ለዘላለም ሲያስታርቅ ይኖራል። ስለዚህ የሚያምን ክርስቲያን በአብ እቅፍ ሥር መሆን ይቻለዋል። በሰይሞን ላይ ድልን ይቀዳጃል።

በእርሱ ላይ ያሉትን የክፋት ኃይሎች በሙሉ ያስወግዳል። ወልድ በአብ ቀኝ መቀመጡን ማወጅ እያስፈልገውም ከአባቱ ጋር አንድ ባሕርይ ያለው ነውና። ነገር ግን በደሙ አማካኝነት የሚደረገው ሥርየት ቅድስት ቤተ ክርስቲያንን ከፍ ከፍ የሚያደርጋት ነው። ቅዱስ ሥጋው ኃይልና ነጻነት ይኖረን ዘንድ ከኃጢአት ባርነት የምንወጣበት ፍጹም መሥዋዕት ነው። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዳለው። በአንዱ መሥዋዕት ኃጢአትን ይቅር ስለሚል፤ የሐዲስ ኪዳን መሥዋዕት የሚደገምበት አንዳች ምክንያት የለም።

ቅዱስ ጳውሎስ እንደገና አጽንዖት ሰጥቶ ስለ ሐዲስ ኪዳን መሥዋዕት ሲናገር «ከዚያ ወራት በኋላ ከእነርሱ ጋር የምገባው ኪዳን ይህ ነው ይላል። ጌታ በልባቸው ሕጌን አኖራለሁ፤ በልብናቸውም እጽፈዋለሁ ብሎ ከተናገረ በኋላ፤ ኃጢአታቸውንና በመጻቸውንም ደግሜ አላሰብም ይላል፤ የእነዚህም ሥርየት ባለበት ዘንድ ከዚህ ወዲህ ስለኃጢአት መሥዋዕት ማቅረብ የለም» /ቁ. 1፪.1፻/

ወደ ቅድስት መግባት

«እንግዲህ ወንድሞች ሆይ በመረጠልን በአዲሱና በሕያው መንገድ ወደ ቅድስት በኢየሱስ ደም በመጋረጃው ማለት በሥጋው በኩል እንድንገባ ድፍረት ስላለን፤ በእግዚአብሔርም ቤት የሆነ ታላቅ ካህን ስላለን ከፋ ሕሊናን ለማንጸት ልባችንን ተረጭተን...» ቅዱስ ጳውሎስ መልእክቱን ሲልክላቸው የቅርብ ግንኙነት እንዳለው ወንድም ሆኖ ነው። ራሱን በክርስቶስ በጌታችን በሊቀ ካህናቱ በተቀደሰውም መሥዋዕት ውስጥ አድርጎ ከቅዱስ ሥጋው ከክቡር ደሙ ጋር በሚኖራቸው አንድነት ወደ ቅድስት መግባት እንደሚቻላቸው ገለጸላቸው። በሞቱ የተገለጠው መጋረጃ /እርሱም ባሕርያ መለኮቱ/ ወደ ቅድስተ ቅዱሳን እንድንገባ ሊቀ ካህናቱም ሁሉ የሚቻለው፤ ወደ ሰማያዊ መንግሥቱም ሊያገባን የሚቻለው መሆኑ ታወቀ።

ቅዱስ አትናቴዎስ ዘለስክነድርያ እንዲህ ይለናል፡- «ጌታችን እጆቹን በመስቀል ላይ በዘረጋ ጊዜ በአየር ላይ ኃይል የዘረውን ገዢ ምርኮ አደረገው። አሁን ባለው ዓለም ለሚሠራው አለቃ የሚያገለግል የአለመታዘዝን ልጆች እንደፈለገ የሚያሸከረከረው አለቃ ታሠረ» /ኤፌ. ፪፻፪/። ወደ መንግሥተ ሰማያት የምንገባበትን መንገድ አቀናልን። በመስቀል ላይ በቀረበው መሥዋዕት የሰይጣንና የኃጢአትን ኃይል ሰባበረው። ወደ ተዘጋጆች መንግሥተ ሰማያት መግባታችን ተረጋገጠ። በአዲስና በሕያው መንገድ ወደ ቅድስት በመጋረጃው በሥጋው በኩል እንገባ ዘንድ ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ይላል፡- ምን ዓይነት ሞት ይህንን ታላቅ ጸጋ ሊያገኝናልን ይችላል። በቀራንዮ እንደተገለጠ በመስቀል ላይ ሞት በተቀበለው በጌታችን ካልሆነ በስተቀር ጌታችንን ይህንን ሞት ከመሬት ከፍ ከፍ ባለ ጊዜ በአየር ላይ የነበረ ሰይጣንን አስወገደው። «ሰይጣንን ከሰማይ እንደመብረቅ ሲወርድ አየሁ» /ኤ. ቃ. ፳፻፲፱/ በማለት እንደተናገረ። እንደዚህም አስቀድሞ በዘላለም እንዲህ ተብሎ ክር «እናንተ መኳንንት በሮች ክፈቱ፤ የዘላለም ደጆችም ይክፈቱ የክብር ንጉሥም ይግባ» እርሱ የሁሉ ጌታ ስለሆነ በፍን ማንም ሊከፍትለት አያስፈልገውም በእርሱ ፊትም የተዘጋ ምንም ነገር የለም/መዝ. ፳፱፻፲፯/።

እኛ ሁላችን የእጆቹ ሥራዎች ነገና እኛ የተዘጋ በሮች ይክፈታልን ዘንድ ያስፈልገናል። ስለዚህ የእርሱን ሥጋ ተቀብለን የተዘጋ በሮችን እናስከፍት ዘንድ ሥጋውን በመስቀል ላይ ቆረሰ። ደሙንም ስለሁላችን አፈሰሰ። ቅዱስ አትናቴዎስ ዘለስክነድርያ በተዋሐደው ሥጋ ምክንያት ፍጡር ነው የሚሉ አርዮባውያንን መልስ በሰጠበት አንቀጽ እንዲህ ይላል። ቃል ሥጋን በመዋሐዱ ምክንያት የሰው ልጆች ከሞት ነጻ ሆኑ። ከኃጢአትም ጸኑ።

በፊታችን የተዘጋ የሰማይ በር ተከፈተ። ቃል ሥጋ መዋሐዱን የማያምኑት የማያመልኩትም ወገኖች ሥጋዊውን ክደዋል ቃልን ከሥጋ ለይተን መናገር አይቻለንምና።

ወደ ቅድስት የሚወስደው መንገድ የተከፈተው በእርሱ ሥጋ ነው። ሐዋርያው እንዲህ ይላል። የቅድስና መንገድ ጌታ ሥጋን በመዋሐዱ ተከፈተልን። ይህን የተከፈተ መንገድ በተጠመቅን ጊዜ እንመለከተዋለን። ከክርስቶስ ጋር አንድ አካል ለመሆናችን ማረጋገጫ ነውና። እንዲህ ተብሎ እንደተጻፈ «ሰውነታችንን በጥሩ ውኃ ታጥቦ በተረዳንበት እምነት በቅን ልብ እንቅረብ የተስፋን ቃል የሰጠው የታመነ ነውና» /ቁ. ፳፻፲፱/።

ቀጣይነት ያለው ተጋድሎ

በጌታችን በመድኃኒታችን አየሱስ ክርስቶስ ደም ያለን መታመን ወደ ቅድስት እንድንገባ የሚያስችለን ተስፋ ማሳያ ነው። ይህ ተስፋ ከወፋት መራቅን ትውክልትን በእግዚአብሔር ላይ ማድረግን ገደሐ ሕ ሊና ይዞ መንዝን ይጠይቃል። በጽድቅ መንገድ መንዝ ቀጣይነት ባለው ተጋድሎ መጽናትን ይፈልጋል። በተለይም ፍቅርን ገንዘብ ማድረግን ሕያውና እውነተኛ የሆነ እምነትን ከፍቅርና ከተስፋ የተለየ አይደለም። ሐዋርያው እንዲህ አለ፡- «ብቅን ልብ እንቅረብ፤ የተስፋን ቃል የሰጠው የታመነ ነውና እንዳይነቃነቅ የተስፋችንን ምስክርነት እንጠብቅ ለፍቅርና ለመልካም ሥራ እንድንካቃቃ መንገድ እንድንገባ አድርጎናል። ተስፋ ልባችንን ይከፍታል ይኸውም መንገዱን በትክክል እንመለከት ዘንድ ነው» ፍቅር አቅጣጫ ጠቋሚ ነው። ራሱ መንገዱም ነው። የፍቅር ሥራ የሚባለውም ለምሳሌ «ለፍቅርና ለመልካም ሥራ እንድንካቃቃ እርስ በርስ መተያየት በእንዳንደችም ዘንድ ልማድ እንደሆነው መሰብሰብን አለመተው ነው» /ቁ. ፳፱/ ይህም ማለት በፍቅር እማካኝነት እርስ በርሳችን እንደጋገፋለን፤ ይህም በፍቅር በመልካም ሥራ ሁሉ ነው።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል፤ «የቤተ ክርስቲያን ገባሌ /አንድነት/ ጠንካራ ነው አንዱ ብቻውን ሊፈጽመው ያልተቻለውን ሌሎችን አንድ በማድረግ መፈጸም ይቻላል» ስለዚህ ለተቸገሩ፣ በዓለም ላይ ላሉ ሰዎች የሚደረግ የማገበር ጸሎት የቤተ ክርስቲያን አባላት በሙሉ በፍጹም ሰላም ይኖሩ ዘንድ አስፈላጊ ነው።

ቅዱስ ጳውሎስ በአንድነት ሆኖ የመጋደልን ጥቅም ሲገልጽ «በአንዳንዶች ዘንድ መስብስብ ልማድ እንደሆነው መስብስባችንን አንተው። እርስ በርሳችን እንመብር እንጂ ይልቅም ቀኑ ሲቀርብ እያያችሁ አብልጣችሁ ይህንን አድርጉ» /ቁ. ፳፭/። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል «ከቤተ ክርስቲያን ገባሌ ከመለየት የነፋ ክፉ ሥራ የለም። ለእውነት ከአንድነት መንፈስ የበለጠ ጠቃሚ የሆነ ነገር ምን አለ? አንዱ ከጌታ ጋር ያለው ግንኙነት እንዳለ ሆኖ፤ የደከሙትን የሚያጠነክር በር አይደለምን?» በመጨረሻም ሐዋርያው ያስጠነቅቀናል የጌታችን መድኃኒታችንን እየሰሰ ክርስቶስን ሥጋና ደም ከተቀበልን በኋላ በኃጢአት እንዳንወድቅ እንዲህ ይላል፡- «የሙሴን ሕግ የናቀ ሰው ሁለት ወይም ሦስት ቢመስክሩበት ያለ ርኅራኄ ይሞታል፤ የእግዚአብሔርን ልጅ የረገጠ ያንንም የተቀደሰበትን የኪዳንን ደም እንደርኩስ ነገር የቆጠረ የጸጋውንም መንፈስ ያቃለለ እንዴት ይልቅ የሚብስ ቅጣት የሚገባው ይመስላችኋል?» /ቁ. ፳፰-፳፱/።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ የእግዚአብሔርን ልጅ እንዴት በእግራችሁ ትረግጡታላችሁ ኃጢአትን የሚሠሩ እግዚአብሔርን አያስደስቱም፤ እናንተ ግን የክርስቶስ አካል ሆናችኋል። ታዲያ ራሳችሁን ለሰይጣን እንዴት አሳልፋችሁ ትሰጣላችሁ? እንዴትስ በሚሞት ሥጋችሁ ኃጢአት ይነግሥባችኋል? እንደገናም አለ እንዲህ ዓይነቱ ወገን የሚጠብቀው ቅጣት ነው። እግዚአብሔር ግን በእንዲህ ዓይነቱ ሰው ፊት የንስሐን በር ከፍቶለታል ብዙ የድኅነት መንገዶችንም አዘጋጅቷል።

ጌታችን በደሙ አማካኝነት የተሰፋን በር በሰፊው ስለከፈተልን የጌታን ትዕግሥት ርኅራኄ ምሕረት ለክፋት ልንጠቀምበት አይገባም። ቅዱስ ጳውሎስ እንዳለ፤ «ወይስ የእግዚአብሔር ቸርነት ወደን ስሐ እንዲመራህ ሳታውቅ የቸርነቱንና የመቻሉን የትዕግሥቱንም ባለጠግነት ትንቃለህን? ነገር ግን ጥንካሬና ንስሐ እንደማይገባ ልብህ የእግዚአብሔር ቅን ፍርድ በሚገለጥበት በቁጣ ቀን ቁጣን በራስህ ላይ ታከማቻለህ። እርሱ ለእያንዳንዱ እንደሥራው ያስረክበዋልና» /ሮሜ. ፪፻፱-፳፱/።

ቅዱስ ጳውሎስ ትእዛዛቱን ከነገረ በኋላ የተጋድሎአቸውን አንድ ገጽታ ገለጸላቸው። እነርሱም ደፋር ይሆኑ ዘንድ ነው። የጥምቀትን ጸጋ ተቀብለው ብርሃን ከበራላቸው በኋላ፤ ከሕዝቡም ብዙ መከራ ጠበቃቸው። በተጋድሎም ጽኑ እነርሱም አይሁድ ናቸው። ሐዋርያው እንዳለው የዕብራውያን ሰዎች መከራን በተጋድሎና በጽናት የተቀበሉ ብቻ አይደለም፤ በደስታም ጭምር ነው እንጂ። እንዲህ ብሏል፡- «የሚበልጥና ለዘወትር የሚኖር ገንዘብ በሰማይ ራሳችሁ እንዳላችሁ አውቃችሁ በእስራቴ ራራችሁልኝ የገንዘባችሁንም ንጥቂያ በደስታ ተቀበላችሁ» /ቁ. ፴፬/።

ለመንፈሳዊ ዕድገታቸው ምልክቱ መከራን በደስታ መቀበል መቻላቸው ነው። ከሊቃውንት አንዱ እንዲህ ይላል፡- «ደስታ የመንፈስ ቅዱስ ፍሬ ተብሎ በቅዱስ መጽሐፍ ተጽፏል። በተሰፋ ደስ እሰኛለሁ፤ በሁሉም ጊዜ በሰው የሚመጣብኝን መከራ በደስታ እቀበላለሁ፤ የደስታችሁን የመጀመሪያ ፍሬ ለእግዚአብሔር አቅርቡ» ለክርስቲያኖች የደስታቸው ምንጭ በክርስቶስ ስም መከራ መቀበል ነው። ልብን በሰማያዊት እየሩሳሌም ላይ ማድረግን ነው። ሰው ልቡ ባለበት መዝገቡ በዚያ አለና ልብ ሙሉ ትውክልቱን በእግዚአብሔር ማድረግ ይኖርበታል። የአሁኑን ዘመን መከራ በትዕግሥት በፍቅርና በደስታ መቀበል የእውነተኛ ክርስቲያኖች ባሕርይ ነው። ጌታችን ፈጥኖ ደግሞ እንደ ማሳመጣ በማመን ወደ ቅድስት ከእርሱ ቅር መግባት ይቻላል ዘንድ።

ምዕራፍ ዐሥራ አንድ

እምነት

ይህ ምዕራፍ የእምነትን ተግባራዊ ይዘት በብሉይ ኪዳን ከነበሩ የእምነት አርበኞች መካከል በሌላ እምነታቸው የተመሰከረላቸውን ታላላቅ አባቶች እያሉ አየተነተነ ያስረዳል። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ የጌታችንን ሊቀ ካህናትነት ከገለጸ በኋላ ሰማያዊውን መቅደስ የከፈተ በሌዋውያን የካህናት አገልግሎትና በሐዲስ ኪዳን የካህናት አገልግሎት መካከል ያለውን የገዘፈ ልዩነት ይዘረዝራል። ወደ ሰማያዊቱ ቅድስት ለመግባት የእምነትን አስፈላጊነት በማገላት ይተነትናል። እርሰዋ በክርስቶስ ሊየሱስ በመድኃኒታችን ለሰው ልጆች የተከፈተች ናት። በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የሚገኙት ጠይቅ ነጥቦች ተካትተዋል።

1. እምነት ምንድን ነው?
2. የእምነት ሰዎች
3. እምነት ሰማያዊት

1. እምነት ምንድን ነው?

«እምነት ተስፋ ስለምናደርገው ነገር የሚያስረግጥ፤ የማናየውንም ነገር የሚያስረዳ ነው። ለሽማግሌዎች የተመሰከረላቸው በዚህ ነው።» /ዕብ. ፲፩፡፩-፪/።

እምነት የማይታየውን መለኮታዊ ቅድስና አሁን እንደሚኖረው አድርጎ ተጨባጭ የማድረግ ሕይወት ነው። በእምነት የሚኖር ወገን የማይታዩትንና የማይታዩሱትን የእምነቱ ማረጋገጫ አድርጎ ይቀበላል፤ ይድናልም። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል፡- እምነት ነገሮችን በግልጽ እንዲታዩ አድርጎ የሚያደርግ መሣሪያ ነው። የማይታዩትን ነገር ፍጹም እንዲታዩ አድርጎ ለመቀበል ማረጋገጫ ነው።

በተጨማሪ እንዲህ ይላል፡- የምለውን ነገር በምሳሌዎች ማስረዳት እችላለሁ ጌታችን እንዲህ ይላል፡- ስለ እኔ ብሉ አባቱን ወይም እናቱን፤ ወንድም ወይም እጎቱን የተወሸልማቱን ይቀበላል። ይህ በተግባር እንደተረጋገጠ መመልከት እንችላለን። በተጨማሪም እንዲህ አለ። በዓለም ሳላችሁ መከራ አለባችሁ ነገር ግን አይዟችሁ። እኔ ዓለምን አሸንፌዋለሁ ዮሐ. ፲፮፡፳፫/። ይህ የተረጋገጠ እውነት ነው። እንደገናም አለ፤ የሲዋል ደጆች አይችሉአትም» /ማቴ. ፲፮፡፲፫/ ቤተ ክርስቲያን ምንም እንኳን ሥቃይ የበዛባት ቢሆንም ይህ ትንቢት ቤተ ክርስቲያን የወንጌል ብርሃንን እንዳታደርስ ማንም ሊያግዳት አይችልም። ይህ ትንቢት የተፈጸመ፤ እየተፈጸምም ያለ ነው። ምንም እንኳን ይህ ሁኔታ የተነገረው የሰዎች እምነት በሚፈተንበት በመከራ ወራት ያለውን ሁኔታ ቢሆንም።

በእምነት ከባድ የሆኑ ሕግጋትን፤ ትእዛዛትን በእግዚአብሔር ተቀብለናል። በእምነት ቀላል አድርገን እንሰማቸዋለን። ቃላቶቹ በራሳቸው የተሸከሙትን እውነት አይገልጡትም ነገር ግን ተግባራዊ የሆነ ሕይወት የተጻፉት ቃላት እውነት መሆናቸውን ያመለክታል እንጂ። ስለዚህ እምነት ትገኝ ተግባራዊ የሆነች የተነቃቃች ነጻነት ይጠይቃል። እንዲህ አይነት ነፍስ ከስሜት በላይ የሆነውን ነገር ትረዳለች ልማዳዊ ከሆነ ነገርም የተለየች ናት።

ቅዱስ ጳውሎስ መልክቱን የጻፈላቸው የዕብራውያን ክርስቲያኖች ናቸውና እንዲህ አለ «ለአባቶች የተመሰከረላቸው በዚህ ነውና» /ቁ. ፪/ የነገራቸው እንግዳ ነገር አለመሆኑን አባቶቻቸው ተግባራዊ ያደረጉት ነገር ነው ይላቸዋል። የአይሁድ ታሪክ ለእምነት ሕይወት ምስክርነት ያለው ነው። ቅዱስ ጳውሎስ የእምነት ጀግኖችን ሕይወት ከብሉይ ኪዳን ጋር አያይዞታል። የብሉይ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን ለሐዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን ሕይወት ምስክር ናትና።

በሉይ ኪዳን እግዚአብሔር የሚታየውንና የማይታየውን ነገር ፈጣሪ መሆኑን በማወጅ ትጀምራለች። «ዓለሞች በእግዚአብሔር ቃል እንደተዘጋጁ ስለዚህም የሚታየው ነገር ከሚታየው እንዳልሆነ በእምነት እናስታውሳለን» /ቀ [I] የበሉይ ኪዳን ሰዎች መድኃኒት ክርስቶስን /ሥጋው ቃልን/ መድኃኒት መሆኑን ውስጣዊ ሰውነታችን የሚቀይር በመንፈስ ቅዱስ በአዲስ ተፈጥሮ የሚፈጥር መሆኑን አይቀበሉም። ዓለምን የፈጠረ ቀዳማዊ ቃል/እግዚአብሔር ወልድ/ አርጌውን ተፈጥሮ የሚያድስ መሆኑን መቀበል ያስቸግራቸዋል።

ቅዱስ አትናቴዎስ ዘእስክንድርያ እንዲህ ይላል እግዚአብሔር መልካም ነው፤ መልካምነቱ የባሕርይው ነው። እርሱም የሚታየውንም የማይታየውንም ዓለም እምነት አልቦ ፈጥሮአል። ሁሉንም የፈጠረ ቀዳማዊ ቃል ነው። እርሱም ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። የእምነት ጀግኖች

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ከመጀመሪያው መሠረታዊ የእምነት አካል እርሱም እግዚአብሔር ወልድ ዘላለማዊ አምላክ መሆኑን ካወጀ በኋላ፤ በበሉይ ኪዳን ዘመን ወደነበሩ ለሃይማኖት ምሳሌ ወደሚሆኑ ቅዱሳን ታሪክ ይሔዳል። የቤተ ክርስቲያናችን እምነት አስቀድሞ በበሉይ ኪዳን ዘመን የነበረችው ቤተ መቅደስን የእምነት መሠረት ነትን የተከተለ ቀጣይ ከፍል ነው። ይህም ጌታችን ሥጋ ከመል በሰ በፊት የነበረው ጊዜ ነው።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል ቅዱስ ጳውሎስ መግለጥ የፈለገው አይሁድ አስቀድሞ የጀመሩት ነሮ በብዙ መልኩ እግዚአብሔርን በማወቅና በማመን ነው፤ ነገር ግን አፈጻጸማቸው እንደ ጀማራላቸው አልሆነም።

ቅዱስ አትናቴዎስ መላ ሕይወቱን ለእርቶዶክስ ተዋሕዶ እምነት በመቅናት ያሳለፈው፤ ሊገድሉት በፈለጉ እርቶዶክሳውያን ከጳጳስነት መዝና ተባርሮ ለ፲፮ ጊዜ የተሰደደው፤ ያደረገው ተጋድሎ ከሰማይነት ያነሰ አልነበረም።

አብዛኛዎቹ በእምነታቸው የተጠቀሱ አባቶቹ ሰማዕታት አልነበሩም ነገር ግን በእምነት ጸንተው የኖሩ ናቸው እንጂ። ቅዱስ አትናቴዎስ እንዲህ ይላል ሰማዕታትን ሰማዕት ያሰኛቸው ጣዖትን አለማምለካቸው አይደለም እምነታቸውን ስለ አለመለወጥ መጋደላቸው ነው እንጂ፤ ይህ አባብ የአእምሮውን ምጥቀት የሚያሳይ አባብ ነው። የተጣሉትና የሚፈረድባቸው ጣዖት የሚያመልኩ ወገኖች ብቻ አይደሉም። እምነታቸውን አጥብቀው ያልያዙና ለቤተ ክርስቲያናቸው ሥርዐት እንግዳ የሆኑ ወገኖችም ጭምር ናቸው እንጂ።

አትናቴዎስ እምነትን እንዲህ በማለት ከፍ ባለ ቋንቋ ይገልጠዋል። አብ ብዙሃን አብርሃም የጽድቅ አክሊልን የተቀበለው እስከ ሞት ድረስ መከራ ስለተቀበለ አልነበረም። በእግዚአብሔር ፍጹም የሆነ እምነት ስለነበረው ነው እንጂ። ቅዱስ ጳውሎስ የጠቀሳቸው ሌሎች ቅዱሳን ጌዴዎን፤ ባርቅ፤ ሳምሶን፤ ዮፍታሂ፤ ሳሙኤልና ሌሎችም በክብር ዘውድ የተከለሉት እስከ ደም ማፍሰስ ድረስ ተጋድለው አልነበረም። ነገር ግን በእምነት ስለተገለጡ ነው። በእግዚአብሔር ዘንድ ባላች ጽድቅ ምክንያት ሞትን እንኳን ለመቀበል ቁርጥ ሕሊና ይዘው በመገኘታቸው ነው።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንደ ሰማይ ከዋክብት ሊቆጠሩ ከማይችሉት የእምነት አርበኞች መካከል የተወሰኑትን መርጦ ለምሳሌነት አስቀምጧል።

፩. አቤል

ከእምነት ጀግኖች መካከል በቀዳሚነት የተጠቀሰው አቤል ነው። አቤል የተመሰከረለት በግል ሕይወት ባሳየው የእምነት ዝብ ብቻ አልነበረም። ነገር ግን ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንዳለው አቤል ከቃየን ይልቅ የሚበልጥን መሥዋዕት ለእግዚአብሔር በእምነት አቀረበ፤ በዚህም እግዚአብሔር ስለ ሰጠታው ለመሰክር እርሱ ድገት እንደሆነ ተመሳሳይ ለት፡ ሞቶም ሳለ በመሥዋዕቱ ይናገራል ቤ፡፩።

እግዚአብሔር ስለ አባል ጽድቅ የመሰከረው በግል ሥራውና ሕይወቱ የተሻለ ስለሆነ ብቻ አልነበረም። ነገር ግን አባል በእምነት ያቀረበው መሥዋዕት ከወንድሙ ከቃየን የተሻለ ስለነበረ ነው። ቃየን ገበሬ ነበረና ከመሬት ስብ አቀረበ እግዚአብሔር ግን አባል ያቀረበውን የደም መሥዋዕት ተቀበለ። ምክንያቱም የጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌ የሆነውን መፃዛ መሥዋዕት አቅርቧልና።

ጌታችንም በመስቀሉ የተወደደ መፃዛ ቅዱስ ደሙን አቅርቧልና። የእምነታችን መሠረቱ ይህ ነው። የእግዚአብሔር ቃል ሁሉን የፈጠረ በሐዲስ ተፈጥሮ ይፈጥራል። እኛ የእጆቹ ፍጥረታት የምንሆን በደሙ አማካኝነት ባገኘው ቤዛት ልጆቹ እንኳን ተብለን ልንጠራ የልጅነት ሥልጣንን ተቀብለናል። ስህሊህ ሕይወታችን ፍቅር መሥዋዕት አድርገን ለወደደን ለእርሱ እንሰጣለን። በቅዱስ ደሙ አማካኝነት ከጌታችን ጋር በሚኖረን አንድነት ራሱን መሥዋዕት አድርጎ እንዳቀረበ እንደ አባል እንሆናለን የተቀደሰ ሰውነታችን ለእግዚአብሔር የተወደደ መፃዛ /መሥዋዕት/ አድርገን ለማቅረብ ፈቅደናልና።

ቅዱስ ጳውሎስ ከቤተ መቅደሳቸው የተባረሩ አይሁድን /የዕብራውያንን ክርስቲያኖች/ እንደአባል ሆኖችኋል ይላል። እርሱ ለእግዚአብሔር የተወደደ መሥዋዕትን በማቅረብ በወንድሙ ሞት ተፈርዶበ ታልና። ምንም እንኳን ወንድሞቻቸው ሊገድሏቸው ቢፈልጓቸውም ደምዋቸው ምክንያቸው በሞት ሊጠፋ ወይም በጊዜ ሊረሳ አልተቻለውም።

የአባል ደምዕ እስኪሠን ይጫወታል እግዚአብሔር የደም መሥዋዕት ሆኖ መቅረቡን ይቀበል ዘንድ ሥቃይን የተቀበለና የተጠሉ ምእመናን ድምፅ አውነትን ያለማቋረጥ እየመሰከረ ሕያው ሆኖ ይኖራል።
ደ. ሄኖክ

ሄኖክ ሞትን እንዳያይ በእምነት ተወስደ። እግዚአብሔር ስለወሰደው አልተገኘም አስቀደሞ ሳይወሰድ እግዚአብሔርን ደስ እንዳሰኘ ተመስክሮ ለታልና ቀ. ፭/። አባል በእምነት ሕይወት እግዚአብሔር የሚደሰትበት መሥዋዕት ምን ዓይነት እንደሆነ አሳይቷል እኛም ከጌታ ጋር ዕለት ዕለት ለመጥቀስ መፍቀዳችንን በእምነት አማካኝነት እንገልጻለን።

ይህንን መንፈሳዊ ፍቃድ እምነት እንጂ አመክንዮ ሊገልጽው አይችልምና። የሄኖክ እምነት ሰማያዊቱ ቤተክርስቲያን የምታደርገው መንፈሳዊ አገልግሎት ማሳያ ነው። ሞትን ያሸነፈ የድል አድራጊዎች ማህበር እግዚአብሔርን በቀንና በሌሊት በማገልገል የሚተገባት የክርስቶስ አካሉ ናትና። ሄኖክ ከሰው ተፈጥሮ ውጭ በሆነ መንፈሳዊ ጥበብ ሞትን እንዳያይ ተወስደ፤ ሳይወሰድ እግዚአብሔርን ማስደሰቱ ተመስክሮ ለታልና። እግዚአብሔር እያንዳንዱ አማኝ ከእርሱ ጋር እንዲኖር ከብሩን እንዲወርስ ይፈልጋል ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ይላል «እኛ አገራችን በሰማይ ነው። ከዚያም ደግሞ የሚመጣ መድኃኒት እርሱንም ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን እንጠባበቃለን እርሱም ሁሉን እንኳ ለራሱ ሊያስገዛ እንደሚችልበት አሠራር ከቡር ሥጋውን እንዲለብሰው የተዋረደ ውን ሥጋችንን ይለውጣል /ፊል. ፫፡፳-፳፩/።

በእምነት ሰማያዊ ሕይወትን እንወርሳለን አንድ የልዕል እግዚአብሔር መንጋ እንሆናለን እርሱም ሰማያውያን እና ምድራውያን አንድ ሆነው ስሙን የሚያመሰግኑባት ቤተ ክርስቲያን ናት። ያለ እምነት እግዚአብሔርን ማስደሰት አይቻልም። ወደ እግዚአብሔር የሚደርስ እግዚአብሔር እንዳለ ለሚፈልጉትም ዋጋ እንዲሰጥ ያምን ዘንድ ያስፈልገዋል /ቀ. ፱/።

ልባችን ያለማመንታት እንደ አባታችን ሄኖክ እግዚአብሔርን እየፈለገ ነውን? በሥራችን /በእምነታችን/ እግዚአብሔርን እያስደሰትነው ይሆንን? በእምነት ለምትጓዝ ነፍስ ሽልማቷ መድኃኒት ክርስቶስ ነው። በእርሱ ትኖራለች ዘላለማዊ ደስታና ክብርን ትጎና ጸፋለች በሰማያዊ አባትዋ እቅፍ መሆን ይቻላታል።

ዩ. ኖጎ

አባል ባቀረበው ልዩ መሥዋዕት የእምነቱ ልክና ለእግዚአብሔር የነበረው ታማኝነት ተለክቷል። ይህ እውነት ዛሬም በሚያምኑ ሰዎች ልቡና አድሮ ሥራን ያሠራቸዋል። ሄኖክ ከፍተኛው እና ሞትን ያሸነፈው የሰማያዊቷ ቤተክርስቲያን ምሳሌ ነው።

ሙሽራው በመካከል አለ። ሄኖክ በምድር ሳለ ሰማያውያንን የምን መስልበት ጥበብ ነው። የኖኅ እምነት ዓለምን የኮነን እምነት ነው። ይህ ዓለም እግዚአብሔር ወዳዘጋጀለት ከጥፋት ወደሚያድነው መርከብ ሊገባ አልወደደምና። ከመርከቧ ውጭ ድንኳት የለም። ከጥም ቀት ውኃ ውጭም የሰውን ነፍስና ሥጋ ሊያነጻ የሚችል መንፈሳዊ ውኃ የለም፤ እርሱም መድኃኒታችን ነው። በእኔ የሚያምን ለዘላለም አይጠማም አለ። ሐዋርያው ስለዚህ ቅዱስ ሰው እንዲህ አለ፤ ኖኅ ገና ስለማይታየው ነገር ተረድቶ እግዚአብሔርን እየፈራ ቤተሰቦቹን ለማዳን መርከብን በእምነት አዘጋጀ፤ በዚህም ዓለምን ኮነን በእምነትም የሚገኘውን ጽድቅ ወራሽ ሆነ /ቁ፯/ ። የኖኅ መርከብ ዓለምን ከጥፋት እንዳዳነ አዲሱ ኖኅ ጌታችን መድኃኒታችን ሊያሰስ ክርስቶስ ዓለሙን ከጥፋት ያዳነው በቅዱስ መስቀሉ ነው። ወደ ኖኅ መርከብ ያልቀረበው ዓለም ራሱን ማዳን እንዳልተቻለው፤ ወደ ክርስቶስ መስቀል ያልቀረበው የመስቀሉን ነገር ሞኝነት አድርጎ የቆጠረው ዓለም የሚድንበት ምክንያት የለውም።

አባቶች ቤተክርስቲያንን የሚያንፁት በኖኅ መርከብ አምሳል ነው። ይህም ከአደጌው ሕይወት ወደ አዲስ ሕይወት ለመሸጋገራችን ማሳያ ነው። አስቀድመው በነበሩ ጽሑፎቻችን አባቶቻችን በኖኅ መርከብና በቤተክርስቲያን መካከል ያለውን ድንቅ መመሳሰል የጻፉትን አምልተን አስፍተን ማቅረባችን ይታወቃል።

አብርሃም እና እያንዳንዳቸው በእምነት አርበኝነታቸው የተዘረዘሩ ቅዱሳን አባቶቻችን የአንዲትን እምነት የተጋድሎ ብዙ መልክ የሚያሳዩ መስታወቶቻችን ናቸው። አቤል ምሳሌው አምላካዊ የሆነ የጌታችንን መሥዋዕት መሆን የሚያሳይ ጠበቅን በእምነት አቅርቧል። ሄኖክ የሰማያዊትዋን ቤተ ክርስቲያን መልክ አሳይቶናል ኖኅ ከቅድስት ቤተ ክርስቲያን ውጭ ድንኳት እንደሌለ አስተምሯል። አብርሃም የእምነትን ተግባራዊ ገጽታ በስፋት ያመለከተ አባት ነው። እርሱም ለእግዚአብሔር መታዘዝ ነው።

ወደ እግዚአብሔር ያደረገው ጉዞ የሕይወት ዘመን ጉዞ ነው። ሽምግልና ያለወጠው፤ ወጣትነት ያላታለለው የሕይወት ዘመን እግዚአብሔር የመፈለግ ጉዞ በተግባር የታጀበ፤ ሰውን በመውደድ የተገለጸ ተግባራዊ እምነት ነው። የአብርሃም እምነት እግዚአብሔር የገባውን የማይታይ ቃልኪዳን በሚታይ ተግባራዊ ክርስቲያናዊ ሥራ መቀበሉ ነው፤ ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ይላል፡-

አብርሃም የተባለው ርስት አድርጎ ሊቀበለው ወዳለው ሥፍራ ለመውጣት በእምነት ታዘዘ ወዴትም እንደሚሔድ ሳያውቅ ወጣ። ለእንግዶች እንደሚሆን በተስፋ ቃል በተሰጠው አገር በድንኳን ኑሮ ያን የተስፋ ቃል አብረውት ከሚወርሱ ከይስሐቅና ከያዕቆብ ጋር እንደመጸተኛ በእምነት ተቀመጠ። መሠረት ያላትን እግዚአብሔር የሠራትንና የፈጠራትን ከተማ ይጠብቅ ነበር /ቁ. ፲/።

እግዚአብሔርን ያመነ አብርሃም የማይታየውን ነገር ተስፋ አድርጎ ከሀገሩ ከወገኑ ከዘመዶቹ ተለይቶ ወጣ። ከወገኖቹ የመለየቱ ምስጢር እግዚአብሔርን ማመኑ ነው። ይህም እምነቱ በሥራ የተገለጠ ነው። ልጁን ይስሐቅን እግዚአብሔር በፈለገው ጊዜ እስከ መሠዋት ያደረሰው የማይዋሽ እግዚአብሔር ከሞት እንኳን እንደሚያስነሥው ቃሉን ሊለውጥ እንደማይችል ቃሉ ለልጅ ልጅ እንደሚተላለፍ በማመኑ ነው። ቅዱስ ያዕቆብ ሐዋርያ እንዲህ ይላል፡- አባታችን አብርሃም ልጁን ይስሐቅን በመሠዋዊያው ባቀረበ ጊዜ በሥራ የጸደቀ አልነበረምን? እምነት ከሥራው ጋር አብሮ ያደርግ እንደነበረ፤ በሥራም እምነት እንደተፈጸመ ትመለከታለህን? መጽሐፉም አብርሃምም እግዚአብሔርን አመነ ጽድቅም ሆኖ ተቆጠረለት ያለው ተፈጸመ /ያዕ. ፱፡፱/።

ለአብርሃም እምነት መሪ ሆነችው። ሕያው የሆነ የእምነት ምሳሌ ከሰማያዊ ውጭ አልነበረውም። አይሁድ በትውፊት ስለአቤል ሄኖክ ሰምተዋል። አቤል መጽሐፍ ቅዱስ አልነበረውም ሕጉም አልተሰጠውም፤ ነቢይም ካህንም አገልጋይም አልነበረም፤ የሚመራው አልነበረም፤ እምነት ብቻዋን መንገዱን ብርሃን አደረገችለት። ቅዱስ ዠርም ስለ አብርሃም እንዳለ የአብርሃም አባቱ ጣዖት አምላኪ ነበረ፤ ስለነቢያት አልሰማም ወዴት እንደሚሔድም አላወቀም። በእምነት እግዚአብሔር አወርሰሃለሁ ያለውን ምድር የልጅ ልጆቹ እንጂ እርሱ እንደማይወርስ ተገነዘበ። ልጁም ይስሐቅና ያዕቆብም በእምነት ተጓዙ። አብርሃም አልተጨነቀም አልተሠቃየም በእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ላይ የነበረውን መታመን ተመልከቱ ምክንያቱ አብርሃም በሌለበት ዘመን እግዚአብሔር የተናገረውን ቃል እንደሚፈጽም ተገንዝቧልና።

ሣራ

ሐዋርያው የእምነት አርበኞችን ሲዘረዝር ሕያው ምሳሌ ሆና እንቶቻችን ምሳሌነቷን ይከተሉ ዘንድ ቅድስት ሣራን ጠቅሷል። ተስፋ የሰጠው የታመነ እንደሆነ ስለቆጠረች ሣራ ራሱን ደግሞ ዕድሜዋ እንኳን ካለፈ በኋላ ዘርን ለመግባት ኃይልን በእምነት አገኘች። ስለዚህ ደግሞ በብዛታቸው እንደሰማይ ኮከብ እንደማይቆጠርም በባሕር ዳር እንዳለ አሸዋ የነበሩት የሞተ ሰው እንኳን ከመሰለው ከአንዱ ተወለዱ።

የአቤል መሥዋዕት ለትውልድ ሁሉ የሚዘከር ምሳሌ እንደሆነ ሁሉ ቅድስት እናት ሣራ በሞት ሥር ከሰሩ ምእመናን አንዷ ነበረች። ልጅ አልነበራትም ልጅ የመውለጃዋ ዕድሜም ተላልፎ ነበር። በእምነት ልጅ የምትወልድበትን ትንሣኤ ማገፀን አገኘች። አስቀድሞ የሣራ ማገፀን ምውት ነበር ተብሎ ተጽፋልና። ስለዚህም ከሞተ የሣራ ማገፀን በብዛታቸው እንደሰማይ ኮከብ እንደማይቆጠርም የባሕር አሸዋ የሆኑት ልጆች ተገኙ።

ቅዱስ ዮሐንስ መጥምቅ አይሁድን እንዲህ አላቸው። አብርሃም አባት አለን እንደምትሉ አይምነላችሁ፤ እሳቸኋለሁና ከእነዚህ ድንጋዮች ለአብርሃም ልጆች ሊያስነሣለት ይችላል /ማቴ. ፪፱/። ይህ አባባል የተጋነነ አባባል አድርጋችሁ እንዳታስቡ፤ ጌታችን ለአብርሃም ከድንጋዬች ልጆችን አስነሥቶለታልና። ምክንያቱም የሣራ ማገፀን ልክ እንደ ድንጋይ ነበር። ልጆችን መውለድ አይቻለውምና ነገር ግን በእምነት እግዚአብሔር ለአብርሃም ከሣራ ልጆችን ሰጠው።

ይህ የቅድስት ሣራ በእግዚአብሔር ለነበራት እምነት ማሳያ ነው። የአባቶቻችን አምላክ ልዑል እግዚአብሔር ለአብርሃም ከድንጋዮች መካከል ልጆችን አስነሥቶለታል። አባታችን አብርሃም ድንጋይ ከሆኑ/ እምነት ከሌላቸው/ አሕዛብ ወገን የተገኘ ነው።²⁸

ጣዖትንም ያመልክ ነበር እነዚህ ወገኖች አስቀድመው የአብርሃምን ሥራ በመሥራታቸው በኋላም በክርስቶስ ሊያሱስ በመድኃኒታችን በማመናቸው ከድንጋይነት ወደ አብርሃም ልጅነት የተለወጡ ሳይሆኑ፤ ወደ እግዚአብሔር ልጅነት የተለወጡ ናቸው። እምነት ድንጋይ /ጠጣር/ የሆነ ልብን ለውጦ ሕያው የእግዚአብሔር ልጆች የማድረግ ኃይል አለው።

በሰማያዊ ሀገር ያለን እምነት

ዕብራውያን ከቤተመቅደሶቻቸው ተባርረው ከወንድሞቻቸው ጋር የጋራ የሆነ አምልኮን እንዳይፈጽሙ ተደርገው ነበርና። ሐዋርያው ዐይኖቻቸውን ወደ ሰማያዊው መቅደስ እንዲያነሡ የመላእክትን አምልኮ እንዲመለከቱ አደረጋቸው። እነርሱ ያጡት ነገር ከሰማያዊው ተስፋ ጽንጻር ቢታይ ምንም እንዳልሆነ ይገነዘቡት ዘንድ ይህንን አደረጉ። ይህ ምንታዊ የሆነ አስተሳሰብ አይደለም የእምነት ሕይወት ነው እንጂ። ስለሰማያዊ ቅድስና ብለው ብዙ ነገርን ያጡ ቅዱሳን አባቶቻቸው ሕይወት ቀጣይ ከፍል እንጂ አዲስ ሕይወትን እያስተዋወቃቸው አይደለም። ይህንንም ሁኔታ እንዲህ በማለት ይገልጠዋል።

²⁸አይሁድ ከድንጋይ የተገኙ የአብርሃምና የሣራ ልጆች ነበሩ። ምናልባት ከዚህ ማገፀን ከዚህ ማገፀን በተጨማሪ መገኘታቸውን እሳስተዋለሁ አላመንም ማለቱ ነው። በሐዲስ ኪዳንም የድንጋይ ልብ የነበራቸውን ጣዖት አምላክ አሕዛብ በደሙ ቀድሶ ከወደቁበት አንሥቶ ልጆቹ አድርጓቸዋል።

«እነዚህ ሁሉ አምነው ሞቱ፤ የተሰማቸውን የተሰፋ ቃል አላገኙምና ዳሩ ግን ከሩቅ ሆነው አይትና ተሳለሙት በምድራቱም እንግዶችና መጽተኞች እንደሆኑ ታሙት እንዲህ የሚሉት ለእነርሱ የሚሆነውን አገር ያመለክታሉና። ያን የወጣበትን አገር አሰበው ቢሆን ኖሮ ሊመለሱ ጊዜ በሆነላቸው ነበር። አሁን ግን የሚበልጠውን እርሱም ሰማያዊ አገር ይኖሩታል። ስለዚህ እግዚአብሔር አምላካቸው ተብሎ ሊጠራ በእነርሱ አያፍርም ከተማን አዘጋጅቶላቸዋል» /ቁ. ፲፫-፲፮/።

ሐዋርያው በዚህ ትምህርት አጽንዖት የሰጠው ከብሉይ ኪዳን ዘመን የነበሩ አባቶች የተደገፉት ሰማያዊ በሆነው እንጂ ጊዜያዊ በሆኑ ቃል ኪዳን ላይ አለመሆኑን ነው። ይህ ከተገባው ጊዜያዊ ቃልኪዳን ጀርባ ያለው የተሰወረውን ሰማያዊ ሀገር፤ ሰማያዊ ጸጋ ስጦታ ተሰፋ ማድረጋቸውን ነው። በእምነት ዐይኖቻቸው የእግዚአብሔርን ዘላለማዊ ቃልኪዳን ተመለከቱ። በእምነት አረጋገጡ። ተግባራት በመሥራት ተቀበሉት ምክንያቱም እነርሱን በጉጉት የሚጠብቁ ነበሩና። እግዚአብሔር የገባላቸው ቃልኪዳን በምድር ላይ መጽተኛ እንደሆኑ እንዲታሙ አደረጋቸው።

ሰማያዊ የሆነውን የሚመጣውን ሀገር እያሰቡ በዚህ ምድር የነበራቸውን ዕድሜ መልካም ሥራን በመሥራት አሳለፉ። ስለዚህ ምንም ዓይነት ምድራዊ ነገር ሰማያዊ ዓላማችንን ከመፈጸም እንዳይገታን እንማር ዘንድ በቅዱሳት መጻሕፍት የሕይወት ጉዞአቸው ተመዘገበልን። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል፤ በእውነት ዕለት ዕለት ይኖሩ የነበረው በድካም ነበር። ከዚህ ዓለም እስራት ነጻ የሚወጡበትን መንፈሳዊ ሥራ እየሠሩ ወደ መጡበት ወደ ሀገራቸው ይመለሱ ዘንድ። በምድራዊ ውሴን ነገሮች አሳብ ስንያዝ ሁሉን ነገር ትተን ልክ እንደሕፃናት እንጮኻለን፤ እናለቅሳለንም።

በዚህ ዓለም እንደመጽተኛ መኖር ሲገባን፤ ተዘልልን እንኖራለን። ደስተኛ መሆን በሚገባን ጊዜ ሐዘንተኛ ሐዘንተኛ መሆን በሚገባን ሥፍራ ደስተኛ ሆነን እንታያለን። ወንጀለኞች ከዳኛ ፊት ሲቀርቡ፤ እንደሚን ቀጠቀጡ እንንቀጠቀጣለን። የሠሩት ወንጀል ምን ያህል ከባድ እንደሆነ ያውቁታልና።

የእምነት ሰዎች ግን የሚፈልጉት ሰማያዊ ሀገራቸውን ነው። እግዚአብሔር ከእነርሱ ጋር ይደሰታል በእምነታቸውና በሥራቸው ሊገቡ ባት የሚችሉ ሰማያዊ ሀገርን አዘጋጅቶላቸዋልና አምላካቸው ተብሎ ሊጠራ በእነርሱ አያፍርም እነርሱ በተሰበሰቡበት ሥፍራ እርሱ አለ።

በመጽሐፍቱም ለዘላለም ይኖራል በዚያም ስሙ ይጠራል። በእነርሱ ይደሰታል እነርሱም ደስታቸው በሰማያዊ አባታቸው ፍጹም ነው።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንደገናም እንዲህ ይላል፤ አምላካቸው ተብሎ ሊጠራ እንደምን ያለ ታላቅ ክብር ነው፤ በእነርሱ ከብሯል፤ እግዚአብሔር አምላካቸው ተብሎ ሊጠራ በእነርሱ የማያፍር እነርሱ ቅዱሳን ናቸው። መከራን ለመቀበል የደፈሩ ናቸው ወደ በጎነት በሚደረገው ገዛ አስፈላጊውን ዋጋ ለመክፈል የተዘጋጁ ናቸው። ባለፉት የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ጥናቶቻችን እግዚአብሔር የቅዱሳን አምላክ ተብሎ መጠራት እንደሚያስደስተው አውስተናል። እርሱ ሁሉንም የፈጠረ ቢሆንም የጎጠኑትን አምላክ ተብሎ ሊጠራ አይፈቅድም። ቅዱሳን ሕዝቦችን ሕዝቢያላቸዋል። ወንጀልን ሲፈጽሙ ግን አይጠራቸውም ሕዝቢ ሳይሆን ሕዝብ ወይም ለአጢያ ሙሴ እንዳለው ሕዝብዉ የሚል ቃልን ይጠቀማል። የእምነት ሰዎች/ ከጀመርነው የቀጠለ/

ቅዱስ ጳውሎስ ስለ እምነት ጀግኖች የጀመረውን ትረካ ያቋረጠው የተጠሩበትን ዓላማ አጽንኦት ሰጥቶ መናገር ስለወደደ ነው። ደስታቸው ሰማያዊ ሀገር መሆኑን ያሳይ ዘንድ እንደገና አስተድሞ ወደጀመረው ትረካ ተዞሮ ወንዶችንም ሴቶችንም እያገገ ያዘርዘራል። እነርሱም የሚከተሉት ናቸው።

አብርሃም

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንደገና ስለአብርሃም ያወሳል ድንቅ የሆነ እምነቱን እየመሰከረ የተሰጠውን ቃል ኪዳንና እግዚአብሔር ያዘዘው ትእዛዝ እርስ በርስ የሚቃረን መስሎ ለሰው ሕሊና በቀረበ ጊዜ እንኳን እምነቱ ምን ያህል ታላቅ እንደነበር ያስረዳል። እግዚአብሔር ለአብርሃም ዘርህ በይስሐቅ ይጠራልሃል የሚል ቃል ኪዳንን ሰጠው። በተመሳሳይ ጊዜ የቃልኪዳኑን ምልክት ልጁን ይስሐቅን መሥዋዕት አድርጎ ያቀርብ ዘንድ አዘዘው። በእምነት አባታችን አብርሃም የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ፈጸመ። ይስሐቅ የሥጋ ዘሩ ቢቋረጥ እንኳን መንፈሳዊ ዘሩ እንደማይጠፋ አውቋልና ለዚህ ታላቅ ነገር ማሳያ የሚሆን ምሳሌ አለ።

እርሱም መልክ ጸዴቅ ነው። እናት አባት የትውልድ ሐረግ የለውም የሥጋ ዘሩ ከቀጥሮ ቢቋረጥ እንኳን፤ መንፈሳዊ ትውልዱ ቀጥሎ እስከ ዚች ሰዓት እንኳን የክርስቶስ ምሳሌ ሆኖ ሲጠራ እናጻምጣለን።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል፡- አብርሃም ያደመጠው ተስፋ የገባለት አስቀድሞ ከገባው ቃል በተቃራኒ ነው። ያለምንም ማመን ታት ታዘዘ የእግዚአብሔር ቃል አስቀድሞ ከታዘዘው ተስፋ ጋር የሚሰማ ማማ መሆኑን በእምነት ተቀበለ። በሰውኛ ግን ሁለቱ ቃላት አብረው የሚሔዱ አልነበሩም በእምነት ግን አብረው የሚሔዱ ናቸው። ይህ እንዴት ሆነ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ በማለት ያስተምረናል፡- እግዚአብሔር ከሙታን እንኳን ሊያስነሥው እንዲቻለው አስባልና /ቁ. ፲፱ / በተመሳሳይ እምነት ምውት ከሆነ የሥራ ማዘን ልጅ እንደሚሰጠው የተቀበለ አብርሃም ይስሐቅን መሥዋዕት አድርጎ ሲያቀርብ ውም እግዚአብሔር ከሙታን እንኳን እንደሚያስነሥው አመኘ። በሰውኛ ሥርዐት ሁለቱም የሚታዩ አይደሉም። ከሞተ ማሳገጥ ልጅ ማግኘትም ከተሠዋ በኋላ እንደገና መነሥት የሚታስብ አይደለም። የመጀመሪያውን የማይቻል ነገር እንደሚቻል አድርጎ እንዳበቀል ያደረገው እምነት ሁለተኛውን የማይቻል ነገር እንዲቀበል የተዘጋጀ አደረገው።

ቅዱስ አትናቴዎስ ዘእስክንድርያ አብርሃም ልጁን ይስሐቅን መሥዋዕት አድርጎ ያቀረበበትን እምነት በተመለከተ እንዲህ ይላል፤ ልጁን መሥዋዕት አድርጎ ሲያቀርብ እየመለከተ ያለው የእግዚአብሔርን ልጅ ነው። አብርሃም ልጁን እንዲሠዋ በተከተለው ጊዜ በልጁ ፋንታ መሥዋዕት ይሆን ዘንድ እግዚአብሔር ከሰማይ በሰጠው በግ ውስጥ መድኅን ክርስቶስን ተመለከተው።

አባታችን አብርሃም በልጁ ተፈተነ። ነገር ግን በልጁ ፋንታ ነቢዩ የተናገረው ተፈጻሚ ተጨነቀ፤ ተሠቃየም አፋንም አልከፈተም ለመታረድ እንደሚነዳ ጠቦት በሸላቾቹም ፊት ዝም እንደሚል በግ አፋን አልከፈተም /ኢሣ. ፶፫፡፯/። የሚለው እምነት ትንቢት ይፈጸም ዘንድ የግድ ነበር። እግዚአብሔር መሥዋዕትን ያቀረበ የአብርሃምን አባብ ስለሚያውቅ መሥዋዕት እንዲቀርብ አልፈቀደም። ዓለም የሚድነው በእግዚአብሔር አብ የባሕርይ ልጅ ደም እንጂ፤ በይስሐቅ ደም አልነበረምና። በእርግጥ የደገነታችንም ተግሣጽ በክርስቶስ ነበር /ኢሳ. ፶፫፡፱/።

ስለዚህ በእምነት አብርሃም ልጁን ይስሐቅን ለእግዚአብሔር መሥዋዕት አድርጎ አቀረበ። በዕፅ ሳቤቅ ታሥሮ በነበረው በግ የድኅነትን ሥዕል ተመለከተ። እርሱም የዓለምን ኃጢአት የሚያስተሠር ይህ የእግዚአብሔር በግ የወልድ ምሳሌ ነው። በይስሐቅም የክርስቶስን የማዳን ምሳሌ ተመለከተ። ይስሐቅ ሊመጣ ላለው ለክርስቶስ ምሳሌው ነውና።

ይስሐቅ

ይስሐቅ ሊመጣ ስለሰጠው ነገር ያዕቆብና ኢሳውን በእምነት ባረካቸው /ቁ. ፲/። መጽተኛው ይስሐቅ በእምነት ይመጣ ስላለው ነገር አውቆ ልጆቹን ባረካቸው፤ ከኢሳው ይልቅ ያዕቆብን መረጠ፤ ምንም ኢሳው የበኩር ልጅ ቢሆንም፤ ምክንያቱም በእግዚአብሔር ፊት ያዕቆብ እንደ በኩር ነበር ምንም እንኳን በሥጋ ተከታይ ቢሆንም ይህ የጌታችን ምሳሌ ነው። ጌታችን ሁለተኛው እጻም ቢሆንም፤ ለእርግጥም በኩር ነበር። የክርስቶስ ብኩርናውም በሥጋ ነው።

ያዕቆብ

ያዕቆብ ሲሞት በእምነት የዮሴፍን ልጆች እያንዳንዳቸው ባረካቸው በዘንጉም ጫፍ ተጠግቶ ሰገደ።

ያዕቆብ የዮሴፍን ልጆች በባረካቸው ጊዜ ቀኝ እጁን በኢፍሬሳይ ግራ እጁን በምናሴ ላይ አስቀመጠ። ኢፍሬም ታና ምናሴ ታላቅ ነበር፤ ባረካቸውም እጁንም አመሳቅሎ ባረካቸው

ዮሴፍ የተመሳቀሉ የአባቱን እጆች ምስጢር ባለማወቅ ሊያስተካክላቸው የሚችል የሆነ ግን ተከላክሎ ስለዚህ በመስቀል አምሳል ያዕቆብ የባረካ አስቀድሞ በኩር የብረውን ምናሴን ሳይሆን ወጣቱን ኢፍሬምን ነዚ ይህም እግዚአብሔር ሰዎችን የሚባርከው በኩር ስለሆነ ብ ሳይሆን፤ በመንፈስ ለሚገባው ሁሉ ነጻ የእግዚአብሔር ስጦታ መሆን ያሳየ ነው። ያዕቆብ አባቱ ይስሐቅ ሲባርከው ያደረገው ነገር እርሱ የተከተለ ይሆናል። መስቀሉንና ከእርሱ የሚገኘው ቅድስና በተመከተ ከአባቶች አንዱ እንዲህ ይላል፡- መስቀሉ የያዕቆብ መሰል ነው ይህ ዛፍ ከምድር እስከ ሰማይ የተዘረጋ ነው የሰውን ልጅ ከምድር ወደ ሰማይ ከፍ ከፍ ለማድረግ ዘላለማዊ ቅርንጫፍ ሆኖ ያገለግላል ሕዝብንና አሕዛብንም አንድ ያደርጋል።

ዮሴፍ

ዮሴፍ ወደ ሞት ቀርቦ ሳለ በእምነት ስለ፤ እስራኤል ልጆች መውጣት አስታወሰ ስለ አጥንቱም አዘዛቸው። ዮሴፍ እግዚአብሔር በአባቱ ለአብርሃም የገባውን ቃል ኪዳን ሰማ እግዚአብሔር ፈጽሞ ሕዝቡ በግዛት እንደማይተው አመኑ። ስለዚህ ልጆቹ ከግብፅ ምድር ሲወጡ ዐዕሙን ይዘው እንዲወጡ በእምነት አዘዛቸው።

በግብፅ ዮሴፍ የፈርዖን ባለሟል ሆኖ ባለከፍተኛ ክብር ነበር። ነገር ግን ቤተ መንግሥቱ ደስታ የተያዘ ሰው አልነበረም። በአፅሁ አማካኝነት የሚፈጸመውን የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳን ጠበቀ። በግብፅ ከፈርዖን ሁለተኛ ሰው ሆኖ ዮሴፍ በታላቅ ደስታና ክብር ኖረ ነገር ግን በግብፅ የቤተመንግሥት ኑሮ የተያዘ የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳን የዘነጋ አልነበረም። ስለዚህ በእምነት የተስፋውን ምድር ከሚወርሱ ጋር አብሮ ወረሰ፤ ይህም ከግብፅ የሰደት ምድር በመውጣት ከነፃንን መውረስ ነው። ይህም ከኃጢአት ተላቅቆ በክርስቶስ የሚወረሰው አዲስ ተስፋ ሕይወት ምሳሌ ነው።

የሙሴ ዘመዶች

ሙሴ ከተወለደ በኋላ ወላጆች ያማረ ሕፃን መሆኑን ዓይተው በእምነት ሦስት ወር ሽሽጎት፤ የንጉሡንም ዐዋጅ አልፈሩም [ቁ 1]። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ የሙሴን የእምነት ሰው መሆኑን ሲዘረዝር ቤተሰቦቹን ምስክር ምሳሌ አድርጎ አቅርቧል። ስለዚህ ቤተሰብ ልጆች እግዚአብሔርን ፈርተው እንዲያድጉ በመቅረጽ በኩል ድር ሻው የጎላ እንደሆነ እንማራለን። ወላጆች የልጃቸው ሕይወት ተግባራዊ በሆነ መልኩ እንዲደገፍ የሚጠበቅባቸው ናቸው። ከመንፈሳዊ አባቶች ጋር ኮትኩቶ የማሳደግ ሓላፊነት አለባቸው።

ሐዋርያው በመንፈስ የወለደው የልጁ የጢሞቴዎስን የጠንካራ እምነት ሲገልጽ እንዲህ ብሏል በአንተ ያለውን ግጥዘት የሌለበትን እምነትህን አስባለሁ፤ ይህም እምነት ቀድሞ በአያትህ በሎይድ በእናትህም በኤውንቄ ነበረባቸው በአንተም ደግሞ እንዳለ ተረድቶዋለሁ [፪ኛ ጢሞ. ፩፡፱] የሙሴ ወላጆች የንጉሡን ዐዋጅ ሳይፈሩ ሕዝቡን ለሦስት ወር መሸሸጋቸው ያሳቸውን የእምነት ጥንቁቅ ያሳያል። ቅዱስ እስጢፋኖስ ሙሴ ያማረ ነበር ይላል።

በፊት ላይ ያለው የፊት ገጽታ ሌላ ምንም ሳይሆን ይመጣ ያለው ክርስቶስ ነው። ፈርዖን በእስራኤል የተወለዱ ልጆችን ሁሉ ይገድሉ ዘንድ ውሳኔ አሳልፎአልና ሙሴን በእምነት ሦስት ወር ሸሽጉት። ሦስት ወር የሚለው ቁጥር የሚያሳየው ጌታችን ሦስት መዓልትና ሌሊት በመቃብር አድሮ ሞትን ድል አድርጎ መነሣቱን ነው። ከሦስት ወር በኋላ ሕፃኑ በውኃ ላይ ታየ ሕይወቱ ይጠበቅ ዘንድ።

ሙሴ በወላጆች ዐይን እጅግ ያማረ ሕፃን ነበር። ስለዚህ ለሦስት ወራት ደበቁት። በእምነት በውስጣችን ሙሴ ብቻ ሳይሆን ጌታችን ይኖራል። ጌታችንም መልኩ ከሰው ሁሉ ያምራል ተብሎላታል። ሙሴ

ሙሴ ካደገ በኋላ የፈርዖን ልጅ አንዳይባል በእምነት እምቢ አለ። ከግብፅ ብዙ ገንዘብ ይልቅ ስለክርስቶስ መነቀፍ እጅግ የሚበልጥ ባለጠግነት እንደሆነ አስቧልና ።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ ስለዚህ ትምህርት ክፍል ሲናገር ሙሴ በፊት ሰማያዊውን ነገር አስቀድሞ በግብፃውያን ቤተመንግሥት ያለው አድናቆት የሚጠበቀውን ሰዎች የሚጓጉላትን ያህል ሳይሆን ቀረ። ለእነዚህም ምክንያት ለእርሱ እንደሽልማት የነበረውን ነገር በበለጠው ሽልማት ምክንያት ሳይቀበለው ቀረ። ምድራዊ የቤተ መንግሥት ምቹት ሳይቀርቡት በእምነት መኖር እየተቻለው ሕይወቱን ስለወገኖቹ ሲል በብዙ አደጋዎች መካከል የተከበበ እንዲሆን አደረገው። ከወንድም ጋር የማይሆን ደስታ ፍጹም ደስታ ሊሆን አይችልምና።

ወገኖቹ በባርነትና በችግር ሳሉ ራስን በነጻነትና በምቹት ማኖር የእምነት ሰው መለያ ባሕርይ አይለም። ስለዚህ ቤተመንግሥቱን ትቶ ወደ በረሃ ተጓዘ ሊመጣ ያለው ነገር መልካም እንደሆነ በእምነት ተመልክቷልና። ከግብፅ ብዙ ሀብትና ባለጸግነት ይልቅ ከክርስቶስ ሕዝብ ጋር መከራን መቀበል ምርጫው ሆነ ብድራቱን ትኩር ብሎ ተመልክቷልና።

በእምነት ከግብፅ የባርነት ምድር የወጡ ወገኖቹን ወደ ነጻነት ምድር ያወጣ ዘንድ የሕዝቡ መሪ ሆነ። የንጉሡን ቁጣም በበለጠው ሰማያዊ ንጉሥ ቁጣ ምክንያት አልፈራም። ሙሴ የተጠራበትን ዓላማ የጠራውንም ኃይል ተገንዝቧል። መሪው እግዚአብሔር መሆኑን በዐይነ ሕሊናው ሥሏል ለሕዝቡም እንዲህ አለ፡- "እግዚአብሔር ከዚህ ቦታ በብርቱ እጅ አውጥታችኋል ሙሴ የገለጠው የንጉሡን ቁጣ የእግዚአብሔርንም ቁጣ ነበር "የጥሪውን ተስፋ ምን እንደ ነበር አስቀድሞ ያውቅ ነበርና " /ኤፌ. ፩፡፬/። መጀመሪያ እንደሰውኛ ለመምራት ሞክረ፤ መለኮታዊ ክንድ ግን ዘወትር በፊት ነበር።

ፈርዖንን ፊት ለፊት ሲጋፈጠው ያለምንም ፍርሃት ነበር። ለው ትውክልቱን እግዚአብሔርን ሲያደርግ ከንጹ ምን ያህል ፈርጣማ ሊሆን እንደሚችል የሙሴ ሕይወት ተግባራዊ መልስን የሚሰጥ ነው።

የፈርዖንን ቤተመንግሥት ለቅቆ ለጊዜው በኃጢአት ከሚገኝ ደስታ ይልቅ ስለክርስቶስ መነቀፍ እጅግ የሚበልጥ ባለጠገነት እንደሆነ አስቧልና ለጊዜው በኃጢአት ከሚገኝ ደስታ ይልቅ ከእግዚአብሔር ሕዝብ ጋር መከራን መቀበል መረጠ። ብድራቱን ትኩር ብሎ ተመልክቶ የንጉሡን ቁጣ ሳይፈራ የግብፅን አገር የተወ በእምነት ነበር፤ የማይታየውን እንደሚታየው አድርጎ እንቷልና /ቁ ፲፯/።

እንደገናም " አጥፊው የበኩሮችን ልጆች እንዳይነካ ፋሲካና ደም መርጨትን በእምነት አደረገ"/ቁ ፲፱/።

ሙሴ ይህንን ድርጊት ያደረገው በክርስቶስ ኢየሱስ የሚደረገው የማዳን ሥራ ምሳሌ ነው። አጥፊውን ሰይጣንን አስሮ የእግዚአብሔር ልጆች የመሆንን ሥልጣን አጎናጽፎናል። ይህ በዘጸአት መጽሐፍ ላይ የተጻፈ ነው። "በደረቅ ምድር እንደሚያልፉ በኤርትራ ባሕር በእምነት ተሻገሩ የግብፅ ሰዎች ግን ሲሞክሩ ተዋጡ"

ሐዋርያው በዚህ አንቀጽ እያወዳደረ ያለው ሁለት ሕዝቦችን ነው። ሙሴ ሕዝቡን የኤርትራ ባሕርን ከፍሎ እንዲሻገሩ አደረገ። ሙሴና ሕዝቡ የእግዚአብሔርን መንግሥት ይወክላሉ መንገዱም የተከፈተላቸው በጥምቀት ነው ። ፈርዖንና ሠራዊቱ የዲያቢሎስ መንግሥት ምሳሌዎች ናቸው። በጥምቀት የሰይጣን መንግሥት ተሸሯል። የእግዚአብሔር መንግሥት ተከፍቷል።

ኢያሱ

የኢያሱ ቅጥር ሰባት ቀን ከዞሩበት በኋላ በእምነት ወደቀ"/ቁ ፴/። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል፡- እውነት ለመናገር የመለኮትና የጥሩንባ ድምጽ ድንጋይን አያፈርስም እምነት ግን ሁሉንም ነገር መፈጸም ይችላል።

ጋለሞታይቱ ረዓብ፤ ጋለሞታይቱ ረዓብ ሰላዮችን በሰላም ስለተቀበለቸው ከማይታዘዙት ጋር በእምነት አልጠፋችም ቁ. /፴፩ /።

ከጋለሞታይቱ ማመን አንጻር ሲመዘን እምነት ሳይገኝብን ሲቀር እንደምን የሚያሳፍር ነገር ነው? ሁለቱ ሰላዮች የነገሯትን ነገር አመነች የእምነቷ ውጤት ምን ነበር? ወገኖቿ በሙሉ ሲጠፉ ብቻዋን የዳነች ሴት ሆነች። ከሀገሬ ሰዎችና ከጓደኞቿ ጋር እቆያለሁ አላለችም። ሰዎች ሰው የሚሔድበትን መንገድ ይከተላሉ፤ ጥፋት ሲመጣ አይታያቸውም። ለምን ከሌሎች ሰዎች የበለጠ ጥበብና እሆናለሁ አላለችም፤ ሲመጣ ያለውን ነገር በእምነት ተመለከተች ከነዓን የሚደርስባትን ዕጣ ፋንታዋን አወቀች።²⁹

ቅዱስ ጳውሎስ ስለአባቶች ኦብርሃም፤ ይሴቅ፤ ያዕቆብ፤ ዩሲፍ፤ ሙሴ፤ ከአወራ በኋላ ከኢሕዛብ ወገን ስለለዘበረችው ረዓብ ተረከልን። ሌሎች ዕብራውያን ከተቀበሉት በላይ /የበለጠውን/ ተቀበለች በክርስቶስ ኢየሱስ በጌታችን የዘር ሐረግ ልትቆጠር የተገባት ሆነች /ማቴ. ፩፡፳፫/።

²⁹ ረዓብ ለሰላዮቹ እግዚአብሔር ምድሪቱን እንደሰጣቸው እስራኤል መፍራት በኢሕዛብ ላይ እንደወደቀ፤ በምድሪቱ የሚኖሩ ሁሉ ከፈታቸው እንደቀለሙ እውቀት ለሰላም ባለማመን ምንገዶች ከጠፉ፤ ከኢሕዛብ ጋር አልጠፋችም። ስለከርሷም «ሚያውቁትን ረዓብንና ባቢሉንን አስባቸዋለሁ» ተብሎ በነቢይ ትንቢት ተነገረ። /ያዕ. ፪፡፳፫/

እንደገናም ስለመሳፍንት ጌዴዎን ባርቅ፣ ለምሳሌ፤ የፍታሂ፤ ስለነገሥታት፤ ጳዊት ሳኦል ያነሣል። ስለዚህ ለእግዚአብሔር ምስክር የሆኑ ወገኖችን ከተለያዩ ሥፍራ፤ ዘርን ከተለያዩ ቦታና ሓላፊነት ተግባር ጠቅሷል። በጨለማ ዘመን እንኳን ለእግዚአብሔር ሥራ ምስክር የሚሆኑ ሰዎችን እግዚአብሔር ያስነሣልና።

በእምነት ውስጥ የነበሩ ወንድሞችና እገቶችን ከጠቀሰ በኋላ የእምነት ሥራዎችን ይዘረዝራል። እነርሱም፡-

- በእምነት ነገሥታትን ድል መንሳት
- ጽድቅን ማድረግ
- የአንበሶችን አፍ መዝጋት
- የእሳትን ኃይል ማጥፋት
- ከሰይፍ ስለት ማምለጥ
- ከድካማቸው መበርታት
- በጦርነት ኃይላቸው መሆን
- የባዕድ ጭፍሮችን ማባረር
- የሚበልጠውን ትንሣኤ አንዲያገኙ እስከሞት ድረስ

መደብደብ

- መዘበቻ መሆንና መገረፍ
- በእስራትና በወጎኒ መፈተን
- በድንጋይ ተደብድቦ መሞት
- በመጋዝ መሰንጠቅ
- በሰይፍ ታግሎ መሞት
- ሁሉን እያጡ መከራን እየተቀበሉ እየተጨነቁ የበግና

የፍየል ሌጦ ለብሶ መዞር

እነዚህን ሐዋርያው የዘረዘራቸው ነጥቦች በእምነት የተደረጉ የእምነት አርበኞች፤ እምነታቸውን የገለጡባቸው ሥራዎች ናቸው። በሐዲስ ኪዳን የሞንፍር ክርስትያኖች የእምነት ሕይወትን አዲስ በሆነ መንፈሳዊ ዕይታ በተላበሰ/ በኢየሱስ ክርስቶስ በመድኃኒታችን ሆኖ የጽድቅ ሥራን መሥራት ይጠቅማል። በእምነት የአንበሳን አፍ መዝጋት ይቻላል ይህም በዙሪያችን ሊውጠን የሚያገዛ የክፉ ሥራ ምሳሌ ነው።

በእምነት በሰውነታችን ላይ የተቀጣጠለን የስሜት እሳት ማጥፋት ይቻላል። ሰይጣን የሚወረውረውን የሥጋ ምኞት የዐይን አምሮት ሰይፍ መመከት የሚቻለው በእምነት ነው። በእምነት እንደመንፈሳዊ ወታደር ውጊያችን በዐይን ከማይታይ የእምነት ሠራዊት ጋር ነውና ጦርነቱን በብቃት እናሸንፋለን። ጌታችን ሞትን ከሚያመጣ ኃጢአት ያድነናል። በእምነት ጊዜያዊ ደስታ የሚያመጣውን ነገር ሳይሆን፤ ዘላለማዊ ሕይወት የሚያጎናጽፈውን ነገር ለማግኘት እንተጋለን።

በአጭሩ ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እምነትን የሚያጎናጽፋቸውን ሀብት ጠቅለል አድርጎ ሲናገር ዓለምን በአንድ ወገን አድርጋችሁ የሚያምነውን ወገን በሌላ ወገን አድርጋችሁ ሚዛን ላይ ብታስቀምጡት የሚያምነው ወገን ያለበት ሚዛን ደፍቶ ታገኙታላችሁ ብሏል።

ሐዋርያው የእነዚህን ሁሉ የእምነት ጀግኖች ተጋድሎ ጠቅለል አድርጎ በሚከተለው ቃል ገልጸው። ዓለም አልተገባቸውምና በምድር፤ በተራራ፤ በዋሻና በምድር ጉድጓድ ተቅበዘበዘ /ቁ ፳/።

ምዕራፍ ዐሥራ ሁለት

ተጋድሎ

የዚህ መልእክት ዋና ግእከል የጌታችን ክህነት ነው። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስን በሰማያት ግርማው በአባቱ ቀን የተቀመጠ ሊቀካህናት አድርጎ ጽፏል። በአብ እቅፍ እንቀመጥ ዘንድ የማስታረቅ አገልግሎትን አንድ ጊዜ በደሙ አማካኝነት ፈጽሟል። ስለዚህ መልእክቱን እጅግ አስደናቂ በሆነ ማስጠንቀቂያ ይደመድማል። ይህ ድንኳን ለሰነድችና ለግድዮች ፈጽሞ የማይቻል መሆኑን በመገለጽ ነው። ሕያው ምስክር የሆኑ የእምነት ጀግኖችን ታሪክ በዝርዝር ካስረዳ በኋላ ይህንን የተጀመረ ተጋድሎ የመቀጠል ግዴታ እንዳለብን ትኩረት ሰጥቷል። ያለዚህ ትግል የጌታችን የማዳን ሥራ ተካፋዮች መሆን የሚያስችለን መንገድ የለም። በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የሚከተሉት ዋና ዋና ነጥቦች ተመልክተዋል።

ተጋድሎና እንደደመና የከበቡን ምስክሮች

በጌታችን መከራ ውስጥ የታዩ ተጋድሎ

እስከሞት ድረስ መጋደል

ንጽሕናን ገንዘብ ማድረግ

ሌሎችን መርዳት

አሮጌው ሕግና አዲሱ የእግዚአብሔር መንግሥት

1/ ተጋድሎና እንደደመና የከበቡን ምስክሮች

«እንግዲህ እነዚህን የሚያህሉ ምስክሮች እንደደመና በዙሪያ ችን ሁሉ ካሉም የሚከበንን ኃጢአት አስወግደን... » /ቀ፩/።

ደካሞች ስለሆንን ኃጢአትም በሁሉም አቅጣጫ ስለሚዋጋን ያለማቋረጥ መታገል ይጠበቅብናል። በዙሪያችን እንደ ደመና የከበቡንን አዕላፍ ቅዱሳን አብነት በማድረግ፣ እውነትን እየተመለከትን ምሳሌነታቸውን አጥብቀን ልንይዘው ይገባል።

እነዚህ እንደ ደመና የከበቡን የእኛ ወገኖች ቅዱሳን ናቸው። ምሳሌነታቸውን እንድንከተል ብቻ አይደለም ነገር ግን በእምነታችን በምናደርገው ተጋድሎ በጸሎትና በምልጃቸው የሚረዱን ናቸው እንጂ።

ቅዱስ ጳውሎስ ቅዱሳኑን ከደመና ጋር አነጻጽሯቸዋል ምክንያቱም ደመና ከመሬት ከፍ ብሎ የሚገኝ ከመሬት እርጥበታማ ክፍል ውኃን አዝሎ ወደዝናብነት የሚቀይር የተፈጥሮ ክፍል ነው።

በተመሳሳይ ሁኔታ እውነተኛ ክርስቲያን አሳቡ ሰማያዊ ነው። ነገር ግን በሥጋ ያለች ደካማ ነፍስን የሚንቅና የሚተው አይደለም። ስለእርሷ ድንኳን ይጻልያል እንጂ። እግዚአብሔር እርሱን ተጠቅሞ ደካማ የሆነች ነፍስ እንድትበረታ ያግዛታል። ዝናም ከምድሪቱ ከፍ ያለ ሥፍራ ላይ ሆኖ ምድርን እንደሚያረጥባት ብዙ ፍራፍሬና አትክልትም ለምድር በረከት አድርጎ እንዲሰጥ፣ ጻድቃንም ሥራቸው የበረከት ነው የሚለምነትም በአማካኝነታቸው የሚታመሙን ሁሉ ይረዳል።

ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስለዳግም ምጽአቱ ሲናገር፣ የሚመጣው ከደመናት ጋር መሆኑ ተነግሮአል። በቅዱሳኑ ተከብቦ ማለት ነው። እርሱን የከበቡት መንፈሳውያን ሰዎች ናቸው። ደመና ዎች ሰማያዊ የሆነውን ነገር እንደሚፈልጉ ወደ ላይ ከፍ፣ ከፍም እንደሚሉ እኛም እንደነርሱ ከፍ ያለውን ነገር በመመልከት እንመሳለስ። ዕለት ዕለት ቅዱስ ስሙን እናንሣ በጎ ሥራውን እንመስክር።

እንደ ደመናት የከበቡን ምስክሮች ቅዱሳን ጋር እንድነት ይኖረን ዘንድ የዚህም ደመና አዘል እንሆን ዘንድ ማንኛውንም ምድራዊ ሽክምንና ኃጢአትን ከእኛ ላይ አሳልፈን ልንሰጥ ይገባል። ይህ ሁኔታ በጥምቀት ያገኘውን ሰውነታችንን የሚያሳድፍ ሐዲስ ተፈጥሮአችንን የሚያጠፋ ነው። «እነሆ ጌታ በፈጣን ደመና ተጭኖ እየበረረ ይመጣል» የሚል ቃል ተጽፏል። ታላቁ ቅዱስ ቄርሎስ እንዲህ ይላል። ጌታችንን አዝላ ወደ ግብፅ ምድር የተሰደደች የእመቤታችን ምሳሌ ነው ይላል። በተመሳሳይ ሁኔታ ጌታችንን በውስጧ የያዘች የእያንዳንዱ ምእመን ነፍስ ምሳሌ ነው። ንጹሐ ባሕርይ ያላት ነፍስ በኃጢአት ክብደት አትሰጥ ምም እንደደመናት ወደ ላይ ከፍ ብላ ትንሳፈራለች እንጂ።

ጌታችንን ወደተሸከመችው ወደ ቅድስት ድንግል ማርያም ዙሪያችንንም ወደከበቡን ቅዱሳን ልናንጋጥጥ ይገባናል። እንዲህ ዓይነቱ ግንኙነት በወሬ ወይም በስሜት የሚመጣ ሳይሆን በጌታችን በሆነች እምነት ውስጥ ባለች ጽኑ ተጋድሎ አማካኝነት የሚፈጸም ነው። እንዲህ ከሆነ «በፊታችን ያለውን ፍጫ በትዕግሥት እንፋጥ»። ቅዱስ አትናቴዎስ ዘእስክንድርያ እንዲህ ይላል፡ «ቀጣይነት ያለው መከራ ሁልጊዜ ያጋጥማል፤ መከራ ሲደጋገም በክርስቲያን ነፍስ አለመስልቸትን ያመጣል፤ አለመስልቸት፣ ጽሑፍና፣ ተጽምዶ፣ የእነዚህ ውጤት ተስፋ ነው፤ ተስፋን እንደሚያደርግ እያወቅን በመከራችን ደግሞ እንመካለን» ነቢዩ ኢሳይያስ መከራን ይናፍቀው ነበር። ስለዚህ እያዘነ እንዲህ አለ፡ «ሕዝቤ ሆይ ና ወደቤትህ ግባ፤ ደጅህን በኋላህ ዝጋ ቁጣ እስኪያልፍ ድረስ ጥቂት ጊዜ ተሸሸግ» /ኢሳ. ፳፯፡፳/።

ቅዱስ ዠሮም እንዲህ ይላል፡ አሁን ባለው ዘመን በዕንባ ሽለቆ ውስጥ እንኖራለን ይህ ዓለም የሐዘን እንጂ የደስታ አይደለም ስለዚህ ለእኛ አለመሳቅ ተገቢ የሆነ ነገር ነው። ነገር ግን የሚመጣው ዓለም፤ የደስታ ዓለም ነው። እግዚአብሔር ታጋዮች፣ በውድድር ላይ ታግለው የድሉን አክሊል እንደሚቀዳጁ የእምነት ተጋዳዮች እንሆን ዘንድ ይፈልጋል። ይህ ሥፍራ /ምድር/ የዕንባ ሽለቆ ነው። ስለዚህ ዳተኞች ልንሆን አይገባም ነገር ግን መከራን እየተቀበልን ተጋድሎችንን በጽናት ልንቀጥል ይገባል።

አሁን ትክክለኛውን የሐዘንና የደስታን ትርጉም ለማስረጃት እሞክራለሁ። ስለኃጢአታችን ጥልቅ ሐዘንና የንስሐ ዕንባን ይዘን ልንገኝ ይገባል። በሌላ መልኩ ከነቢዩ ዳዊት ጋር ሆነን ማዘናችንን አናቋርጥም እንዲህ እያልን «የማዳንህን ደስታ ስጠኝ» /መዝ. ፻፱፡፲፪/ ይህ ደስታ መከራን በመቀበል በፈተና መጽናት የሚገኝ ደስታ ነው። ደስታና ሣቅ ቅዱስ ዠሮም በዚህ ሥፍራ የተረጎማቸው በቁም ትርጉማቸው አይደለም ደኅነትን መውደድን ነው ለዓለማዊ ፍላጎት አለ መንበርከክን ነው ደስታ ያለው፤ የጌታችንን ሥቃይ እያዩ መጋደል

«የእምነታችን ራስና ፈጻሚ የሆነውን ኢየሱስን ተመልክተን በፊታችን ያለውን ፍጫ በትዕግሥት እንፋጥ እርሱ ነውርን ንቆ በፊቱም ስላለው ደስታ በመስቀል ተሠዋ በእግዚአብሔር ዙፋን ቀኝ ተቀምጧል እና በነፍሳችሁ ዝላችሁ እንዳትደክሙ ከኃጢአተኞች በደረሰበት እንዲህ ባለ መቃወም የጸናውን አስቡ» /ቁጽ. ፲፫/። የክርስትና ሕይወት በምናደርገው ተጋድሎ የቅዱሳን ምስክርነት ጉልበታችን በመሆኑ ምሳሌነታቸውን እንቀበላለን። እንደሚያማልዱንም እንጠይቃለን።

ማንኛውንም ከብደት ያለው ምድራዊ ነገርን አሳልፈን የከበበንን ኃጢአት አስወግደን ከሰማያውያን ጋር በመንፈሳውያን / ደመናዎች ጋር ከፍ ከፍ ብለን ክርስቶስን የምናመልክበት ኃይል ይኖረናል፤ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ስለ እኛ የተቀበለው መከራ የቅድስናችን ሁሉ ምንጭ ነው። በተጋድሎአችን ውስጥም የሚያጸናን ኃይል ነው።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል፡- ለእኛ ቅርብ ሆነው የሚሰሙን ቅዱሳን የተቀበሉት መከራ እኛም እንደነርሱ በተጋድሎ እንድንጸና ይገባል። እምነታችን የተፈተነ መሆኑን እንረዳለን በእውነት ጌታችንና ደቀመዛሙርቱ የተቀበሉት መከራ ለእኛ ታላቅ መጽናኛ ነው። ተወዳጆች ሆይ መከራን መቀበል ሁለት ታላላቅ ነገሮችን ይፈጽማል። የመጀመሪያው ኃጢአታችንን ያጸናል፤ ሁለተኛው መንፈሳዊ ሰው የመሆን ኃይልን ያገናክራል።

ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የእምነታችን ጀማሪም፤ ፈጻሚም ተብሎ ተጠርቷል፤ እርሱ የአማንያን መሪ ነው። ክርስቲያኖች ወደ ፍጹምነት በሚያደርጉት ገዛ ጌታችን በመከላከል ካለ ከክብር ወደ ክብር ይሸጋገራሉ፤ ከእርሱ ጋር በሚኖራቸው አንድነት ወደ ፍጹምነት ያድጋሉ።

የመስቀል ላይ ሞት የውርደት ሞት ነበር፤ አስፈሪና መራራም ነበር። በጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዐይን ግን የደሰታው ምንጭ ነው። ወደ ትንሣኤው እንድንመጣ ያደረገን በመስቀሉ ነው። በዙፋኑ ቀኝ ላይ እንድንቀመጥ ያደረገበት መሣሪያ ነው። በጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመከራችን ደስታን እናገኛለን ምንም እንኳ መከራ መሪር ቢሆንም፤ የቅድስና መንገድ በፊታችን ተከፍቶ የምንመለከተው በምንቀበለው መከራ ልክ ነው። ጌታችን ለእኛ ሲል መከራን ተቀብሏል ስለ እኛ ስለኃጢአታችን።

እስከ መጨረሻው ህቅታ መጋደል

«ገና እስከ ደም መፍሰስ ድረስ አልተጋደላችሁም» /ቁ ፬/። ቅዱስ ጳውሎስ ተግባራዊና ሕያው የሆነ የቅዱሳንን ታሪክ ከማስቀመጡ ውጭ፤ መንፈሳዊ ተጋድሎን በተመለከተ ትእዛዞችን አላስቀመጠም። አባቶችን ነቢያትን፤ መሳፍንትንና ነገሥታትን እያነሣ የእምነታቸውን ጽናት አስረድቷል። የጌታችን የመድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መከራን መቀበልና በመከራ መጽናት ክርስቲያኖች መከራን የሚሸከሙበትን መንፈሳዊ ጸጋና ኃይል ያገናክራል ነው። በተጨማሪም ስለእኛ ሕይወት የሚጨነቁ ዕለት ዕለትም የሚማልዱ አእሳፋት ቅዱሳን ዙሪያችንን ከበውናል እያለ ፍርሃትን አስወግዶ መከራን በጽናት፤ በደስታ የምንቋቋምበትን መንፈሳዊ ኃይል አድሎናል። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል፡- «እስከ ሞት ድረስ አልተጋደላችሁም፤ ሀብታችሁን ክብራችሁን አጥታችሁ ከቦታ ቦታ ተስድዳችኋል። ነገር ግን ሕይወታችሁን ለአደጋ ባጋለጠ መከራ መካከል ገና አላለፋችሁም።»

ቅጣትን ገንዘብ ማድረግ

የእግዚአብሔር ልጆች እንደመሆናችን በዚህ የመከራ ዓለም ስንኖር፤ መከራንና አስቸጋሪ ሁኔታዎችን እንድናልፍ ፈቃዱ ነው። ይህም የሚሆነው ለበቀል ወይም እንድንጣል በመፈለጉ አይደለም። በድካማችን ሊረዳን ስለወደደ ነው። ፈተናን እንድናልፍ በማድረግ፤ በፈተና በማጽናት የእግዚአብሔርን ልጅ የምንመስልበትን መልክ በመስጠት ብቻ አይደለም። ለመንፈሳዊ ጥቅማችን ሲል ንጽሕናን ገንዘብ አድርገን እንድንገኝ በማድረግ ይረዳናል። ለእውነተኛ ክርስቲያን በሕግ ለሕግ የሚደረግ ተጋድሎ የእግዚአብሔር ጥበቃ ማሳያ ነው። እንደ ልጆችም

“ልጄ ሆይ የጌታን ቅጣት አታቅልል በሚገሥፅህም ጊዜ አትመረር፤ ጌታ የሚወደውን ይቀጣልና የሚቀበለውንም ልጅ ሁሉ ይቀጣዋል /ምሳ. ሩ፡፮/። ቅዱስ ዠሮም እንዲህ ይላል፡- ደስተኛ ሰው ማለት በዚህ ዓለም ንጽሕናውን ጠብቆ የሚኖር ነው። እግዚአብሔር ሁለት ጊዜ አይቀጣውም በዚህ ዓለም ላለ ከዐይን አምሮትና ከሥጋ ፍላጎት ራሱን ቀጥቷልና።

ከሊቃውንት አንዱ እንዲህ አለ፡- እግዚአብሔር በትህርምት እንድንኖር የሚያደርገን ሊያስተካክለን ፈልጎ ነው። ሲያስተካክለንም ሥጋዊውንም፣ መንፈሳዊውንም ደስታ እንጎናጸፋለን። ቅዱስ አውግስጢኖስ እንደዚህ ይላል፡- ነፍስ ወደ ፈጣሪው የሚመለሰው ሰው በሥጋ የዚህን ዓለም ኑሮ ሲያጠናቅቅ ነው። ነፍስ ከዓለማዊ ፍላጎት ጋር ጠንካራ የሆነ አንድነት ሲኖራት ትጠፋለች። መንፈሳዊውንም ሰማያዊውንም ምስጢር የምትረዳበት አቅም ያንሳታል። ወደ ቀድሞ ሁኔታዋ እንድትመለስ ከመከራና ሥቃይን ከመቀበል ውጪ የሚረዳት አንዳች ነገር የለም። አንድ ሰው ንጽሕናውን እየጠበቀ ሲመጣ በኃጢአት መኖር ጎስቋላነት መሆኑን ይገነዘባል። ለራሱም እንዲህ ማለት ይቻለዋል፡- እኔስ አቤቱ ማረኝ አንተን በድያለሁና ነፍሴን ፈውላቴ/መዝ፡ዴ፬/ እግዚአብሔር በፈተና መካከል አልፈን ንጽሕናችንን እንድንጠብቅ ያደርጋል።

ቅዱስ ዠሮም እንዲህ ይላል፡- «አባት ልጄን የሚወደው ካልሆነ በቀር አይቀጣውም። መምህር ተማሪው በክፍል ውስጥ እየተንቀሳቀሰ በፈተናም አመርቂ ውጤት እንዲያመጣ ካላዘጋጀው፣ እያስተማረው አይደለም። ደክተሩ ለሚያክመው በሽተኛ እንክብካቤና ከትትል የሚያደርግለት ከሆነ ለበሽተኛው መሞት ምልክት እየሰጠ ነው ስለዚህ ንጽሕናን ገንዘብ

ለማድረግ በሚያደርገው መራር ውጊያ ውስጥ መሳተፍ አስፈላጊ ነው። ከባድ የሆነ የጦር መሣሪያዎችን ወገባችን እስከሚጎብጥ ተሸክመን ጸገት እየሟጠጥን፣ ላባችንን እያንጠፈጠፍን፣ እየደማንም፣ እየተቀመጥንም፣ እየተነሣንም የተጋድሎ ውጊያውን በብቃት ልንዋጋ ይገባል። ውጊያው የሚደረገው ለአጭር ጊዜ ነው። ጦርነቱን ተከትሎ አሸናፊ ወገን የሚቀዳጀውን ዘላለማዊ ደስታ ማን ሊናገረው ይችላል? ስለዚህ በውጊያው ሜዳ ሁለት አማራጭ አለ። ተዋግቶ ማሸነፍና ንጽሕናን መጠበቅ ወይም በውጊያው መሸነፍና እጅን ለኃጢአት መስጠት፤ የእናንተ ድርሻ ነው።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል ፡- ጸድቅ ሰው ያለ ችግር ይኖራል እያልናችሁ አይደለም፤ ምንም እንኳን የመረጠው በር ጠባቡን ቢሆንም። ምክንያቱም ሰፊው በር ጌታችን እንደተናገረ ወደ መከራ የሚያስገባ ነውና። ነገር ግን ጠባቡ በር አስቸጋሪ የሆነበት ምክንያት ወደ ሕይወት የሚወስድ መንገድ በመሆኑ ነው። በብዙ መከራ መካከል ካላለፋችሁ እግዚአብሔር የሚወዳችሁ ይመስላችኋል? ሥቃይን ካልተቀበላችሁ እግዚአብሔር እንደረሳችሁ ዕወቁ አባቱ የማይቀጣው ልጅ ምን ዓይነት ልጅ ነው? ምን ማለት ይቻለናል?

ቅጣት የልጅነት ምልክት ነው። አባት ልጄ በሕግና በሥርዐት እንዲያድግ፣ እንዲኖርም ይፈልጋል። ስለዚህ ልጄን ከወደደው ይቀጣዋል። ያለቅጣት ብትኖሩ ዲቃላዎች እንጂ፤ ልጆች አይደላችሁም/፳/። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል፡- ስንቀጣ ልንደሰት ይገባል። አለመቀጣት በሕግና በሥርዐት እንዳንመራ የሚያደርገን ወጥመድ ነውና። መቀጣታችን የሕግ ልጆች ለመሆናችን ማሳያ ነው። ቅዱስ ጳውሎስ ምድራውያን አባቶቻችን የሚቀጡን ቅጣትና በሰማያት ያለው አባታችን የሚቀጣንን ቅጣት

በሚከተሉት ነጥቦች አነጻጽሮ አስቀምጧቸዋል ።

1ኛ ቅጣት ሥጋዊ የተቀጣው ልጅ አባቱን እንዲፈራ ያደርገዋል፤ ልጁ አባቱን የሚፈራው አባትየው የአቋም ሰው ስለሆነ ነው።

ከዚህም በላይ የቀጡን የሥጋ አባቶች ነበሩን እንዴትም እንፈራቸው ነበር እንዴትስ ይልቅ ለመናፍቅት አባት አብልጠን ልንገዛ በሕይወት ልንኖር በተገባን /ቁ ፱/። ሐዋርያው በዚህ አንቀጽ አጽንኦት ሰጥቶ የተናገረው አባታዊ ፍርሃትና ክብርን ነው። የእግዚአብሔር ልጆች እንደመሆናችን ሰማያዊ አባታችን ልጁን ለእኛ ካሣ አድርጎ ለመስቀል ላይ ሞት ተላልፎ እንዲሰጥ አድርጓል። ይህ ልጁ ምንም እንኳን የባሕርይ ልጅ ቢሆንም፤ በለበሰው ሥጋ ፍቅርንና ፍርሃትን ገንዘብ እንድናደርግ መሆኑን እንረዳለን። በልጅ ልብ ያለ ፍርሃትና በአገልጋይ / ባርያ/ ልብ ያለፍርሃት አንድ ነውን? ልጅ አባቱን የሚፈራው ስሜቱን እንይነዳው፤ ሊጠነቀቅልት ወድዶ ነው። ባርያ አገልጋይ መፍራት የሚገባው ደሞዜን እንዳያጣና ቅጣት እንዳይጠብቀው ነው።

2ኛ የሥጋ አባቶቻችን ለአጭር ጊዜ የሚቀጡን ለእኛ መልካም መስሎ ስለሚሰማቸው ነው። በዚህ ዓለም በሚኖረን ሕይወት ውጤታማ እንሆን ዘንድ ነው። ወደፊት መሆን ይገባቸዋል ብለው የሚያስቡት ተስፋ ሲፈጽም ለማየት ካላቸው ፍላጎት የመነጨ ነው። እግዚአብሔር የሚቀጣን ግን ለታላቅና ለተለየ ዓላማ ነው። እርሱን እንድንመስል የመንግሥቱ ወራሾችም እንድንሆን ይፈልጋል። ሰውን የፈጠረበት ዓላማም ይኸው ነው። የሰው ልጆች የልጁን መልክ ይዘው ሊመ ለከታቸው ይፈልጋል።

3ኛ ቅጣት ሁሉ ለጊዜው የሚያሳዝን አንጂ ደስ የሚያሰኝ አይመስልም። ቅጣት የሚያመጣውን የአጭር ጊዜ ሕመም በማ ሰብ የሚቀጣ ልጅ ሊጮህ ይችላል፤ ነገር ግን እየሰበሰለ ሲሔድ አባቱ

የሚቀጣው ለጥቅሙና ለስኬቱ እንደሆነ ይረዳል። የእግዚአብሔርም ቅጣት ሲጀመር መራራ ይመስላል ነገር ግን መጨረሻው ሰላምን የሚያመጣ ነው። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል ፡ መራራ የሆነ መድኃኒትን የሚወስዱ ሰዎች በመጀመሪያ ያለፍላጎታቸው ይወስዱታል። መድኃኒትን ከወሰዱት በኋላ ግን ጤንነት ይሰማቸዋል፤ አሁን በቅጣት ትወቃያላችሁ ይህ ቅጣት ነው። ከቅጣት በኋላ ግን ደኅንነት ታገኛላችሁ።

ሌሎችን መደገፍ

በመንፈሳዊ ትግል ውስጥ እጅግ አስፈላጊ የሆነው ነገር አካላት እርስ በርሳቸው ይደጋገፋሉ። ከእግዚአብሔር ጋር የሚደረግ ሕይወት በእግዚአብሔር እና በአማኙ መካከል የሚደረግ ግንኙነት ነው። እያንዳንዱ ክርስቲያን ወንድሙ /እጎቱ እንዲጠነክሩ ያደርጋል። ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ይላል፡ ስለዚህ የላሉትን እጆች የሰለሉትንም ጉልበቶች አቅኑ /ቁ ፲፪/። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል፡ ሰዎችን የሚያሸንፋቸው፤ በፈተናም እንዲወድቁ የሚያደርጋቸው ፈተናን ለግላቸው/ ለብቻቸው/ እወጣዋለሁ ብለው ሲወስኑ ነው። እስኪ ንገሩኝ በወርነት ጊዜ ወታደሮችን ብትበትኑአቸው ጠላት የተበታተኑትን ወታደሮች እየለቃቀመ ምርኮ ለማድረግ ይቀለዋል። በሌሎችና በእናንተ መካከል ያለው ግንኙነት እንደ እጅና ጉልበት ነው። እጃችሁ ሰላላ ከሆነ ሰይጣንን ልታሸንፉት፤ እግራችሁ ልምሾ ከሆነ ማንኛውም ችግር ይከብዳችኋል ስለሆነም ከወንድሞቻችሁ የሚደረግላችሁ ድጋፍ ጠቃሚና አስፈላጊ ነው። ሐዋርያው ሌሎች ሲደክሙ ድካም ይሰማኛል ያለው ስለዚህ ነው። ሰዎች ኃጢአት ሲሠሩ እርሱ ሰውነቱ ይቆጣ ነበር። ሰዎች ወደ ንስሐ ሲመጡ ደስታው ፍጹም ነበር። የሰለሉ እጆችና እግሮችን ማቅናት በቃል ብቻ የሚነገር አይደለም። ውስጣዊ በሆነ /ከልብ በመነጨ/ የተጠ

ግባር ሕይወት የሚተረጉም፤ ሕያው ከሆነ መንፈሳዊ ባሕርይም የሚነሣ ነው። ቅዱስ ጳውሎስ አስቀድሞ የጀመረውን ነገር በማጽናት እንዲህ ይላል፡- ከሰው ሁሉ ጋር ሰላምን ተከታተሉ ትቀደሱም ዘንድ ፈልጉ ያለእርሱ ጌታን ሊያይ የሚችል የለምና። ብዙዎች የሚረከቡበት አንድ መራራ ሥር ወደ ላይ በቅሎ እንዳያሰጩንቅ ሌሎች የሚሆን እንዳይገኝ /ቁ 18፡18/።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ነፍስ በምታደርገው ተጋድሎ ልታደርገው የሚገባትን ሁለት መሠረታዊ ነገሮች አስቀምጧል። እነዚህንም ከሰው ጋር ሰላምን መከታተልና እንቅደስ ዘንድ መፈለግ ናቸው። የመጀመሪያውን ነጥብ በተመለከተ የሚያምን ሰው አንድ ጊዜ አካሉ ቅዱስ የሆነ የክርስቶስን አካል መሆኑን ከተገነዘበ ራስ ሁሉ ወደሚጋጠምበት ወደ ክርስቶስ ለመድረስ ከሌሎች የአካል ክፍሎች ጋር ተባብሮ በስምምነት ይሠራል። የሌሎችን ድካም ይሸከማል «ስለ ሰው ሁሉ ድንነት ይተጋል ለወገኖቹ ለእስራኤል ወደ እግዚአብሔር የሚያደርገው ልመና ሁሉ እንዲጸኑ ነው» ይላል። እንደሐዋርያው የክርስቲያን ውስጣዊ ደስታ የሚያረጋግጠው ከሰው ሁሉ ጋር ሰላምን በመከታተሉ ነው። ደካሞችን በፍቅር ዐይን ጠንካራ ማድረግ ሲቻለው ነው። ለንስሐም ሲያበቃቸው ነው ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል፡- ባንተ ላይ የሚወድቅ መከራን መቋቋም በፈተና ጸንቶ መመከት ዋናና መመከቻ መሣሪያ ነው። ክርስቶስ ሐዋርያቱን ያጠነከረው በዚህ መንገድ ነው። « እነሆ እንደ በጎች በተከላዎች መካከል እልካችኋለሁ» /ማቴ. 13፡12/።

«እንደ ርግብ የዋጋን እንደ እባብ ልባሞች ሁኑ» ነገር ግን ኃጢአትን የማይፈጽመውን ሰው ኃጢአት የሠራው ሰው እንዲያፍር በጎ ሕሊና ይኑረን። በእርሱም ላይ በከፋት አንነሣሣ።

ከፋትን በከፋት ለመቃወም አንቸኩል። እንዲህ ካደርግን ዋጋችን ታላቅ ነውና፤ ይህ ተግባር አዋቂዎችና ጥበበኞች ያደርገናል።

የቅድስና ሕይወት የሰላምን ሕይወት በሚመሩ መካከል ያለች ሀብት ናት። በእኛ ውስጥ ሆኖ በፍቅር የሚሠራ እምነት ሰላምን ተከተሎ የሚመጣ ነው። ለወንድሞቻችንና ለእንቅጃችን ያለን ፍቅር የእግዚአብሔር ጸጋ ወደ እኛ እንድትደርስ ያደርገናል። በፍጹም ፍቅር ወንድሙን የሚወድድና ድንነት ለማግኘት የሚጓዝ አማኝ፤ የኃጢአት ሕይወትን ይጠላል፤ ቅድስናን ይወዳል፤ ከጽድቅ ሥራ ጋር ይጣበቃል። ሰላምን መከተል ተግባራዊ የሆነ የቅድስናን ኑሮ በክርስቶስ ሆኖ ከመምራት ውጭ ምን ሆኖ ሊታሰብ ይችላል? እርሱ ሰውን ወዳጅና የሰላም ንጉሥ ነው።

ቅዱስ ዠሮም እንዲህ ይላል፡- ቅድስና ሕልውና ነው ያለ እርሱ ማንም የእግዚአብሔርን ፊት መመልከት አይቻለውም። ስለእግዚአብሔር ብሎ ሁሉንም ነገር ያጣ ሰው ሁሉ ነገር የእርሱ ነው። እርካታም ድንነትም በእርሱ ነው። እግዚአብሔር ዕጣ ፈንታችን ይሁን።

ከመንፈሳዊ ሕይወት መውጣትና በተጋድሎም አለመኖር ከስንፍናና ከግድ የለሽነት የሚመነጭ ነው። የእንዲህ ዓይነት ወገን ዕጣ ፈንታ እንደ አሳው በብርቱ መፈለግ ነገር ግን ወደ ቅድስና አለመድረስ ይሆናል።

ኢሳው ተግቶ የፈለገውን ነገር መቀበል አልተቻለውም ምክንያቱም በመጀመሪያ በእጁ የነበረውን ነገር አቃሏል፤ ለድካሙ ምክንያት ፈልጓል፤ ስሜት አልባ ሆኗል። ስለዚህ ንስሐና መጽጸት በእርሱ ዘንድ ሥፍራ አልተገኘባቸውም። ሐዋርያው እንዲህ ይላል፡ መብል በከፋነቱን እንደሸጠው እንደ ኢሳው ለዚህ ዓለም የሚመች ሰው እንዳንሆን ተጠንቀቁ። ከዚህ በኋላ «እንኳን በረከቱን ሊወርስ

በወደደ ጊዜ እንደተጣለ ታውቃላችሁና በእንባ ተግባራዊ ምንም ቢፈልገው ለንስሐ ስፍራ አላገኘምና» /ቁ. ፲፮-፲፯/።

ፍቅር ሌላ ትልቅ ፍቅርን ይወልዳል፤ ተጋድሎም ወደተሻለ ከፍ ወዳለ ተጋድሎ ያሸጋግራል። ማንኛውም መንፈሳዊ ተጋድሎ ልብን ያቀጣጥሳል። በጌታችን ወደምትሆን ተጋድሎ ይመራል። እያንዳንዱም ግድየለሽነት ወደ ሌላ የከፋ ግድየለሽነት ያሸጋግራል፤ በዚህ መልኩ እየቀጠለ ከሔደ የአማኝን ነፍስ ያጠፋል። ወደ እውነተኛ ንስሐም መምጣት አይቻለውም። ቅዱሳን አስቀድሞ የነበረውን የገጠማቸውን ውጣ ውረድ፤ ተሞክሮአቸውንም ተካፍለውን ከጥቃቅኖቹ ቀበሮዎች እንድንጠበቅ አስታውቀውናል። ውስጣዊው ልቡናችን ሲቆሽሽ ሰይጣን ሁሉንም ዓይነት ኃጢአቶች እያፈራረቀ ይወጋናል። ሰይጣን አስቀድሞ የሚዋጋን በትልልቅ ኃጢአት አይደለም፤ ነገር ግን ትንንሽ የሚመስሉ ውጤታቸው ግን አውዳሚ የሆኑ አሳቦችን ወደ ልቡናችን አሾልኮ ያስገባል፤ ከዚያው ወደትልቁ ኃጢአት ይወስደናል። ነቢዩ ዳዊት ታላቁ የምስጋና ሰው በንጹሕ ልብ ሆኖ ወደ ቤቱ ሰገነት ወጣ ይጠበቅበት የነበረው በጸሎት መትጋት፤ በዘመቻ ላይ ካለው ጦሩ ጀርባ እቅድ ማውጣትና የጦር ጄኔራሎችን ማማከር ነበር፤ ይህ ቀላል የሆነ ግድ የለሽነት የወንድሙን ሚስት እንዲመለከት አደረገው ታማኝ ጠባቂውም ነበር። ግዴለሽነት ከታማኝ ወንድሞቻችን እንዴት እንደሚለየን ተመልከቱ። ስለዚህ ዳዊት ከአንዱ ኃጢአት ወደ ሌላው ኃጢአት በፍጥነት እንዴት እንደተሸጋገረ ትመለከታላችሁ።

ሰይጣን ትንንሽ በሆኑ ጉዳዮች በልባችሁ ሥፍራ ለመያዝ ሲሞክር መንፈሳዊውን ተጋድሎ ተጋደለ፤ ለመንፈሳዊ ሰው በጣም ጠቃሚ ከሆነው መንፈሳዊ ልምምድ መካከል ዋነኛው ግድ

የለሽነት ሲሰማችሁ ለራሳችሁ እንዲህ ብላችሁ ንገሩት። ዛሬ ታላቅ ተጋድሎን ልጋደል እንዲህ ካደረግሁ ነገን ዕረፍት ማድረግ ይቻለኛል። ይህ ቀን ባለፈ ጊዜ የበለጠ እየተቃጠለ ይሔዳል። እንዲህ የሚል ሰው ልቡን ወደ ሰማያዊ ሕይወት ያነሳል። የአይሁድን ዘመን የሥጋ ተጋድሎ እየተጋደለ ለራሱ ረጅም ቀጠሮን አያስቀምጥም፤ የእግዚአብሔርን ሥራ ለነገ ብሎ አያስተላልፍም።

ሕጉና አዲሱ የእግዚአብሔር መንግሥት

ቅዱስ ጳውሎስ በዚህ መልእክት አጽንኦት ሊሰጠው የፈለገው ነጥብ፤ የአዲስ ኪዳን ትእዛዛትንና በክርስቶስ የተገለጠው የእግዚአብሔር መንግሥት ፍጹም መሆኑን ነው።

በብሉይ ኪዳን ሕጉ በደብረሲና በሙሴ አማካኝነት የተሰጠ በትን መንገድ በአዲስ ኪዳን ከተሰጠው ትእዛዝ /ቃል/ ጋር ያነጻጽራል።

በመጀመሪያ ሙሴ ሕጉን በደብረ ሲና በተቀበለ ጊዜ ተራራው በእሳት ይንቀጠቀጥ ነበር። ጭስና ጭጋም ነበር «ነጎድጓድና መብረቅ፤ ከባድም ደመና እጅግም የበረታ የቀንደ መለኮት ድምፅ» ነበር /ዘጸ. ፲፱፡፲፮-፳፫/። ሕዝቡ የእግዚአብሔርን ድምፅ በሙሴ አማካኝነት እንጂ በቀጥታ መስማት አይቻላቸውም ነበር። እንስሳትም ቢሆኑ ወደ ተራራው መቅረብ አይቻላቸውም ነበር። በእግዚአብሔርና በሰው መካከል የነበረ ግንኙነት መገለጫው ይህ ነበር። አስፈሪና ምስጢራዊም ነበር። በአዲስ ኪዳን ግን እንዲህ ዓይነት አስፈሪ ነገር አንመለከትም። የእግዚአብሔር ቃል ከሥጋችን ሥጋን ነሥቶ ከእኛ እንደ አንዱ ሆኗልና በመካከላችንም ያድራል ፍርሃትና የተሰወረ ነገር የለም።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ ይህንን በተመለከተ እንዲህ ይላል፡ አዲስ ኪዳን እሳትን፤ ጭጋንን የምድርን መንቀጥቀጥን አስጨናቂ የሆነ የመለኮትን ድምፅ ተከትሎ የተሰጠ አይደለም።

አስቀድመን የገለጥናቸው ነገሮች በራሳቸው የሚያስፈሩ በመሆናቸው ማዳመጥ እንኳን አይቻልም። እንስሳትን እንኳን ከድንጋጤ አቸው የተነሣ ወደ ተራራው መቅረብ አይወዱም ነበር። ይህንን አስፈሪ ሁኔታ ተከትሎ የተሰጠው ኪዳን ግን ፈጽሞ የተለየ ነው። የሚያጽናና የደስታ ቃል ብቻ ነው የሰማነው። ከእግዚአብሔር ርኅራኄ አንጻር ሲታይ ይህ የተደረገው ነገር እጅግ ታላቅ ነገር ነው። በሲና ተራራ የተሰጠው ማንም ሊቀርበው በማይችል ብርሃን የሚኖረውን የእግዚአብሔርን ክብር የሚያሳየው ሕግ፤ የሕጉን ጠንካራነት ያመለክታል።

ጭጋጉና ጭሉ የተደበቀውን የተሰወረውን ወደፊት እግዚአብሔር ሥጋ ለብሶ ሰው ሲሆን፤ የሚገለጠውን ምስጢር ያመለክታል። ሁሉም ነገር በምሳሌና በጥላ የመገለጡ ማሳያ ነው። የመለከቱ ድምፅ ደግሞ ምጽአቱን ያሳያል። የብርቱ ነፋስ ድምፅ በጥልቅ እንቅልፍ ላይ ሳሉ ከመንፈሳዊ እንቅልፍና ከግድ የለሽነት መንቃት ለሚገባቸው ወገኖች መቀስቀሻ ነው።

በዘጸአት መጽሐፍ ጥናታችን እነዚህን ምሳሌዎች አንሥቻለሁ። እነዚህ መንፈሳዊ ነገሮች የነፍስን ውስጣዊ ሁኔታ ያሳያሉ። ክርስቶስን የምትከተል ነፍስ በመለኮታዊ እሳት ውስጣ እንደሚቀጣጠል የጽናት ተራራ ናት። ዙሪያዋን የከበባት መለኮታዊ ድንቅ ምስጢር ልክ እንደ ጭጋግ የሚታይ ነው። የመለከት ድምፅ ነፍስ በውስጥ የምትሰማው እውነት ነው። የእግዚአብሔር ቃል አጥንትና ጅማትን ሁሉ ይቆጣጠራል። በነፍስ ውስጥ ያለ መንፈሳዊ ኃይል፤ ነፍስን ዙሪያዋን የከበባትን ክፋት ሁሉ ጠራርጎ ያስወግዳል። ተራራውን የሚነካ/ የሚደርስ /ከብት እንደሚወገር በልባችን ውስጥ አልፎ አልፎ የሚነሣ አሳብ በእውነት ቀስት እርሱም በቅዱስ መስቀሉ ሲወጋ በልባችን ውስጥ ማረፊያ አይገኝለትም።

ሁለተኛ፡ በብሉይ ዘመን የነበረው ይህ የፍርሃት ድብብ የሚያውከው ሕዝቡን ብቻ አልነበረም፤ ሙሴንም ጭምር ነው እንጂ። ነቢዩ ሙሴ እንዲህ ብሏል ሙሴም እጅግ እፈራለሁ እንቀጠቀጥማለሁ እስኪል ድረስ የሚታየው እጅግ የሚያስፈራ ነበር። በሐዲስ ኪዳን የተገለጠ ምስጢር ግን ከእኛ የራቀ ሳይሆን፤ ለእኛ የቀረበ ነበር በልባችንም የተቀለመ ነው እግዚአብሔር ወልድ ወደ ሕይወታችን ገብቶ ከእኛ ጋር ተዋሕዶ ይኖራልና።

ሦስተኛ፡ እስራኤል ሕጉን በሙሴ አማካኝነት ሲቀበሉ ከተራራው ግርጌ ሥር ነበሩ። ሕጉ ሰማያዊ የሆነውን ተስፋ ሊያሰጣቸው አልተቻለውም። ወደተስፋይቱ አገር ወደ ኢየሩሳሌም ሰማያዊት እንዲገቡ አላስቻላቸውም።

በሐዲስ ኪዳን ግን ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሰማያትን በር ከፍቶ እንድንገባ ሥልጣኑን ሰጠን። ከሰማይ ሠራዊት ጋር እንድናመሰግን ፈቀደልን። «አገር ግን ወደ ጽዮን ተራራ እና ወደ ሕያው እግዚአብሔር ደርሳችኋል ወደ ሰማያዊቱም ኢየሩሳሌም በደስታም ወደ ተሰበሰቡት ወደ አእላፋት መላእክት በሰማያትም ወደተጻፉ ወደ በኩራት ማገበር፤ የሁሉም ጻፍ ወደሚሆን ወደ እግዚአብሔር፤ ፍጹማን ወደሆኑት ወደ ጻድቃን መንፈሶች፤ የሐዲስ ኪዳን መካከለኛ ወደሚሆን ወደ ኢየሱስ፤ ከአቤልም ደም ይልቅ የሚሻለውን ወደሚናገር ወደ መርጨት ደም ደርሳችኋል» /ቁ 1፡፳፭-፳፱/።

ከሊቃውንት አንዱ እንዲህ ይላል፡- በሰማያት አራት ደረጃዎች አሉ። እነርሱም የጽዮን ተራራ የሕያው እግዚአብሔር ከተማ ኢየሩሳሌም ሰማያዊት፤ የማይቆጠር የሰማይ ሠራዊት የሚኖሩባት ከተማ፤ ሰማቸው በሰማያዊ መዝገብ ሃምደ ወርቅ የተጻፉ በኩራት ያሉባት ከተማዎች ጭናቸው። ከፍተኛው ደረጃ በጉ

በመካከለኛው ያለ በሰማያት መዝገብ የተመዘገቡ ክርስቲያኖች ያለባት ቤተ ክርስቲያን ናት። ወደ እዚች ቤተ ክርስቲያን ለመግባት መልካሙን ገድል ተጋደሉ። በሥራችሁ ዕለት ዕለት መሻሻልን አሳዩ። በሕይወት በልምድ በእምነት፣ በጠባይ እደጉ። ይህንን የምታደርጉት ዛሬን ተግታችሁ ነገ በማቋረጥ አይደለም።

አሸናፊ የሚሆን የእግዚአብሔር አብ የባሕርይ ልጅ በመካካሏ ባለ በሰማያዊ ሥፍራ ባለች ወደ ዘላለማዊት ቤተ ክርስቲያን መድረስ እስከሚቻላችሁ ነው እንጂ። ወደዚህ ሥፍራ መድረስ እንዲቻላችሁ ዝቅ ያለውን ደረጃ ለመቀላቀል በጽናት ተጋደሉ። እርሱም ትጉሃን የሚሆኑ በሰማያውያን ሠራዊት ያሉበት ከተማ ነው። ምናልባት ከዚህ ተነሥታችሁ ሕያው እግዚአብሔር ወዳለባት ኢየሩሳሌም ለሰማያዊት መድረስ ይቻላችኋል። ዋናው ነገር አሳባችሁ ምድራዊ ሽና በምድር ላይ ባሉ ዝቅተኛ ቦታዎችና ሽለቆዎች መካከል እንዳትቀሩ መጠንቀቅ ነው።

በማናቸውም ሁኔታ ሐዲስ የኪዳን ክብር ወዳለው ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ገብተናል። እርሱም ወደ እውነተኛው የጽዮን ተራራ ከፍ ከፍ ያደርገናል። ቅዱስ አትናቴዎስ ዘእስክንድርያ እንዲህ ይላል፤ «ሰማያዊ የሆነን ደስታ መካፈል የሚወድ ማንው? ስሙ ከእርሱ ጋር በሕይወት መጽሐፍ እንዳይጻፍ የማይፈልግ ማንው? ማንም ወገን የለም። ይህንን የሚፈልግ ሰው በጽናት ይታገሣል። እንዲህ የሚለውንም ድምፅ ይሰማል፡- እናንተ ያባቴ ብሩካን ኑ ዓለም ከመፈጠሩ በፊት የተዘጋጀላችሁን መንግሥት ውረሱ» /ማቴ. ፳፭፡፱፻/።

በክርስቶስ ኢየሱስ በጌታችን የምንወርሳት መንግሥት ስምንት ነገሮችን ያመለክተናል።

- የጽዮን ተራራ

- የሕያው እግዚአብሔር ከተማ
- በደስታ የተሰበሰቡ አእሳፍ መላእክት
- በሰማያት የተጻፉ በኩራት ማኅበር
- የሁሉም ዳኛ የሚሆን ልዑል እግዚአብሔር
- ፍጹማን የሚሆኑ የጻድቃን መንፈሶች
- የአዲስ ኪዳን መካከለኛ የሚሆን ጌታችን
- ከእስል ደም ይልቅ የሚሻለውን የሚናገር ወደ መርጫት ደም

ከአባቶቻችን አብዛኞቻቸው ያተኮሩት፤ በሰማያት ወደ ተጻፉት ወደ በኩራት ማኅበር ነው። ከሊቃውንት አንዱ እንዲህ ይላል፤ «በእግዚአብሔር ፊት በኩር ተደርገው የሚቆጠሩት እንደ መንፈስ ፈቃድ የተወለዱት እንጂ፤ እንደ ሥጋ ፈቃድ የተወለዱት አይደሉም» ነገር ግን እንደ ሥጋ ፈቃድ የተወለዱት መንፈሳዊ መነሣሣትን ሲያሳዩ ለቅድስና ይመረጣሉ። እግዚአብሔር በየዕቅዱ ላይ ያደረገው ይህንን ነበር። በኩር ከነበረው ከሌላው ይልቅ የዕቅዱ በረከትን ወደደ፤ ለእነዚህ ከእግዚአብሔር ባደረገው መንፈሳዊ ልደት ምክንያት የዕቅዱ በኩር የነበረ የኢሳውን ሥፍራ ወሰደ። እግዚአብሔር የዕቅዱ በረከትን ለመቀበል ልቡናውን ያዘጋጀ እንደሆነ ዐወቀ። አባቴ ይስሐቅ እንዲባርከው አደረገ። አስቀድሞ እንዲህ ተብሎ ተጽፏል «ነገር ግን ርብቃ ከአንዱ አባታችን ከይሴከቅ በፀነሰች ጊዜ ልጆቹ ገና ሳይወለዱ በጎ ወይም ክፉ ምንም ሳያደርጉ ከጠሪው እንጂ፤ ከሥራ ሳይሆን በምርጫ የሚሆን የእግዚአብሔር አሳብ ይጻፍ ዘንድ ለእርሷ ታላቁ ለታናሹ ይገዛል ተባለላት፤ ያዕቆብን ወደድኩ አሳውን ግን ጠላሁ ተብሎ እንደተጻፈው ነው» /ሮሜ. ፱፡፩/።

ሌዋውያን በሥጋ በኩር አልነበሩም። ነገር ግን በዝግጁነታቸውና በትጋታቸው ለዚህ መንፈሳዊ አገልግሎት የተመረጡ ሆነዋል።

ቅዱስ ጳውሎስ የተገነዘበው ከዕብራውያን ወገን የሆኑ ክርስቲያኖች መራራ የሆነ ስሜት ተሰምቷቸው ነበር፤ ምክንያቱም ከጽዮን ተራራ ከኢየሩሳሌም ከተማና በመጻእክት ከተሰጠው ሕግ ተለይተው ነበር።

ሰለዚህ አጣነው ከሚሉት ምድራዊ ነገር እጅግ የበለጠ ሰማያዊ መንግሥት የተከፈተላቸው መሆኑን ሁሉንም ፍላጎታቸው ሊያሟላ የሚችል ሰፊ መንግሥት በዐይን የማይታይ በጆሮ ስምተው የማያውቀት በልብ የሚገምቱት አለመሆኑን አስረዳቸው። በትምህርቱም የሚከተሉትን ዋና ዋና ነጥቦች አውሰቷል።

የጽዮን ተራራ

ለአይሁድ ልዩ የነበረውን የአይሁድ ተራራ ዕብራውያን አጥተውት ነበር። ጌታችን ወደ እውነተኛው የጽዮን ተራራ ከፍ አንጻደረጋቸው አሲዱ። እርሱም ውስጣዊ እንጂ ውጫዊ አይደለም። ነፍሳቸውን ከፍ ወዳለ ተራራ እርሱም ወደ ሰማያዊ ሕይወት አወጣው።

የሕያው እግዚአብሔር ከተማ

ሰማያዊቷ ኢየሩሳሌም በምድራዊቷ ኢየሩሳሌም ፋንታ ተስጥታቸዋለች። በምድራዊቷ የአይሁድ ቅድስት ይህ ለአይሁድ የተወደደች ነበረች። ነፍስ ወደ እግዚአብሔር ከተማ ወደ ኢየሩሳሌም ከተማ ትሸጋገራለች፤ በዚያ መቅደሷ ነፍስ እራሷ ናት። ቅዱስ ጴጥሮስ እንዲህ ይላል፡ «በሰውም ወደ ተጣለ በእግዚአብሔር ዘንድ ግን፤ ወደ ተመረጠና ከቡር ወደ ሆነው፤ ወደ ሕያው ድንጋይ፤ ወደ እርሱ እየቀረባችሁ እናንተ ደግሞ ሕያዋን ድንጋዮች ሆናችሁ» ለእግዚአብሔር ደስ የሚያሰኝ መሥዋዕትን ታቀርቡ ዘንድ ቅዱሳን ካህናት እንድትሆኑ መንፈሳዊ ቤት በመሆን ተሠሩ /፪ኛ ጴጥ. ፪፡፩-፭/።

በደስታ የተሰበሰቡ አእላፍ መላእክት

አይሁድ በመላእክት የተሰጠውን ሕግ አግኝቶ በለው ቆጥረው ነበር።

እነርሱ ወደተሻለው በደስታ የተሰበሰቡ አእላፍት መላእክት የሚጓዙ መሆናቸውን አስረዳቸው። ቅዱስ ቀሌምንጦስ ዘእስክንድርያ እንዲህ ይላል፡ እውነተኛ የሆነ መንፈሳዊ «ዕውቀት ያላቸው አማኞች መላእክት የሚታዘዟቸው ብቻ አይደሉም። እነርሱም እንደመላእክት የሚሆኑ ናቸው እንጂ። በማለት በጥልቀት ዘርዘርታል።

በሰማያት የተጻፉ የበኩራት ማኅበር

አይሁዳዊ የመጀሪያዎቹ ሌዋውያን እነርሱም መንፈሳዊ በኩር የሆኑት ነበሩለቸው። በቅዱስ ማኅበረሰብ ዘንድ ያገለግሉ ዘንድ ሌዋውያንን ለእስራኤል እንደ በኩር ሆኑላቸው። ከአዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን የምስጢረ ሥጋዊው በኩር ከመድኃኒን ክርስቶስ ጋር በሚፈጥሩት አንድነት በሰማያት የተጻፉ የበኩራት ማኅበር አካል መሆን ይቻላቸዋል።

የሁሉም ዳኛ ወደሚሆን ወደ እግዚአብሔር

አይሁድ እግዚአብሔር ለአይሁድ ብቻ የሚፈርድ አድርገው ቆጥረውት ነበር። ክርስትናን ከተቀበሉ በኋላ ግን መድኃኒታችን እግዚአብሔር የሁሉ ዳኛ እንደሆነ ተገንዝበዋል።

ፍጹማን የሚሆኑ የጻድቃን መንፈሶች

እነዚህ በእግዚአብሔር ፊት ፍጹማን ሆነው የተገለጡ ወጾች ናቸው። በማዳን ዝው ታላቅነት የአዲስ ኪዳን መነሻዎች ወደሚሆን ወደ ጌታችን የብሉይ ኪዳን ዘመን ሰዎች መሣራትን እየጠበቁ ነበር። በአዲስ ኪዳን የነበሩ ወገኖች ግን ከመጠበቅ አልፈው ከአምላካቸው ጋር በሌላ ጠጡ ዳሰሱትም እንዲሁም አሉ። «በሌላ ደወት ቃል ከመጀመሪያው የነበረውንና የሰማነውን በዐይኖቻችን ያየነውን፤ የተመለከትነውንም፤ እጆቻችን የዳሰሱትንም እናወራለን ሕይወትም ተገለጠ አይተናልም እንመስክርማለን፤ ከሌላ ዘንድ የነበረውን ለእኛም የተገለጠውን የዘላለም ሕይወት

እናወራላችኋለን» /፩ኛ የሐ. ፩:፫/:: አይሁድ ከብሉይ ኪዳን ወደ አዲስ ኪዳን ተሸጋገሩ::

ከአቤልም ይልቅ የሚሻለውን የሚናገር ወደ መርጨት ደም

ሐዋርያው ትምህርቱን የፈጸመው የሐዲስ ኪዳንን ቅድስና ከብሉይ ኪዳን በማነጻጸር ነው:: የሐዲስ ኪዳን መርጨት በደም ሳይሆን፤ በንስሐ በዕንባ የሚሆን የታረደውን በግ የክርስቶስን ደም ገንዘብ የሚያደርግ ነው::

በአጠቃላይ ሁለቱን ኪዳናት ካነጻጸረ በኋላ ለተቀበልነው ነገር የምንሰጠውን መልስ የሚጠበቅብንን ግዴታ በማሳየት ነው:: ሐዋርያው እንዲህ ይላል:- ለሚናገረው እንቢ እንዳትሉ ተጠንቀቁ:: በምድር ላስረዳቸው እንቢ ባሉ ጊዜ ካላመለጡ ከሰማይ ከመጣው ፈቀቅ የምንል እኛስ እንዴት እናመልጣለን? በዚያን ጊዜ ድምፁ ምድሩን አናወጠው! አሁን ግን አንድ ጊዜ ደግሜ እኔ ሰማይን አናውጣለሁ እንጂ ምድርን ብቻ አይደለም! ብሎ ተስፋ ሰጥቶአል! ዳሩ ግን አንድ ጊዜ ደግሜ የሚል ቃል የማይናወጡት ጸንተው እንዲኖሩ የሚና ወጡት የተፈጠሩ እንደሚሆኑ ይለወጡ ዘንድ ያሳያል:: ስለዚህ የማይ ናወጥን መንግሥት ስለምንቀበል በማክበርና በፍርሃት እግዚአብሔርን ደስ እያሰኘን የምናመልክበትን ጸጋ እንያዝ አምላካችን በእውነት የሚያጠፋ እሳት ነውና /ቁ. ፶፫-ጳ፱/::

ስጦታው ታላቅ ሲሆን፤ ሐላፊነቱም የዚያኑ ያህል ታላቅ ነው:: ሕጉን ቸል ያሉት ወገኖች ምድር እስኪናወጥ ድረስ በእሳት፤ በጭስ፤ በተን፤ በጊሜ በጨለማ በመብረቅ ከደነገጡ መዳንም ካልተቻላቸው መለኮታዊውን ቃል ለመፈጸም ቸል የምንል ወገኖች እንደምን መዳን ይቻላል? በብሉይ ኪዳን ሕጉን መተላለፍ ሲኖር፤ እስከትንቀጠቀጥ ድረስ ምድር ትናወጣለች አዲስ ኪዳንን መተላለፍ

ግን የሚያናውጠው ምድርንም ሰማያትንም ነው:: የብሉይ ኪዳን ሕጉን የተላለፉ ቅጣታቸው በምድር ይፈጸማል! የኪዳኑን ቃል የተላለፉት ቅጣት ግን በሰማይ ነው:: በሌላ መልኩ ነፍስና ሥጋን ዘላለማዊ የሚያደርግ የማይናወጥ መንግሥትን የሰጠን እግዚአብሔርን ልናመልከው ይገባል:: በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ ባለመሰላቸትም እንዝሉለት:: አምላካችን እግዚአብሔር የሚያጠፋ እሳት እንደሆነ እያሰጠን በሚሞት ሥጋችን ኃጢአት አይንሠሥ:: ነፍስና ሥጋን በመንፈሳዊ እሳት የሚያቀጣጥል በጎ ነገርንም የሚያስጀምር፤ የሚያስፈጽምም እርሱ ነው::

የእውነተኛ አምላክ አገልጋዮች ለመሆን በመንፈስ የምንቃጠል እንዲሁ ቅዱስ አትናቲዎስ እንዲህ ይላል:- የእግዚአብሔር አገልጋይ ንቁና ጠንቃቃ መሆን ይገባል:: ከምንም በላይ በመንፈሳዊ እሳት የነደደ ልቡና ይገባል:: እንዲህ ካደረገ ኃጢአትን የሚያሸንፍበት ኃይል ይሰጠዋል:: አባቶቻችን የሚያጠፋ እሳት ብለው ወደ ጠሩት አምላካችን መቅረብ ይቻላል::

ምዕራፍ ዐሥራ ሦስት

የማጠቃለያ ትእዛዛት

ሐዋርያው በሌሎች መልእክታቱ ላይ እንዳደረገው በዚህም መልእክቱ ላይ ተግባራዊ የሆኑ ጉዳዮችን አንሥቷል። በዚህ ክፍል ውስጥ ሐዋርያው የገለጸው ንግግር አስቀድመን ከዘረዘርነው መልእክት መንፈሳዊ እሳቤ ጋር አብሮ የሚሔድ ነው።

ባለፈው ምዕራፍ ሕያው ለሆነው ተጋድሎ፣ የእኛን ቁርጠኝነት አስፈላጊነት ገልጿል። ይህም ከጌታችን ከመድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ያለንን አንድነት የሚኖረንንም ግንኙነት የሚወስን ነው። አሁን እየተነተን ባለነው ምዕራፍ አስቀድሞ የገለጠውን ተጋድሎ ተግባራዊ የሆኑ መንፈሳዊ እሴቶችን ለምሳሌ ፍቅር፣ ምስጋና፣ መታዘዝ የመሳሰሉትን ነጥቦች በማንግጥ ያብራራል። ዋና ዋናዎቹ ነጥቦች ደግሞ የሚከተሉት ናቸው፡-

- ፩. የወንድማማች ፍቅር
- ፪. እንግዶችን ስለመቀበል
- ፫. የጋብቻ ፍቅር
- ፬. ካህናትን ስለመውደድ
- ፭. ከኑፋቄ ስለመሸሸ
- ፮. ከክርስቶስ ጋር መከራን ስለመቀበል
- ፯. ምስጋና
- ፰. ለዋናዎችን መታዘዝ
- ፱. ማጠቃለያ

የወንድማማች ፍቅር

በጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የማዳን ሥራ

መደሰት፣ ሰማያዊ ሊቀ ካህናት መሆኑን በእምነት መቀበል፣ የኃጢአታችንን ሥርየት መለመን፣ እርስ በርስ ያለንን ክርስቲያናዊ ፍቅር በተግባር መግለጽ፣ አስቀድመን ባንግው ርእስ ውስጥ ሐዋርያው የተመለከታቸው ነጥቦች ናቸው። አስቀድመን ያነሳቸው ነጥቦች ከስተቶች ላይሆኑ፣ በእግዚአብሔር ፍቅርና በወንድማማች ፍቅር መካከል ያሉ መሠረታውያን ጉዳዮች ናቸው።

በእውነት ልባችን በፍቅርና በእምነት ሥራ ሲበረታ ወንድሞቻችንን የበለጠ እንወዳቸዋለን፣ የፍቅረ ቢጽ መሠረቱ ፍቅረ እግዚአብሔር ነውና። ወንድሞቻችንን ብዙ በወደድናቸው መጠን እግዚአብሔር የበዛ ፍቅሩን ይገልጥልናል።

ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ በማለት ይመክረናል፤ «የወንድማማች መዋደድ ይኑር» /ቁ. ፩/። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅም እንዲህ ይላል፡- ትእዛዛቱ ቀጣይነት እንዳላቸው ተመልከቱ፤ አስቀድሞ የተናገረውን ነገር ሲያጠናክር እንመለከተዋለን። ወንድሞቻችሁን አትውደዱ አላለም የወንድማማች መዋደድ ይኑር አለን እንጂ። ስለዚህ በእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ጥበብ ፍቅርን ገንዘብ አድርገው እንዲይዙ ሐዋርያው ሲመክራቸው እንመለከታለን። የፍቅር ሕግ አሮጌ ሕግ እንጂ፤ አዲስ ሕግ አይደለችምና። ይህች ሕይወት እስከአሁን የተለማመዱአት ሕይወት ናት። ለተሰሉንቄ ሰዎች አስቀድሞ የነገራቸውን ነገር ደገመላቸው «እናንተ ራሳችሁን እርስ በርሳችሁ ልትዋደዱ በእግዚአብሔር ተምራችኋልና ስለ ወንድማማች መዋደድ ማንም ሊጽፍላችሁ አያስፈልጋችሁም» /፩ኛ ተሰ. ፱፡፱/።

ቅዱስ ጳውሎስ የሚያምኑ ሰዎች የእምነታቸው ምስሶ ፍቅር እንደሆነ ተገንዝቧል። የፍቅርን ዘር ሁልጊዜ በሕይወታቸው ይዘው ሊኖሩ ይገባቸዋል። በእርሱም ማደግ ይኖርባቸዋል።

እንግዶችን ስለመውደድ

ቅዱስ ጳውሎስ አስቀድሞ የገለጠው የወንድማማች ፍቅር ተግባራዊነቱ የሚጀምረው እንግዶችን ከመቀበልና ከመውደድ ነው። ለሁለተኛ ጊዜ ትእዛዝ አድርጎ ያቀረበው አይደለም፤ አስቀድመው ይዘውት የነበረውን ነገር አጠንክረው እንዲሁ ዱበት ለመምከር ያነሣው ነጥብ ነው እንጂ። አባቶቻቸው አስቀድመው ተግባራዊ አድርገውታል። ታላቅ ሽልማትንም ተቀብለውበታል። እንዲህ አለ፡- «እንግዶችን መቀበል አትርሱ፤ በዚህ አንዳንዶች ሳያውቁ መላእክትን በእንግድነት ተቀብለዋልና» /ቁ. ፪/። እንግዶችን የመቀበል ጀማሪ አባታቸው አብርሃም ነው። በመምሬ አድባር ሥር ሦስቱን ሽማግሌዎች በድንኳኑ እንዴት እንደተቀበለ፤ በእንግድነት የተቀበላቸው ቅድስት ሥላሴ መሆናቸውን ተገንዘቡ። ጻድቁ ሎጥም እንደገና ሁለቱ መላእክትን የተቀበለ መሆኑን አስታወላቸው።

በዚህ ምድር ላይ መጻተኛ እንደመሆናችን እንግዶችን መቀበልን በተመለከተ ጥንቃቄ ማድረግ እንደሚኖርብን ያስተምረናል። በችግር ላይ ያሉ ወገኖችም በችግራቸው ጊዜ አስፈላጊውን ድጋፍ ማድረግ ይኖርብናል። ሐዋርያው እንዲህ ይላል «ከእነርሱ ጋር እንደታሰረ ሆናችሁ እስረኞችን አስቡ፤ የተጨነቁትንም ራሳችሁ ደግሞ በሥጋ እንዳለ ሆናችሁ አስቡ።» /ቁ. ፫/። ተግባራዊ በሆነ ፍቅር እንጂ ፍቅር በሚመስል ነገር ራሳችንን አንሸንግል። እያንዳንዱን ክርስቲያን ወገኖችንን ቢቻል የሰውን ልጅ ሁሉ ቀርቦን ስሜቱን ፍላጎቱን አሳቡን ልንረዳለት በምክር ልንረዳው ይገባል። «አንዱም ብልት ቢሠቃይ ብልቶች ሁሉ ከእርሱ ጋር ይሠቃያሉ» /ጳጳሩ ቆሮ. ፲፪፡፳፮/። እንደገናም ደስ ከሚላቸው ጋር ደስ ይበላችሁ። ከሚያለቅሱም ጋር አልቅሱ። እርስ በርሳችሁ በአንድ አሳብ ተስማሙ

ተብሏል /ሮሜ. ፲፪፡፲፭/። በሁለቱም ኪዳናት የእግዚአብሔር ልጆች የኖሩት በተግባር ነው። ነቢዩ ኤርምያስ ሕዝቡ በምርኮ ሲሠቃዩ ባዩ ጊዜ እንዲህ አለ። በሕዝቤ ሴት ልጅ ሰብራት እኔ ተሰብሬአለሁ፤ ጠቁሬአለሁ አድናቆትም ይዞኛል። በገለፃድ የሚበቅል መድኃኒት የለምን? ወይስ በዚያ ሐኪም የለምን? የወገኔ ሴት ልጅ ፈውስ ስለምን አልሆነም /ኤር. ፫፤ ፳፪/ ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ይላል፡- «የሚደክም ማነው እኔ አልደክምምን? የሚሰናከል ማነው እኔ አልናደድምን?» /ጳጳሩ ቆሮ. ፲፭፡፳፱/። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል። «በዓለም ላይ ካለው ከማንኛውም ነገር አስበልጬ እወዳችኋለሁ። ከብርሃን እንኳን አስበልጬ ስለእናንተ ስል ዐይኖቼን እንኳን አውጥቼ ብሰጣችሁ ደስታዬ ወሰን ባልነበረው፤ በተለይ ወደ ንስሐ ስለመምጣታችሁ እወዳችኋለሁ እናንተ ለእኔ ሁሉንም ነገር ናችሁ። አባቴም እናቴም ወንድሞቼም ልጆቼም።»

ጋብቻዊ ፍቅር

«መጋባት በሁሉ ዘንድ ክቡር መኝታውም ንጹሕ ይሁን። ሴሰኞችንና አመንዝሮችን ግን እግዚአብሔር ይፈርድባቸዋል» /ቁ. ፬/። ርኩሶትን በሚጠላ ሰው ዐይን ጋብቻ እጅግ የተከበረ ነው። እውነተኛ ክርስቲያን የሚኖረው በንጽሕና ነው። በሥጋ ፈቃድ ባርነት የሚኖር አይደለም። ቅዱስ ጳውሎስ ትኩረት ሰጥቶ «ጋብቻ» በሁሉ ዘንድ ክቡር መሆኑን ገልጿል። ያገቡትም ከጋብቻ ውጭ ራሳቸውን በእገልግሎት በጠመዱ ወገኖችም ጭምር። ቅዱስ ጳውሎስ ጋብቻን የርኩሶት ምንጭ አድርገው ስለሚቆጥሩ የግኖስቲከኮች አስተምህሮ ይህንን ተናገረ። በበረሐ የነበሩ ራሳቸውን ለድንግልና ሕይወት የለዩ አባቶች ትኩረት

ሰጥተው ያስተማሩት፤ የድንግልናን ሕይወት የመምረጣቸው ዓላማ ጉልበትን፤ ጊዜን አዕምሮን በሙሉ ጊዜ ተጠቅሞ እግዚአብሔርን ማምለክ እንዲችሉ እንጂ፤ የጋብቻን መሠረታዊ አስተምህሮ ከመቃወም አይደለም።

ቅዱስ አትናቴዎስ ዘእስክንድርያ አሞን ለተባለ አባት ሲጽፍለት፤ በሕይወት ጉዞ ሁለት ዓይነት መንገድ አለ ይላል። የመጀመሪያው የተለመደ የጋብቻ ሕይወት ነው ሁለተኛ የተፈጥሮ ሕግን ያለፈና መልአካዊ ነው። እርሱም የድንግልና ሕይወት ነው። አንድ ሰው የጋብቻ ሕይወትን ሲመርጥ ሊወቀስ የሚገባው አይደለም። ሽልማቱ እንደሌለው ወገን አይደለም። አንዱ ወገን የድንግልና ሕይወትን ሲመርጥ እርሱም ከባድ የሆነው ይህ መንገድ ፍጹም ፍሬ ማፍራት የሚያስችል ነውና በዚህ መንገድ የሚጓዝ ሰው ዋጋው እጥፍ ድርብ ነው።

ቅዱስ ዠርም እንዲህ ይላል፡- ድንግልና እርሱም የጋብቻ ውጤት የሆነ ከጋብቻ ይልቅ ተመራጭ ነው። አንድ ዛፍ ከሥሩና ከቅጠሉ ይልቅ ፍሬው ቢመረጥ ለዚያ ዛፍ ስድብ ነውን? የሰንዶ ምርት ከዘሩ ነው በተመሳሳይ ሁኔታ ድንግልና ከጋብቻ ነው። ፍሬም ከዛፍ ነው። አዝርዕትን በትንሽ መሬት የዘራ ሠላሳም ስድሳም መቶም እጥፍ ሊተካ ይችላል።

ቅዱስ ጳውሎስ የጋብቻን ቅድስናና ከዘመኑት የመሸሸን አስፈላጊነት ከገለጸ በኋላ፤ ገንዘብን ማፍቀር እንደማይገባ ወደሚያስረዳው የትምህርት ክፍል ተሸጋግሯል። ይህንንም ሁኔታ እንዲህ በማለት ይገልጻል። «አካሌዳችሁ ገንዘብን ያለመውደድ ይሁን፤ ያላችሁ ይብቃችሁ። እርሱ ራሱ አልላቅህም፤ ከቶም አልተውዘም ብሏልና ስለዚህ በድፍረት ጌታ ይረዳኛልና አልፈራም ሰው ምን ያደርገኛል?» /ቁ. ፭/። ገንዘብን መውደድና ዝመኑት አንዳቸው ከሌላቸው የተዛመዱ ናቸው።

ሁለቱም ምንጫቸው በሕይወት ካለው ልብ የሚመነጩ ናቸውና። እግዚአብሔርን በሚወድ ክርስቲያን ልብ እነዚህ ሁለት ኃጢአቶች ሥፍራ አይገኝላቸውም።

እንደዚህ ዓይነት ወገኖች ጊዜያዊ ደስታን የሚፈጥር ነገር ግን ሰውነትን በሚያሳድፍ ኃጢአት አይጠመዱም። የእግዚአብሔር ፍቅር እርካታን ስለሚፈጥሩባቸው በሥጋቸውም፤ በመንፈሳቸውም በሥነ ልቦናቸውም ዕረፍት ማግኘት ይቻላቸዋል።

ዋናቸችንን ስለመውደድ

«የእግዚአብሔርን ቃል የተናገሩዋችሁን ዋናቸችሁን አስቡ፤ የኑሮአቸውን ፍሬ እየተመለከታችሁ በእምነት ምስሉአቸው» /ቁ. ፯/። ዋናቸችን የሆኑትን ራሳቸው በእግዚአብሔር ቃል አማካኝነት የሚሠሩትን ቅድስናን ለብሰው፤ ቅድስናን ተጎና ጽፈው የሚኖሩትን አባቶቻችንን እናስብ። እነዚህ ሰዎች ሕያው ለሆነ ለእግዚአብሔር ቃል ምስክርነታቸው በሕይወታቸው እንጂ፤ በገንዘባቸው ያልተገለጠ ነው። ሕይወታቸውም ንጹሕ የሆነ አገልግሎትና የትህርምት ኑሮ ነው። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል፡- «በእነርሱ ውስጥ የነበረች መልካምነትን እንከተላት፤ በተለይም የእምነት ምስክርነታቸው። እምነትም በንጹሕ ሕይወታቸው አማካኝነት የተገለጸች ናት» አስቀድመን በነበሩን መጻሕፍቶቻችን ዋናቸችንን ስለመውደድ በስፋት ገልጻል። ክርስቲያኖች ለካህናት ያላቸውን ፍጹም ፍቅር በሥራ ሊገልጡት ይገባል። ምክንያቱም ካህናት ሕይወታቸውን ለመንፈሳዊ አገልግሎት የሰጡ ናቸውና። በአንጻሩ ካህናት የቃል ሰባኪዎች ብቻ ሳይሆኑ፤ የሕይወት ሰባኪዎች እንዲሆኑ ይጠበቅባቸዋል። የእውነትም ምስክሮች መሆን አለባቸው።

ከኩፋቄ ስለመሸሸ

«ኢየሱስ ክርስቶስ ትላንትም ዛሬም ነገም ያው ነው። ልዩ ልዩ በሆነ በእንግዳ ትምህርት አትወሰዱ» /ቁ. ፳፻፱/። ቅዱስ ጳውሎስ የእግዚአብሔርን በዘመን አለመለወጥ አስረግጦ ክርስቲያኖች ልዩ ልዩ በሆነ ለሥጋ ሕይወት በሚመች እምነት በሚመስል እንግዳ ትምህርት እንዳይወሰዱ ያስጠነቅቃል። እርሱ የማይለወጥ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ ነው። እርሱ አባታችን መድኃኒታችን እንደሆነ ትላንት ከነበሩት የእውነት ምስክሮች ከአባቶቻችን ተምረናል። እኛም የተማርነውን የተረዳነውን ሳንሸራርፍ ለልጆቻችን ልናስረክብ ይገባናል። አስቀድሞ ከተቀበልነው የምንቀንሰው የምንጨምረው አንዳች ነገር አይኖረንም። በአብ ዘንድ በባሕርይ እኩልነት ያለ ሰማያዊ ሊቀ ካህናታችን ክርስቶስ ነው። ስለ እኛ ደገንነት ሲል ትላንት የድንነት ሥራውን ሠርቷል፤ ዛሬም ይሠራል እስከ ወዲያኛው ድረስም ይሠራል። ቤተ ክርስቲያንን በፍጹም ክብሩ አንድ አድርጎ እስከሚገለጥ ድረስ ሥራውን ይቀጥላል።

በክርስቶስ መኖር ሲቻለን ኑፋቄን እንጠላለን። አዲስ ትምህርት እንማር አንልም ክርስቶስ አያረጅምና ቅድስናው ስጦታው ሁልጊዜም አዲስ ነው። ሁልጊዜ በእኛ ሕይወት ውስጥ የሚሠራው ሥራ ተመሳሳይ ነው።

ሐዋርያው ለጊዜው የጠቀሰው በእርሱ ዘመን የነበረውን የግናስ ቴኮች ፍልስፍና ነው። ፍጻሜው ግን በየዘመናቱ መልካቸውንና ስማቸውን እየቀየሩ የሚነሡ መናፍቃንን ነው። የግናስቴኮች ፍልስፍና ሕዝቡን የተወሰኑ የምግብ ዓይነቶች እንዳይበሉ ይከላከላል። ይህም ለመንፈሳዊ ትህምት ሳይሆን፤ ምግቦቹ በራሳቸው የነዛት ምንጭ ተደርገው መቆጠራቸው ነበር። ጋብቻንም ርቱል ነው ብለው ያስተምሩ ነበር። ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ አለ፤ «ልባችሁ

በጸጋ ቢጸና መልካም ነው እንጂ፤ በመብል አይደለም። በዚህ የሚሠሩበት አልተጠቀሙምና» /ቁ. ፱/። ስለዚህም ቅዱስ ጳውሎስ የግናስቴኮችን የኑፋቄ ትምህርት አቀራረብ ማስወገድ ፈለገ። ስለዚህ ለማንኛውም ነገር ቅዱስ የሆነ አመለካከት እንዲኖራቸው ከምግብ የሚከለከሉበትን ምክንያት ገልጾ አስረዳ።

ከክርስቶስ ጋር መከራን መቀበል

ሐዋርያው ከኩፋቄ መሸሸ ገለጸው በመቀጠል ከተሰቀለው ክርስቶስ ጋር መከራ የመቀበልን ጥቅም ወደሚያስረዳ አንቀጽ ተሸጋግሮ እንመለከተዋለን። ስለዚህ ጊዜያዊ ደስታን ከሚያመጣ ከዚህ ዓለም ምግብ፤ ልባችን ሰማያዊና ቅዱስ ወደሆነው መሥዋዕት እንድንመልስ ይመክረናል። ቅዱስ ጳውሎስ ሁለት መሠረታዊ ነጥቦችን ለማስተላለፍ ፈልጓል። የመጀመሪያው ዕብራውያን አይሁድ ከሚያቀርቡት መሥዋዕትና ከመቅደሱ ስለተለዩ መራር ስሜት እንዳይሰማቸው እና ከክርስቶስ ጋር የሚቀበሉትን መከራ በደስታ እንጂ፤ በማጉረምረም እንዳይቀበሉ ነው።

ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ይላል፡- «መሠዊያ አለን ከእርሱም ሊበሉ ድንኳኒቱን የሚያገለግሉ መብት የላቸውም። ሊቀ ካህናቱ ስለጋጢአት ወደ ቅድስት የእንስሶችን ደም ያቀርባልና ሥጋቸው ግን ከሰፈር ውጭ ይቃጠላል /ቁ. ፲፫፻፩/። የአይሁድ ቀሳውስት በሊቀ ካህናቱ አማካይነት በመቅደሱ ደሙ ከፈሰሰው እንስሳ የመብላት መብት የላቸውም። ይህ ስለጋጢአት የፈሰሰ ነውና፤ ከሰፈር ውጭ ይቃጠላል። ስለዚህ ዕብራውያን በተራንዮ አደባባይ ከሰፈር ውጭ በተሠዋው ወደሰማይም ባረገው ሁሉም ሊበላው በተፈቀደው ሥጋና ሁሉም ሊጠጣው በተፈቀደ ደም ደስታቸው ፍጹም መሆን አይገባውም? አይሁድ እኛ ከተቀበልነው የጸጋ ስጦታ ውጭ ናቸው። የጌታ ሥጋና ደም የፈሰሰው

በሌ እኛ ነው። የቅዱስ ቁርባኑም ምስጢር ስለድንታችን የተደረገ ነው። ስለዚህ ዕብራውያን ሳይሆኑ ከተቀደሰው መሥዋዕት የተባረሩ አይሁድ ናቸው። አይሁድ ገና በምሳሌውና በጥላው ይኖራሉ።

ይህ መሥዋዕት የሚያመለክተው አይሁድ መድኃኒ ክርስቶስን ከሰፈር ውጭ አውጥተው በኢየሩሳሌም መግቢያ ላይ መስቀላቸውን ነው። ስለዚህ ክርስቶስ ወደተጣለበት ሥፍራ ተገዝን መስቀሉን ልንሸክም፣ መከራውንም ልንካፈል ይገባል። ክርስቶስ በዓለም ዘንድ የተጣላ ነው። «ስለዚህ ኢየሱስ ደግሞ በገዛ ደሙ ሕዝቡን እንዲቀድስ፣ ከበር ውጭ መከራን ተቀበለ። እንግዲህ ነቀፌታውን እየተሸከምን ወደ እርሱ ወደ ሰፈሩ ውጭ እንወጣ» /ቁ. Ⅺ፫፣ Ⅺ፫/።

ዕብራውያን ከሳንሀድሪን /የአይሁድ ሸንገ/ መባረራቸው አስቀድሞ ክርስቶስ ከሰፈር ውጭ በመጣሉ ነው። ከእርሱ ጋር መጣል መሰደድ ለእኛ ትልቅ ክብር ነው። ከሰፈር ውጭ ከእርሱ ጋር መጣል ትልቅ ነገር ነው። ከዚህ ዓለም ወጥተን ወደፊት ወደምትገለጠው ሀገር የመግባታችን ማሳያ ነው። በዚህ የምትኖር ከተማ የለችንምና ነገር ግን ትመጣ ዘንድ ያላትን እንፈልጋለን /ቁ. Ⅺ፬/።

ከምድራዊት ኢየሩሳሌም መባረራችን ለሰማያዊቷ ኢየሩሳሌም መጠበቃችንን ማሳያ ነው። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዲህ ይላል፤ «እንደወንጀለኛ ከከተማ ውጭ ተሰቀለ፤ ስለዚህ ከምድራውያን ከተማ በመሰደዳችን ሀፍረት የሚሰማን አይደለም። ጌታችን እንደወንጀለኛ በመሰደዱ ለሰደት የተገባን እንድንሆን አደረገን። ሕዝቦች አስቀድሞ ከዓለም እንድንወጣ፣ በእኛ ላይ እጆቻቸውን ባያነሡብን እንኳን የዚህ ዓለም የሆነውን ነገር የምንወድ አይደለንም። ነገር ግን ዕለት ዕለት መስቀሉን

ተሸከመን እንጓዛለን፤ ሰማያዊ የሆነውን ክብር አግኝቶ ልባችን ማረፊያ እስከሚያገኝ ድረስ»

ምስጋና

«እንግዲህ ዘወትር ለእግዚአብሔር የምስጋናን መሥዋዕት ማለትም ለሰሙ የሚመሰክሩ የከንፈሮችን ፍሬ፣ ለእርሱ እናቅርብለት» /ቁ. Ⅺ፭/። ከዓለማውያን ከተማ መሰደድ ሐ ዘንገና እንገርጉሮ የሚያስከትል ሳይሆን፣ ዐይኖችን ቀና አድርገን የእግዚአብሔር ስም ከፍ ከፍ የምናደርግበት መልካም ዕድል ነው። ማንም ክርስቲያን ሰደት መከራ እየተቀበለ ያለው ከክርስቶስ ጋር እንጂ፤ ብቻውን እንደሆነ አያስብ። በእርሱ መከራ ሰደት የደስታችን ምንጮች ናቸው። ክርስቲያን በመከራ ራሱን የፍቅር መሥዋዕት አድርጎ ማቅረብ እንዲችል፣ ማድረጉ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ነው። ይህ ደስታ እርሱን ስናመሰግንም ለእርሱ ምስክርነትም እየሰጠን ነው። ትእዛዛቱን እየጠበቅን በፍጹም ልቡና በተግባር ሆነን እናቀርባለን። ሐዋርያው ትምህርቱን በመቀጠል እንዲህ ይላል፤ «ነገር ግን መልካም ማድረግን ለሌሎችም ማካፈል፣ አትርሱ። እንዲህ ያለው መሥዋዕት እግዚአብሔርን ደስ ያስኘዋልና» /ቁ. Ⅺ፮/። ምስጋና ከከንፈር የሚቀርብ ተራ የቃል ጋጋታ አይደለም ነገር ግን ለክርስቲያን የሕይወቱ አንዱ ገጽታ ነው እንጂ። በልብም ለእግዚአብሔር ያለውን ፍጹም የፍቅር መንፈስ ይገልጣል። ቅዱስ ዠሮም የነቢዩ የዳዊትን ቃል ጠቅሶ እንዲህ ይላል። «ወንዞች በእጆቻቸው ያጨበጡባሉ» ምእመናን ልክ እንደወንዞች ናቸው። እውነተኛው የሕይወት ውኃ እርሱም የሚያቋርጥ ምስጋና ከልባቸው ጥልቅ ይቀሳልና። ማጨበጨብ በእጅ ብቻ አይደለም። ቀጣይነት ባለው መንፈሳዊ ሥራ

ጭምር ነው እንጂ። በቅድስና አኗኗር ቅድስት ሥላሴን ከፍ ከፍ እናድርግ።

ለዋናዎቻችን ስለመታዘዝ

«ለዋናዎቻችሁ ታዘዙና ተዘዙ፤ እነርሱ ስሌትን እንደሚሰጡ አድርገው ይህንኑ በደስታ እንጂ በሐዘን እንጸያደርጉት ይህ የማይጠቅማችሁ ነበርና። ስለነፍሳችሁ ይተጋሉ» /ቁ. ፲፯/።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ ራሱን መንፈሳዊ በሆነ መታዘዝ ውስጥ ማኖር ያለውን ጠቀሜታ እንዲህ በማለት ይገልጻል፤ «የአመራር ችግር ብዙ ችግርን ያስከትላል፤ መደባለቅን ያመጣል፤ አደረጃጀትን ያጠፋል መሪ የሌለው ባንድ የሚያቀርበው መዘቃ ስምምነት አይኖረውም። የጦር መሪው ከሚመራው ጦር ሲርቅ ጦሩ በሥነ ሥርዐት መመራት አይቻለውም። መርከብ ሊቀ ሐመር ከሌለው መስጠት የሚያጠራጥር አይደለም። በጎችም ያለ እረኛ ከሆኑ ዕጣ ፈንታቸው መበታተን ነው። ስለዚህ ይህ የአሠራር ችግር ምስቅልቅልን አምጥቷል። ከምንም በላይ መሪዎችን አለመከተል አስከፊ ነው። መሪ የሌላቸው ወገኖች ቢያጠፉ ይቅርታ የሚያስጥ ዕድል አለ። መሪ ያላቸው ሕዝቦች ቢያጠፉ ግን በእነርሱ ዘንድ ይቅርታን ሊያስጥ የሚችል ምን ነገር አለ? ይቀጣሉ እንጂ ይቅርታ የላቸውም። ለዋናች መታዘዝ ማለት መሳፍንታዊ ይሁኑ ወይም በሕዝቡ ላይ እንደገዢ ያስቡ ማለት አይደለም» ቅዱስ ጳውሎስ እንኳን የሕዝቡ ጸሎት ያስፈልገው እንደነበር እንዲህ በማለት ገልጿልና፤ «ጸልዩልን በነገር ሁሉ በመልካም እንድንኖር ወይም መልካም ሕሊና እንዳለን ተረድተናልና። ይልቁንም ፈጥኚ እንድመልስላችሁ ይህን ታደርጉ ዘንድ አጥብቄ እለምናችኋለሁ።» /ቁ. ፲፰. ፲፱/።

ቅዱስ ጳውሎስ በመንጋውና በእረኞች መካከል ሊኖር የሚገባውን ጤናማ ግንኙነት ቢያስረዳ እረኞች ለመንጋው እንዲጸልዩ

እንዲሁም ሕዝቡ እረኞቹ በመልካም አገልግሎት እንዲበረቱ ሊጸልዩ ይገባል።

የመልእክቱ ግጠቃለያ

ቅዱስ ጳውሎስ መልእክቱን የሚደመድመው በአባታዊና ሐዋርያዊ ቡራኬ ነው። በዘላለም ኪዳን ደም ለበጎች ትልቅ እረኛ በሆነው የሰላም አምላክ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል በፊት ደስ የሚያስኘውን በእናንተ እያደረገ፤ ፈቃዱን ታደርጉ ዘንድ በመልካም ሥራ ሁሉ ፍጹማን ያድርጋችሁ። ለእርሱ እስከ ዘላለም ድረስ ክብር ይሁን አሜን /ቁ. ፳፣ ፳፩/።

የሐዋርያው ቡራኬ ከመልእክቱ አጠቃላይ ይዘት ጋር የተስማማ ነው። እግዚአብሔር በመልካም ሥራ ሁሉ ፍጹማን እንዲያደርጋችሁ ለምኗል። በዘላለም ኪዳን የበጌች ትልቅ እረኛ የሆነውን ጌታችንን ስም አንሥቶ ለሕዝቡ /ለዕብራውያን/ የልቡን በጌ ፈቃድ ገለጸላቸው። ጌታችን ራሱን የተወደደ ፍጹም መሥዋዕት አድርጎ ሰላቀረበ ለሕዝቡ በለበሰው ሥጋ እንደታዘዘ ስለዚህ ቅዱስ ጳውሎስ እኛም አርአያውን እንከተል ዘንድ ፈቅጿል።

በመጨረሻም የምክርን ቃል ይቀበሉ ዘንድ ጻፈላቸው። መልእክቱ የተላለፈው ምንም እንኳን ለጊዜው ለዕብራውያን ሰዎች ቢሆንም ፍጻሜው ግን እንዲት ሐዋርያዊት ለሆነች ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ጉባኤ ነው። ሐዋርያው «ለዋናዎቻችሁ ሁሉና ለትዱሳን ሁሉ ሰላምታ አቅርቦልኝ» በማለት መልእክቱን ደምድሟልና /ቁ. ፳፱/።

ተፈጻሚ

Bibliography

Laymon, M. Charls. 1971 Commentary on the Bible. Tennessee: Abingdon press.

Richardson, Alan A. Dictionary of Christian Theology. 1969. Philadelphia: Westminster press.

Schaff, Philip. 2004. Nicene And post Nicene Fathers Homilies on the Gospel of saint John and the Epistle of Hebrew.

Schaff, Philip 1985. History of the Christian Church. Vol. II Michigan grand ravidis.

Schaff, Philip & Henry Wace. Athanasius: selected works and letters. Vol 4 2004 Hendrickson Publishers, Inc.

Schaff, Philip. & Henry Wace. 2004 . Gregory of Nyssa Dogmatic Treatises, Etc. Second Series Massachusetts. Hendrickson Publishers.

Schaff, Philip. 1910. History of the Christian Church. Vol. I. Michigan Eerdmans Printing Company.

Schaff, Philip. The Confessions and Letters of Augustine, with A Sketch of His Life and Work. Vol. I 2004 Massachusetts: Hendrickson publishers, inc.

Tadros, Yacob Maly Commentary on the Epistle of Hebrew. 1979. Alexandria.

የቢ መጻሕፍት

ታዮሎግ በርኔ ዁ሉቤ ኪፋናት በሰብራውያን ትርጓሜ ላይ የተመሠረተ አዲስ አበባ እሴኒ ማተሚያ ቤት 2002 ዓ.ም

ታደሰ ፈንታው ቅዱስ ቴርሱስ ዘእስክንድርያ አዲስ አበባ የማዕረግ ቃል ማተሚያ ቤት 2004 ዓ.ም

ታደሰ ፈንታው የቅዱሳን አንባት ተጋደሎ 2ኛ መጽሐፍ አዲስ አበባ የማዕረግ ... ማተሚያ ቤት 2003 ዓ.ም

ዳ.አ. የሐዋርያው የዳውሎስ መልእክት ወደ ሰብራውያን ትርጓሜ ጎንደር አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት 1958 ዓ.ም

ትንሣኤ ማተሚያ ድርጅት ሃይማኖት አበው አዲስ አበባ ትንሣኤ ዘገባኤ ማተሚያ ቤት 1986 ዓ.ም

ኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን መዝሙረ ጳጊት ንባቡ በግዕዝ ትርጓሜው እንደሚታወቅ በአማርኛ ተሰፋ ንብረ ሥላሴ 1982 ዓ.ም

ኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የቅዱስ ዳውሎስ መጽሐፍ ንባቡና ትርጓሜው አዲስ አበባ ትንሣኤ ዘገባኤ ማተሚያ ቤት 1988 ዓ.ም

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን መጽሐፍ ቅዱስ የብሉይና የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት አዲስ አበባ የኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማንበር 1980 ዓ.ም

የኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማንበር የመጽሐፍ ቅዱስ መዝሙር ቃላት አዲስ አበባ በሲንትራል ማተሚያ ቤት 1972 ዓ.ም

ሐዋርያው የእምነት አርበኞችን ሲዘረዝር ሕያው ምሳሌ ሆኖ እንቆቻችን እና እናቶቻችን ምሳሌነቷን ይከተሉ ዘንድ ቅድስት ሣራን ጠቅሷል። ተስፋየሰጠው የታመነ እንደሆነ ስለቆጠረች ሣራ ራስዋ ደግሞ ዕድሜዋ እንኳን ካለፈ በኋላ ዘርን ለመጽነስ ኃይልን በእምነት አገኘች። ስለዚህ ደግሞ በብዛታቸው እንደሰማይ ኮከብ እንደማይቆጠርም በባሕር ዳር እንዳለ አሸዋ የነበሩት የሞተ ሰው እንኳን ከመሰለው ከአንዱ ተወለዱ /ቁ. ፲፬፥ ፲፪/ ።

የአቤል መሥዋዕት ለትውልድ ሁሉ የሚዘከር ምሳሌ እንደሆነ ሁሉ፤ ቅድስት እናት ሣራ በሞት ሥር ከነበሩ አማኞች አንዷ ነበረች። ልጅ አልነበራትም ልጅ የመውለጃዋ ዕድሜም ተላልፎ ነበር። በእምነት ልጅ የምትወልድበትን ትንሣኤ ማኅፀን አገኘች። አስቀድሞ የሣራ ማኅፀን ምውት ነበር ተብሎ ተጽፋልና። ስለዚህም ከሞተ የሣራ ማኅፀን በብዛታቸው እንደሰማይ ኮከብ እንደማይቆጠርም የባሕር አሸዋ የሆኑት ልጆች ተገኙ።

ቅዱስ ዮሐንስ መጥምቅ አይሁድን እንዲህ አላቸው። አብርሃም አባት አለን እንደምትሉ አይምሰላችሁ፤ እላችኋለሁና ከእነዚህ ድንጋዮች ለአብርሃም ልጆች ሊያስነሣለት ይችላል /ማቴ. ፶፥ ፡፡ ይህ አባባል የተጋነነ አባባል አድርጋችሁ እንዳታስቡ፤ ጌታችን ለአብርሃም ከድንጋዬች ልጆችን አስነሥቶለታልና። ምክንያቱም የሣራ ማኅፀን ልክ እንደ ድንጋይ ነበር። ልጆችን መውለድ አይቻለውምና ነገር ግን በእምነት እግዚአብሔር ለአብርሃም ከሣራ ልጆችን ሰጠው። ይህ የቅድስት ሣራ እምነት በትንሣኤ ያላት እምነት ነው። በጌታችን ትንሣኤ አብርሃም ከድንጋዮች መካከል ልጆችን አስነሥቶለታል ። አባታችን አብርሃም ድንጋይ ከሆኑ/ እምነት ከሌላቸው /አሕዛብ ወገን የተገኘ ነው። ጣዖትንም ያመልክ ነበር እነዚህ ወገኖች በክርስቶስ ኢየሱስ በመድኃኒታችን ከድንጋይነት ወደ አብርሃም ልጅነት የተለወጡ ብቻ ሳይሆኑ፤ ወደ እግዚአብሔር ልጅነት የተለወጡ ናቸው። እምነት ድንጋይ /ጠጣር/ የሆነ ልብን ለውጦ ሕያው የእግዚአብሔር ልጆች የማድረግ ኃይል አለው።

ከመጽሐፉ የተወሰደ